

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Diplomová práce

2014

Bc. Kateřina Majerová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bc. Kateřina Majerová

**Policejní spolupráce na česko-bavorské
hranici v letech 1989–2012**

Diplomová práce

Praha 2014

Autorka práce: **Bc. Kateřina Majerová**

Vedoucí práce: **JUDr. Vladimír Handl, CSc.**

Rok obhajoby: **2014**

Bibliografický záznam

MAJEROVÁ, Kateřina. *Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici v letech 1989–2012*. Praha, 2014. 126 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra německých a rakouských studií. Vedoucí diplomové práce JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá policejní spoluprací na česko-bavorské hranici. Policejní sbory určitého státu mají za úkol prosazovat a vymáhat dodržování zákonů na území ohraničeném státní hranicí. Hranice jsou čím dál více propustné, a to i pro kriminální živly, proto je při naplňování tohoto úkolu nezbytná spolupráce s kolegy za hranicemi. Časově je téma práce vymezeno roky 1989 a 2012. Cílem této diplomové práce je ověřit naplňování konceptu Karla Deutsche *transakcionalismu* na příkladu této konkrétní spolupráce. Za tímto účelem sleduje autorka tři oblasti, na nichž ukazuje naplňování tohoto konceptu – kompatibilita států v oblasti policejní spolupráce, existence společného zájmu a formy interakcí a jejich vývoj. Diplomová práce je rozdělena na čtyři kapitoly. Nejdříve se autorka věnuje konceptu hranice jako místu střetu a kontaktu, který pomáhá analyticky naplnit koncept Deutsche. Dále zaměřuje svou pozornost na institucionální základ policejní spolupráce. Ukazuje jednak způsob fungování a strukturu policejních sborů operujících u česko-bavorské hranice, zároveň si ale všímá vzájemné kompatibility a společného zájmu. Třetí kapitola analyzuje s ohledem na vytyčené cíle první část zkoumaného období (1989 – 2007). Důraz je především kladen na vývoj spolupráce, proměnu právního základu a bariéry, které se staví do cesty vzájemným interakcím. Závěrečná kapitola se věnuje druhé části zkoumaného období (2007 – 2012). Autorka i zde sleduje vývoj spolupráce, proměnu právního základu a bariéry. Všímá si ale také, zda spolupráce díky své dlouhé existenci vykazuje nějaké znaky „přidaných hodnot“ jako důvěry, pocitu sounáležitosti, porozumění.

Abstract

This diploma thesis deals with police cooperation on the Czech-Bavarian border. The police forces of a particular state are supposed to promote and enforce abiding by the law in a territory surrounded by the state borders. Borders are more and more penetrable even for criminal issues; therefore, the cooperation with colleagues on the other side of the borderline is essential for fulfilment of the above-mentioned task. In terms of time the topic of this thesis is delimited by the period between 1989 and 2012. The aim of the thesis is to verify the fulfilment of Karl Deutsch's concept of *transactionalism* on the example of this particular cooperation. For this purpose the author examines three areas on which she demonstrates the fulfilment of this concept – compatibility of states in the view of police cooperation, existence of a common interest and forms of interaction and their development. The diploma thesis consists of four chapters. Firstly, the author studies the concept of border as a place of clash and contact which analytically helps to fulfil Deutsch's concept. Furthermore, she draws attention to the institutional base of police cooperation. She presents not only the way of functioning and the structure of the police forces operating at the Czech-Bavarian border but she also pays attention to the mutual compatibility and common interest. The third chapter analyses, with regard to the set goals, the first part of the examined period (1989 – 2007). The emphasis is put especially on the development of the cooperation, the transformation of legal basis and the barriers which stand in the way of mutual interactions. The final chapter deals with the second part of the investigated period (2007 – 2012). Here again the author observes the development of the cooperation, the transformation of the legal basis and the barriers. She also notices whether the cooperation, thanks to its long-terms existence, evinces certain features of values added such as trust, a sense of belonging and understanding.

Klíčová slova

přeshraniční spolupráce, policie, Česká republika, Svobodný stát Bavorsko, transakcionalismus, Karl Deutsch, hranice

Keywords

Cross-border cooperation, police, Czech Republic, Free State of Bavaria, transactionalism, Karl Deutsch, border

Rozsah práce: 169 318

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 13. května 2014

Bc. Kateřina Majerová

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Vladimíru Handlovi, CSc. za jeho cenné rady, připomínky a trpělivost při vedení mé práce. Velké díky patří samozřejmě mé české i bavorské rodině a přátelům, kteří mi byli oporou během studia, ale i při vzniku této práce. Poděkování patří i policistům Policie České republiky, bez jejichž odpovědí by tato práce nemohla vzniknout.

An dieser Stelle möchte ich mich auch bei den Polizisten der Bayerischen Staatlichen Polizei herzlich bedanken, die mir ebenfalls mit ihren Antworten geholfen haben, meine Masterarbeit zu schreiben. Es war für mich sehr motivierend zu sehen, dass jemand sich für meine Masterarbeit interessiert.

Vznik této práce byl finančně podpořen **nadací Konráda Adenauera**.

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno:

Bc. Kateřina Majerová

E-mail:

majerova.katerina@gmail.com

Semestr:

2.

Akademický rok:

2011/12

Název práce:

Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici v období 1989 - 2012

Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok):

4., 2012/2013

Vedoucí diplomového semináře:

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D., Prof. PhDr. Jiří Pešek, CSc.

Vedoucí práce:

JUDr. Vladimír Handl CSc.

V čem se oproti původnímu zadání změnil cíl práce?

Cílem diplomové práce je ověřit naplňování konceptu Karla Deutsche transakcionalismu na příkladu této konkrétní spolupráce. Za tímto účelem bude sledována kompatibilita států v oblasti policejní spolupráce, existence společného zájmu a formy interakcí a jejich vývoj.

Jaké změny nastaly v časovém, teritoriálním a věcném vymezení tématu?

Došlo k rozšíření časového vymezení tématu z období mezi lety 2000 a 2010 na období 1989 -2012, aby bylo možné lépe pozorovat vývoj spolupráce. Územně je téma práce omezeno na Českou republiku a Svobodný stát Bavorsko. Práce zkoumá regionální policejní spolupráci, proto je věnována pozornost společnému pohraničí České republiky a Svobodného státu Bavorsko a zde kooperujícím útvarům.

Jak se proměnila struktura práce (vyjádřete stručným obsahem)?

Úvod – uvedení do tématu, transakcionalismus, cíl práce, zhodnocení literatury
1. kapitola - Státní hranice - výzkum hranic jako místa střetu a kontaktu, s tím související kontaktní a bariérová funkce hranic při spolupráci, současná podoba česko-bavorské hranice jako hranice právních řádů, jazykové hranice atd.
2. kapitola - Institucionální základ spolupráce - institucionální analýza policejních sborů, které se u česko-bavorské hranice účastní zkoumané spolupráce - jak fungují, jakou mají strukturu

V následujících dvou kapitolách bude sledováno, zda policejní spolupráce na česko-bavorské hranici ve zkoumaném období naplňuje Deutschův koncept transakcionalismu. Kapitoly budou rozděleny časově rokem 2007, kdy byla Česká republika plně zapojena do schengenské spolupráce. Autorka bude v těchto kapitolách sledovat vývoj forem spolupráce, právního základu, ale i překonávání bariér, vznikajících při přeshraniční spolupráci.

3. kapitola - Policejní spolupráce (1989 - 2007)

4. kapitola - Policejní spolupráce (2007 - 2012)

Závěr

Jakým vývojem prošla metodologická koncepce práce?

Institucionální analýza fungování policejních orgánů - především na základě informací zveřejněných na oficiálních stránkách ministerstev vnitra a zkoumaných policejních subjektů (Policie ČR, Bavorský státní policie, Spolková policie atd.).

Obsahové analýzy dokumentů - jednak pramenů jako zákonů, ujednání, dohod, smluv, plenárních protokolů, ale novinových článků, které se kvůli aktuálnosti tématu ukázaly jako důležitý zdroj informací. Využity jsou i sekundární zdroje, kterých je ale konkrétně k policejní spolupráci na česko-bavorské hranici velmi málo.

Dotazníkové šetření - získání názorů aktérů této spolupráce (tzn. policistů), otevřené nebo polootevřené otázky, odpovědi zpracovány kvalitativní analýzou: sledováno hodnocení spolupráce, problémy a jejich řešení, vztah ke kolegům za hranicemi

Od projektu práce jsem nastudovala jednotlivé metodologické přístupy, které budu používat, tak abych je uměla správně použít.

Které nové prameny a sekundární literatura byly zpracovány a jak tato skutečnost ovlivnila celek práce?

Moje dosavadní práce probíhala s články a zprávami ze stránek ministerstva vnitra a jednotlivých krajských policií podél česko-bavorských hranic. Jako například:

Landgrebe, Uwe et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, Deutsches Polizeiblatt 27, č. 5 (2009): 29-30.

Liška, Přemysl. „Česko-německá policejní centra“, Policista 14, č. 7 (2008): 12.

Lorenscheit, Markus. „(Grenz-)Polizeiliche Zusammenarbeit an der gemeinsamen deutsch-polnischen Schengenbinnengrenze“, Deutsches Polizeiblatt 26, č. 6 (2008): 24-26.

Soukup, Jiří. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, Policista 13, č. 1 (2007): 38-39.

"Skupina zahraničních styků", Policie ČR Plzeň - správa kraje, www.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/zapadocesky/plzenstrutura/60815.html (poslední přístup 20.3. 2012)

Ty mi především ukázaly jaké formy spolupráce probíhají, tedy jak se dají tyto formy spolupráce rozdělit. Poznatky na obecné úrovni budou samozřejmě zohledněno v podstruktuře třetí kapitoly.

Ke zkoumání struktury česko-bavorské policejní spolupráce na hranici jsem v této fázi analyzovala právní dokumenty - tedy bilaterální smlouvy a zákony, které definují kompetence jako:

Zákon o bavorské policii (PAG – Gesetz über die Aufgaben und Befugnisse der Bayerischen Staatlichen Polizei)

Zákon o spolkové policii (BPolG – Gesetz über die Bundespolizei)

Zákon o Policii České republiky

Smlouva mezi ČR a SRN o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě věnující se vzájemné spolupráci ve věcech trestních

Zajímavým zdrojem informací je také magisterská práce prachatického policisty: Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“ (diplomová práce, Praha: Metropolitní univerzita, 2011).

Ke struktuře jsem i vyhledávala jsem informace přístupné na internetových stránkách institucí zodpovědných za bezpečnost nebo v jejich zpravodajích: "Pravomoci policistů a celníků", Ministerstvo vnitra <http://www.mvcr.cz/clanek/projekty-za-schengen-bez-hranicnich-kontrol-pravomoci-policistu-a-celniku.aspx> (poslední přístup 1.6. 2012)

Mezník: vstup ČR do Schengenu:

Pikna, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). Praha: Linde, 2012.

Charakterizujte základní proměny práce v době od zadání projektu do odevzdání tezí a pokuste se vyhodnotit, jaký pokrok na práci jste během semestru zaznamenali (v bodech):

- podařilo se mi zajistit si studijní pobyt v Mnichově, abych získala přístup k literatuře
- téma bylo časově rozšířeno, aby bylo možné lépe sledovat vývoj
- téma bylo zasazeno do teoretického konceptu Karla Deutsche transakcionalismu
- územně bylo téma výrazně omezeno na regionální policejní spolupráci u česko-bavorské hranice (tzn. na spolupráci v pohraničí)
- práce se věnuje jen policejní spolupráci. Bylo ustoupeno od analýzy bezpečnosti spolupráce (tzn. spolupráce policejních sborů, ale i ministerstev vnitra), protože by toto rozšíření nedovolovalo zabývat se některými tématy do hloubky
- na základě četby bylo určeno několik mezníků, které vytvářejí kostru práce: 1989
- začátek spolupráce, 2000 uzavření Smlouvy mezi ČR a SRN o spolupráci policejních orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, Smlouvy o dodatcích k Evropské úmluvě věnující se vzájemné spolupráci ve věcech trestních, 2004 vstup ČR do EU, 2007 rozšíření schengenského prostoru o ČR,
- začala jsem s analýzou struktury této spolupráce. Zatím nemohu z mého dílčího výzkumu vyvodit žádné jednoznačné závěry, ale je mým cílem jasně definovat jaké bezpečnostní složky a v jakém rozsahu se na bezpečnostní spolupráci na česko-bavorských hranicích ve sledovaném období podílely

Podpis studenta a datum:

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		

Obsah

ÚVOD	3
TRANSAKCIONALISMUS A KONCEPT HRANICE	5
CÍL PRÁCE	7
STRUKTURA PRÁCE	8
METODY ZPRACOVÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	9
HODNOCENÍ PRAMENŮ A LITERATURY	12
1. HRANICE	14
1.1. STÁTNÍ HRANICE	14
1.2. CHARAKTERISTIKA ČESKO-BAVORSKÉ HRANICE	17
2. INSTITUCIONÁLNÍ ROVINA POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE	21
2.1 ČESKÁ REPUBLIKA	21
2.1.1. <i>Policie České republiky</i>	22
2.2 SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO.....	26
2.2.1. <i>Spolková policie</i>	26
2.2.2. <i>Spolkový kriminální úřad</i>	28
2.2.3. <i>Bavorská státní policie</i>	29
3. POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE MEZI LETY 1989 - 2002	35
3.1. POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE DO 2002	35
3.1.1. <i>Právní základ spolupráce před rokem 2002</i>	36
3.1.2. <i>Vývoj policejních kontaktů mezi roky 1989 a 2002</i>	42
3.2. NÁSTROJE SPOLUPRÁCE OD ROKU 2002	45
3.2.1. <i>Kooperační smlouva</i>	46
3.2.2. <i>Smlouva o právní pomoci</i>	50
3.3. PRAKTICKÉ VÝSLEDKY SMLUV Z ROKU 2002	52
3.4. ČESKO-BAVORSKÁ HRANICE A EU.....	60
4. POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE OD 2007 DO 2012	63
4.1. SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCE.....	63
4.1.1. <i>Počátky schengenské spolupráce</i>	63
4.1.2. <i>Schengenská prováděcí úmluva a policejní spolupráce na česko-bavorské hranici</i>	65
4.1.3. <i>Rozšíření tzv. schengenu o ČR v roce 2007 a Bavorsko</i>	67
4.2. ČESKO-BAVORSKÁ HRANICE A ZÁVOJOVÉ PÁTRÁNÍ.....	71
4.3. SPOLEČNÉ CENTRUM VE SCHWANDORFU	82
4.4. POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE OČIMA POLICISTŮ	86
ZÁVĚR	93
SUMMARY	98
SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY:	100
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK:	117

SEZNAM ZKRATEK:	118
SEZNAM PŘÍLOH	120
PŘÍLOHY	121

Úvod

Česko-bavorské vztahy se skládají z různých oblastí spolupráce nebo také nespolupráce, které se vzájemně ovlivňují, ale i doplňují. Můžeme si je představit jako několikapatrový dům, kde každé patro je jednou určitou rovinou česko-bavorských vztahů. Obyvatelé každého patra mají mezi sebou kontakty, mají nějaké propojení s obyvateli jiného patra a společně se starají o fungování celého domu. Česko-bavorské vztahy jsou vztahy nejvyšší politické reprezentace obou zemí, vztahy v oblasti kultury, vzdělávání, hospodářství, životního prostředí nebo bezpečnosti. Tato pestrost a mnohvrstevnatost česko-bavorských vztahů znesnadňuje jejich obecnou charakteristiku, na druhou stranu ale umožňuje v případě problémů na určité úrovni udržovat a rozvíjet vztahy v ostatních oblastech. Kvalita česko-bavorských vztahů je důležitá pro česko-německé vztahy, protože „[o]braz Němců v České republice není určován Sárskem, ale výrazně více Bavorskem, které má s Českou republikou více než 300 km dlouhou hranici“.¹

Předmětem této magisterské práce je policejní spolupráce na česko-bavorské hranici. V posledních letech často slyšíme ve sdělovacích prostředcích, že Bavorsko zpřísní kontroly za hranicemi nebo o společném boji proti pašování drog z České republiky do Bavorska. Nicméně tato spolupráce probíhá i v době bez mediálních kauz, které policejní spolupráci přenesou na politickou úroveň.

Policie jako jedna z represivních složek státu má povinnost uvnitř státních hranic prosazovat a vymáhat dodržování zákonů. Otevírání hranic a s tím spojená větší svoboda pohybu přináší možnosti pro rozvoj kriminality přes státní hranice. Často se ukazuje, že kriminální živly využívají státní hranice k útěku před dopadením a trestním stíháním.² Pokud by policejní složky jednoho státu pokračovaly ve vykonávání svých úkolů na území druhého státu, jednalo by se o porušení svrchovaného státního práva na

¹ Sinner, Eberhard. „Die deutsch-tschechische Nachbarschaft in Europa“, *proslov z 21. března 2009 u příležitosti diecézní zasedání Sdružení Ackermann-Gemeinde*, http://www.eberhard-sinner.de/main/index.php?webcode=deutsch_tschechische_nachbarschaft&PHPSESSID=fmadahga (poslední přístup: 7. 4. 2014).

² „Dřív jsme se museli na hranici zastavit a žádat německé kolegy, aby pokračovali ve stíhání pachatele. Mezitím mohl [pronásledovaný] uniknout.“ Citováno podle: Pelíšek, Antonín. „V Čechách budou kontrolovat Němci“, *Mladá fronta Dnes*, 2. srpna 2002.

suverenitu, což by mezi oběma státy mohlo mít diplomatickou dohru.³ Avšak v praxi se ukazuje, že je při potírání kriminality spolupráce s policejními kolegy za hranicí nezbytná.

Časově je téma práce vymezeno roky 1989 a 2012. Autorka sleduje policejní spolupráci od roku 1989, protože pád železné opony umožnil rozvoj těchto vztahů, do roku 2012, protože v tomto roce došlo k dohodě o vytvoření nové česko-německé policejní smlouvy⁴ a jako takový tento rok vedl k nastartování nové etapy policejní spolupráce. Stěžejními mezníky policejní spolupráce ve sledovaném období, které se v této práci výrazným způsobem projevují, jsou rok 2002, kdy vstoupily v platnost dvě česko-německé smlouvy rozvíjející policejní spolupráci a rok 2007, kdy byly zrušeny kontroly na hranicích České republiky, což bylo dalším významným impulzem pro zintenzivnění přeshraniční policejní spolupráce. Téma práce se územně omezuje na Českou republiku a Svobodný stát Bavorsko, především na oblast u společné hranice.

Policejní vztahy jsou sice vztahy pracovní a velmi „normované“, ale neodehrávají se ve vakuu, a proto budou nyní alespoň rámcově naznačeny politické vztahy na nejvyšší úrovni mezi Českou republikou a Spolkovým státem Bavorsko. Stagnace nejvyšších politických kontaktů po roce 1989, která kontrastovala s rozvojem praktických česko-bavorských vztahů, byla způsobena zátěží pramenící ze společné česko-německé historie. Politika Svobodného státu Bavorsko vůči České republice byla kvůli personálnímu propojení bavorské vládnoucí strany Křesťansko-sociální unie (CSU)⁵ se Sudetoněmeckým krajanským sdružením značně zatěžována česko-sudetoněmeckou agendou.⁶ Tato historická zátěž česko-bavorských vztahů byla zesílena i osobou Edmunda Stoibera, který byl od roku 1993 do roku 2007 ministerským

³ Brammertz, Serge. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit am Beispiel der Euregio Maas-Rhein*. Freiburg: Ed. iuscrim, Max-Planck-Institut f. ausländ. u. inter. Strafrecht, 1999, 19.; Doelemeyer, Anne, Daniel Schmidt, Rebecca Pates. *Transnationale Kriminalitätsbekämpfung und Sexindustrie: Bericht aus europäischen Grenzregionen*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 2011, 35-37.

⁴ Aktuální stav: V lednu 2014 ještě nebyla nová policejní smlouva dokončena.

⁵ CSU je v Bavorsku od roku 1957 konstantě u moci. Kießling, Andreas. „Das Parteiensystem Bayerns“, in *Parteien und Parteiensysteme in den deutschen Ländern*, eds. Uwe Jun, Melanie Hass, Oskar Niedermayer, 129. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2008.

⁶ „Geschichte der CSU (1950 – 1959)“, *oficiální stránky bavorské CSU*, <http://www.csu.de/partei/geschichte/die-1950er/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Franzen, K. Erik. *Der vierte Stamm Bayerns: Die Schirmherrschaft über die Sudetendeutschen 1954-1975*, München: Collegium Carolinum, 2010, 183-86.; Hopp, Gerhard. *Machtfaktor auch ohne Machtbasis? : Die sudetendeutsche Landsmannschaft und die CSU*, Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2010, 135-36, 249-328.

předsedou Bavorska.⁷ Jeho postoj vůči České republice dlouhodobě znemožňoval zlepšit vztahy mezi nejvyššími představiteli Svobodného státu Bavorsko a České republiky.

Výše zachycená politická rovina česko-bavorských vztahů je pouze jednou úrovní česko-bavorských vztahů, která sice do určité míry zastřešuje ostatní oblasti spolupráce a vytváří jejich rámec, nicméně neodráží celou kvalitu česko-bavorských vztahů. Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici je příkladem praktické česko-bavorské spolupráce. Policejní spolupráce není zatěžována společnou historií tak jako nejvyšší politické kontakty. Zároveň je tato oblast spolupráce relativně nezávislá na výkyvech v politických vztazích, protože základní úkol policie – udržovat veřejný pořádek a bezpečnost – musí být neustále naplňován. Policejní spolupráce ale naráží na vlastní osobité problémy, které vycházejí z různých projevů státní hranice. Při překročení se státní hranice může projevovat jako jazyková hranice, hranice právních řádů, hranice technická nebo hranice ekonomická atd. Tyto její projevy ztěžují interakce mezi policejními sbory na česko-bavorské hranici. Aby mohla spolupráce fungovat, je třeba bariéry zmenšovat a překonávat.

Transakcionalismus a koncept hranice

Při výzkumu policejní spolupráce vycházela autorka práce z konceptu Karl W. Deutsche *transakcionalismu*, který bylo možné v konkrétním případě situace na česko-bavorské hranici vhodně doplnit funkčním pojetím hranice jako bariéry a místa kontaktu.

Transakcionalismus říká, že mezistátní vztahy jsou tím stabilnější a mírovější, čím intenzivněji tyto státy spolupracují v různých oblastech. Stabilitu a mírové vztahy tedy spojuje s kvalitou a hustotou přeshraničních interakcí. Čím intenzivnější kontakty mezi sebou obyvatelé, instituce ale i političtí představitelé v různých oblastech spolupráce mají, tím mají větší možnost se navzájem poznávat a získávat tak větší

⁷ Edmund Stoiber (CSU) během své vlády ani jednou nenavštívil Českou republiku a neustále vyzýval českou vládu k odčinění křivd a utrpení sudetských Němců. „Rückblick: Zwei Nachbarn nähern sich an“, oficiální stránky Bayerischer Rundfunk, http://www.br.de/nachrichten/bayern-tschechien-zeitstrahl100~_page-14_-1d62803797c6b921bbcc25cf34e818b8fabe0e07.html (poslední přístup: 7. 4. 2014).

důvěru a porozumění pro své partnery. Zároveň pozitivní zkušenosti odbourávají předsudky a obavy, což vede k dalšímu zintenzivnění společných kontaktů.⁸

Deutsch dále zmiňuje několik podmínek, které jsou při vytváření stabilních přátelských přeshraničních vztahů stěžejní. Důležité jsou společné zájmy a hodnoty, které obě entity sblíží a umožňují zmenšení konfliktního potenciálu. Společné zájmy podporují i vznik společné identity. Pokud existují zájmy, které jsou naopak předmětem konfliktu, tak je podle Deutsche důležité, aby společné pozitivní zájmy byly prosazovány a podporovány a ty protichůdné byly zatlačeny do pozadí. Jen tak je možné udržovat přátelské vztahy, které povedou k integraci.⁹ Další zmiňovanou podmínkou je schopnost předvídat reakci partnerů. Tato schopnost vychází především ze znalosti svých partnerů a vyžaduje existenci oboustranné důvěry.¹⁰ Třetí podmínkou je schopnost reagovat na akce partnerů a jejich žádosti (impulzy k příhraniční interakci) rychle, přiměřeně a bez použití násilí. Tato podmínka je spojena nejen s dostatkem komunikačních kanálů, ale i s pocitem důvěry a loajality, který vzniká během vzájemných transakcí.¹¹ Podle Deutsche dokáže dojít k narušení dobrých přeshraničních vztahů, pokud nedochází k adekvátním odpovědím na podněty z druhé strany hranic. Navíc interakce jsou vždy o podnětu a odpovědi na podnět.¹²

Pro fungující interakce je potřeba odstraňovat bariéry na hranicích, které by je mohly omezovat. Pokud nejsou řešeny problémy a bariéry, které kopírují hranici mezi dvěma entitami, zpomalují nebo dokonce znemožňují tyto bariéry proces rozvoje mírových a přátelských vztahů.¹³ Pojetí hranice jako bariéry u Deutsche je v rámci této magisterské práce propojeno s výzkumem hranic, se kterým se nejčastěji setkáváme v geografické literatuře: Státní hranice byla dlouho vnímána pouze jako místo konfliktu, jako bariéra mezi dvěma systémy. Nicméně v poslední době získala hranice i druhou základní funkci, protože se stává místem kontaktu. Funkční pojetí hranice je předmětem rozboru první kapitoly.

⁸ Deutsch, Karl W et al. *Political Community and the North Atlantic Area: International Organization in the Light of Historical Experience*, Princeton: Princeton University Press, 1957, 51, 54, 59

⁹ Deutsch, Karl W. *Die Analyse internationaler Beziehungen: Konzeption und Probleme der Friedensforschung*, Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt 1968, 221-22.

¹⁰ Deutsch. *Political Community*, 57-58, 67.

¹¹ Ibidem. 66-67.; Deutsch, Karl W. „Communication Theory and Political Integration“, in *The Integration of Political Communities*, eds. Philip E. Jacob, James V. Toscano. Philadelphia: J. B. Lippincott Company, 1964, 69-70.

¹² Deutsch. „Communication Theory“, 70.

¹³ Deutsch. *Die Analyse*, 280-81.

Důvěra, vzájemné sympatie, loajalita, pocit bezpečí, společná identita, které vznikly na základě interakcí, jsou podle Deutsche spolu se společnými zájmy a dostatkem komunikačních kanálů předpokladem pro vznik bezpečnostního společenství, tzn. společnosti integrované přes hranice, kde v případě problémů nedojde k válce nebo jiné formě násilí, ale problémy budou řešeny v rámci společenství mírovou cestou.¹⁴

Cíl práce

Tato práce si klade za cíl prověřit platnost konceptu *transakcionalismu* na příkladu policejní spolupráce na česko-bavorské hranici: Čím více a kvalitnějších interakcí je mezi bezpečnostními sbory podél česko-bavorské hranice, tím stabilnější i mírovější je výsledná spolupráce. Proto se práce věnuje vývoji policejní spolupráce mezi roky 1989 a 2012. Ve sledovaném období zaměřila autorka práce svou pozornost na následující tři oblasti, na nichž ukáže naplňování konceptu transakcionalismu:

1. *kompatibilitu obou států v oblasti policejní spolupráce*, protože pokud na obou stranách hranic nebudou existovat instituce, které budou moci rychle a adekvátně reagovat na potřeby druhé strany, nebude vznikat hustá síť interakcí, která tvoří základ pro rozvoj přátelských vztahů.
2. *existenci společného zájmu*, protože společné zájmy působí mezi spolupracujícími celky/jednotlivci jako sjednocující prvek, který je nutí soustředit se na to společné a odhlížet od rozdílů, což v závěru vede ke vzniku společného „my“.
3. *formy vzájemnosti, tedy formy spolupráce (interakcí) a jejich vývoj*, protože během těchto interakcí dochází k poznávání svých partnerů, jejich hodnot, myšlení a možností. Tyto nově nabyté poznatky umožňují společně překonávat to, co se projevuje jako bariéry přeshraniční spolupráce.

Hlavní otázky, s nimiž autorka v práci pracuje, jsou: *Jak spolupráce funguje, tedy jaké formy interakcí mezi bezpečnostními složkami probíhají a jak se vyvíjely? Na jaké problémy při překonávání státní hranice (tzn. při přeshraniční spolupráci) policisté narážejí a zda vůbec a jak jsou tyto bariéry odstraňovány nebo alespoň*

¹⁴ Deutsch. *Political Community*, 36.

zmenšovány? Na základě odpovědí, které ověřují podmínky pro naplňování transakcionalismu, bude v závěru zodpovězena otázka: „Zda stále se zkvalitňujícími a zintenzivňujícími interakcemi mezi policejními útvary na česko-bavorské hranici dochází k naplňování Deutschova konceptu a vzniká v tomto systému vzájemná důvěra, pocit sounáležitosti a loajalita, které vedou ke stabilitě tohoto systému a k mírovému řešení konfliktů.“

Struktura práce

Celá práce je členěna na čtyři kapitoly. První kapitola se věnuje tématu státní hranice. Doplnjuje koncept Karla Deutsche o vybrané poznatky z výzkumu hranic v rámci politické a regionální geografie. Ačkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že tato kapitola nepatří do práce o policejní spolupráci, protože s tématem přímo nesouvisí, není tomu tak. Česko-bavorská hranice je onou dělicí čarou, kvůli které musíme zkoumat, jestli vůbec a jak spolupráce policejních sborů u této hranice probíhá. Česko-bavorská hranice má v této práci ale i další význam, protože je to zlatá nit, která se vine každou kapitolou a vzájemně je propojuje. Kapitola první je rozdělena na dvě podkapitoly. V první podkapitole se čtenář dozví obecné informace o státních hranicích a o jejich funkci. Další podkapitola charakterizuje česko-bavorskou hranici z různých pohledů. Některé tyto charakteristiky souvisejí s tím, jakou bariéru pak společná hranice policejní spolupráci vytváří.

Druhá kapitola se zabývá policejními sbory, které operují u česko-bavorské hranice, protože právě ty se účastní přeshraniční spolupráce. Autorka zde objasňuje strukturu a fungování Policie ČR a partnerů na druhé straně hranic s ohledem na jejich zapojení do policejní spolupráce na česko-bavorské hranici, aby mohla zhodnotit jejich kompatibilitu. Tato kapitola vytváří základní institucionální rámec, a pomáhá tak v porozumění dalším kapitolám.

Třetí kapitola je tematicky věnována policejní spolupráci od 1989 do roku 2007. První podkapitola objasňuje počátky této spolupráce do roku 2002. Velký důraz je však v této kapitole kladen především na období od roku 2002, tedy na samotné smlouvy týkající se policejní spolupráce u česko-bavorské hranice a jejich účinek na tuto spolupráci, protože tyto dvě smlouvy znamenaly výrazný posun v možných formách spolupráce (druhá a třetí podkapitola). Poslední podkapitola se věnuje změně policejní

spolupráce na česko-bavorské hranici v souvislosti s přistoupením České republiky k Evropské unii.

Závěrečná kapitola, která je členěna na čtyři podkapitoly, se zabývá policejní spoluprací od 2007 do 2012. První podkapitola pojednává o schengenské spolupráci. Začíná obecně počátky schengenské spolupráce, dále se věnuje policejní spolupráci v rámci tzv. schengenu¹⁵ ve srovnání s policejní spoluprací u česko-bavorské hranice, až se na závěr dostane k bavorskému postoji vůči rozšíření schengenského prostoru v roce 2007. Druhá podkapitola je věnována závojevému pátrání, které přišlo jako reakce na zrušení hraničních kontrol. Ačkoliv závojevé pátrání není forma spolupráce, ale jedná se o jednostranné bezpečnostní opatření na bavorské straně hranice, tak se právě tato policejní aktivita stala do roku 2012 tématem číslo jedna v česko-bavorských vztazích v oblasti bezpečnosti. Předposlední podkapitola se věnuje Společnému centru česko-německé policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu, které také vzniklo jako reakce na změny v prosinci 2007. Poslední podkapitola dává prostor českým a bavorským policistům ke zhodnocení kvality spolupráce.

Metody zpracování diplomové práce

Operacionalizace konceptu Karla Deutsche byla provedena prostřednictvím:

(1) Institucionální analýzy fungování policejních orgánů účastnících se spolupráce na česko-bavorské hranici a způsobů jejich práce. Přitom se autorka soustředila na to, zda se tyto orgány během sledovaného období sbližovaly.

(2) Obsahové analýzy dokumentů. Při zpracování byla prováděna nekvantitativní obsahová analýza dostupných pramenů a literatury.¹⁶ Byly využity jak německé, tak česky psané zdroje informací. Obsahové analýzy smluv a dohod věnujících se přeshraniční policejní spolupráci vytvářejí rámec zkoumané kooperaci a definují formy spolupráce, tedy možnosti, jakými mohou policisté překračovat společné hranice. V případech konkrétních výsledků spolupráce autorka použila informace obsažené v novinových článcích.

¹⁵ Označení „schengen“ je v této práci užíváno pro schengenskou spolupráci.

¹⁶ Gavora, Petr. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010, 117.; Hendl, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*, Praha: Portál, 2008, 132.

(3) Zpracování dotazníků. Práce policie má to specifikum, že osobní rozhovory poskytují policisté výjimečně, proto se autorka po konzultaci s pracovníkem PČR, který se této spolupráci věnuje, rozhodla k získávání informací pomocí dotazníkového šetření.

Byl zvolen dotazník s otevřenými a polootevřenými otázkami, protože jeho cílem bylo dozvědět se osobní názory a zkušenosti policistů s policejní spoluprací na česko-bavorské hranici. Odpovědi měly sloužit jako další zdroj informací k vyhodnocení naplňování konceptu *transakcionalismu*.

Příprava dotazníku probíhala ve dvou fázích. V první fázi byly navrženy otázky s ohledem na cíle magisterské práce. Ve druhé fázi byly otázky konzultovány s pracovníkem PČR, aby byly srozumitelné a jednoznačné pro tázané policisty. Úvodních pět otázek slouží k identifikaci respondenta, konkrétně k určení s jakou spoluprací má zkušenosti a jak intenzivně tato spolupráce probíhala. Tyto informace jsou nezbytné pro správné vyhodnocení odpovědí na dalších deset otázek, které byly zaměřeny na tyto tři okruhy – problémy spolupráce (tedy hranice jako bariéra), osobní kontakty (tedy hranice jako kontaktní zóna) a vývoj spolupráce. Byly voleny otázky přímé zjišťující vlastní názor respondenta.¹⁷

Dotazník byl v ČR rozeslán elektronickou poštou organizačním článkům územních odborů Policie ČR v příhraničí a vybraným organizačním článkům krajských ředitelství Police ČR, které mají vztah k přeshraniční spolupráci na česko-bavorské hranici.¹⁸ Na německé straně byla distribuce dotazníků mezi policisty Bavorské státní policie obtížnější a ze strany autorky práce méně kontrolovatelná, protože Bavorská státní policie nezveřejňuje na internetu e-mailové adresy jednotlivých útvarů. Autorka proto požádala kontaktní osobu ve Společném centru Schwandorf o rozeslání dotazníků policejním prezidiím Bavorské státní policie, které je dále přeposlaly na služebny u hranic.¹⁹ Způsob distribuce dotazníků na bavorské straně skýtal úskalí malé návratnosti, protože se dotazníky k policistům nemusely přes několik útvarů dostat. Navíc pomoc policie při distribuci i odevzdávání dotazníků provázelo nebezpečí, že policisté budou záměrně pozitivně zkreslovat výsledky. Ani jedna tato obava se nakonec nenaplnila, protože z bavorské strany se vrátilo více vyplněných dotazníků

¹⁷ Dotazníky jsou přiloženy jako příloha.

¹⁸ Viz. příloha č. 3.

¹⁹ Viz. příloha č. 4.

než z České republiky a navíc bavorští policisté byli při líčení problémů spolupráce i konkrétnější.

Se zřetelem na cíl dotazníkového šetření byly odpovědi vyhodnocovány pomocí kvalitativní analýzy. Především bylo sledováno, jak policisté spolupráci hodnotí, s jakými problémy se setkali, jak je vnímali, jak hodnotili vývoj této spolupráce a jejich vztah ke kolegům za hranicí.

Výsledky dotazníku byly v této práci použity dvojím způsobem. Jednak byly odpovědi k vývoji spolupráce a sledovaným změnám využity v rámci textu třetí a čtvrté kapitoly k ověření/vyvrácení autorčiných závěrů na základě skutečností uváděných v jiných zdrojích. Mimoto byly názory a zkušenosti policistů, na základě kterých je možné posoudit současnou kvalitu spolupráce, shrnuty v samostatné podkapitole (viz. podkapitola 4.4 *Policejní spolupráce očima policistů*).

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 30 českých a 50 bavorských policistů. Takovýto vzorek respondentů není reprezentativní. Nereprezentativnost bylo možné vzhledem ke způsobu oslovení policistů a dobrovolnosti dotazníkového šetření očekávat, proto autorka vzala kontrolně 30 dotazníků z ČR a 30 z Bavorska a srovnala odpovědi. Rozptyl odpovědí nebyl tak velký, aby dalších 20 dotazníků z české strany obohatilo výsledky dotazníkového šetření. Dokonce ani při 30 českých a 50 bavorských se výsledky z obou stran výrazně nelišily, a proto bylo autorkou v magisterské práci vyhodnocováno všech 80 odpovědí. Podstatná je také nereprezentativnost, která byla způsobena tím, že nebylo možné ovlivnit výběr respondentů s ohledem na to jak dlouho, jak často a jaké spolupráce se účastnili. Nicméně, nakonec odpovídali policisté z útvarů, které jsou svými úkoly kompatibilní, to znamená, že se účastní stejných forem spolupráce. Dopad nereprezentativnosti byl omezen i kvalitativní analýzou dat, při které autorka využívala pět identifikačních otázek k interpretaci názorů a zkušeností policistů.

Kvůli malé pestrosti písemných dokumentů k určitým fázím nebo skutečnostem bilaterální policejní spolupráce na česko-bavorské hranici vedla autorka za účelem korekce interpretace dokumentů rozhovor s pracovníkem Ministerstva vnitra České republiky. Za stejným účelem se dotazovala prostřednictvím e-mailové komunikace pracovníka MV ČR, Společného centra policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu a Odboru mezinárodních vztahů Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.²⁰

²⁰ Více k triangulaci například Hendl. *Kvalitativní výzkum*, 146.

Hodnocení pramenů a literatury

Výběr zdrojů informací pro zpracování této diplomové práce byl značně omezený. Je bohužel faktem, že dosud nevyšla ani obecná monografie česko-bavorských vztahů, která by mohla sloužit pro základní rámcovou orientaci při zpracování česko-bavorského tématu. Stejně tak není uceleně zpracována ani dílčí problematika česko-bavorských vztahů, jakou je spolupráce v oblasti bezpečnosti.

Co se policejní spolupráce na česko-bavorské hranici týče, tak autorka mohla v rámci sekundárních literatury vycházet pouze ze sborníku z konference „Bezpečné příhraničí“, která se konala v roce 2007 v Prachaticích,²¹ z několika článků v časopisech *Deutsches Polizeiblatt*²² a *Policista*²³ a z jedné diplomové práce.²⁴ Tato značně deskriptivní diplomová práce byla napsána policistou, který má praktické zkušenosti s policejní spoluprací na česko-bavorské hranici a navíc mohl využívat některé interní policejní zdroje informací. Pro autorku této práce jsou proto velmi přínosné pasáže založené na těchto zdrojích informací.

Existuje velká řada publikací, která se věnuje otázce bezpečnosti a hranic v schengenském prostoru. Autorka práce je však vzhledem ke stanoveným cílům využívala jen okrajově v první části čtvrté kapitoly,²⁵ kde se zabývá obecněji schengenskou spoluprací.

Dalším důležitým zdrojem informací byly novinové články celostátních, ale i regionálních deníků informující o policejní spoluprací na česko-bavorské hranici. Novinové články mají v této magisterské práci svůj zásadní význam především tam, kde zdroje informací na internetových stránkách policíí a ministerstev vnitra končí. Jinými slovy tiskové zprávy a jiné informace o policejní spoluprací jsou na internetových stránkách k dispozici jen od roku 2007/8, protože delší archivace není kvůli kapacitě

²¹ Heisl, Josef. „Formen der Bayerisch-tschechischen polizeilichen Zusammenarbeit“, in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí : 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek, 18-21. Praha: Police History, 2007.; Svatoš, Roman. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatice“ in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí : 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek, 5-8. Praha : Police History, 2007.

²² Landgrebe, Uwe et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, *Deutsches Polizeiblatt* 27, č. 5 (2009): 29-30.

²³ Soukup, Jiří. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, *Policista* 13, č. 1 (2007): 38-39. ; Liška, Přemysl. „Česko-německá policejní centra“, *Policista* 14, č. 7 (2008): 12.

²⁴ Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“ (diplomová práce, Praha: Metropolitní univerzita v Praze, 2011).

²⁵ Pikna, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2012.; Achermann, Alberto, et al. *Schengen und die Folgen: Der Abbau der Grenzkontrollen in Europa*. Bern: Stämpfli Verlag, 1995.

těchto stránek možná. Z tohoto důvodu autorka využila pro období od roku 2001 do roku 2006 novinové články (viz. podkapitola 3.3. *Praktické výsledky smluv z roku 2002*). Články vyhledala na základě rešerše v mediální databázi Anopress. Použití novinových článků v této práci skýtalo určité nebezpečí zavádějících informací, a proto bylo zásadní používat informace o událostech už uskutečněných, nikoliv o plánovaných, protože u nich většinou docházelo ke změnám.

Dalším neméně důležitým zdrojem informací byly oficiální internetové stránky úřadů (především ministerstev vnitra a policie jak na české, tak i na bavorské straně hranic). Na internetových stránkách těchto institucí lze dohledat kromě pramenů primární povahy (například zákonů), podrobnější informace o jejich organizaci a struktuře, které byly využity při vypracování druhé kapitoly o institucionální základně policejní spolupráce, informace o policejní historii, ale i zprávy o uskutečněných událostech a plánovaných akcích. Nicméně je potřeba si uvědomit, že tyto informace slouží k prezentaci těchto institucí na veřejnosti, a podle toho k nim přistupovat.

Dále je v této práci často vycházeno z primárních pramenů (zákonů a nařízení, zápisů ze zasedání, interpelací atd.). Stěžejní význam pro policejní spolupráci má tzv. *Kooperační smlouva*²⁶ a tzv. *Smlouva o právní pomoci*²⁷, jejichž obsah je analyzován v podkapitole 3.2. *Nástroje policejní spolupráce od roku 2002*.

Předmět této práce se týká doby nedávné, což na jedné straně způsobuje také výše naznačený nedostatek zdrojů informací, nicméně na straně druhé takto aktuální téma umožňuje využít různé metody dotazování, které získávají informace přímo od aktérů policejní spolupráce. Z výše zmíněných důvodů byla autorka nucena rozšířit pramennou základnu i na základě vlastního dotazování.

Nezmiňované zdroje informací byly použity jen okrajově. Úplný soupis použité literatury a pramenů je na konci této práce.

²⁶ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 91 (28.8. 2002): 10834-42. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3798> (poslední přístup: 6.4. 2014).

²⁷ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 68 (19. 6. 2002): 9911-23. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3787> (poslední přístup: 6.4. 2014).

1. Hranice

„Grenzüberschreitung setzt (...) die Identifizierung dessen voraus, was überschritten werden muss.“²⁸

Tématem této magisterské práce je policejní spolupráce na česko-bavorské hranici. Jak bylo řečeno v úvodu, podle Karla Deutsche je v zájmu fungujících přeshraničních interakcí nezbytné odstraňovat jakékoliv problémy a bariéry, které kopírují hranice, tak aby ztrácely na síle a významu a nebránily v přeshraniční spolupráci.²⁹ Proto je i v rámci této práce důležité charakterizovat česko-bavorskou hranici. Od této charakteristiky se pak odvíjí, jak se může tato hranice během přeshraničních interakcí projevovat.

Tato úvodní kapitola doplňuje koncept Karla Deutsche o vybrané poznatky z výzkumu hranic v rámci politické a také regionální geografie. Samotný výzkum hranice je velmi rozsáhlá oblast vědeckého bádání, proto jsou v této kapitole použity jen ty části, které jsou pro tuto magisterskou práci relevantní s ohledem na vytyčené cíle. První podkapitola se věnuje obecně státním hranicím a jejich významu. Druhá podkapitola pak charakterizuje konkrétně česko-bavorskou hranici.

1.1. Státní hranice

Slovo hranice si nejčastěji spojujeme s ohraničením státu, které prostorově omezuje výkon státní moci. Státy začínají a končí na hranicích. Tématem hranic se zabývají různé společensko-vědní disciplíny, ale především v geografických vědách je zkoumána problematika hranice ve smyslu přeshraniční policejní spolupráce, protože definují, klasifikují a charakterizují hranice státní. Státní hranice je *„(...) myšlená čára oddělující pevninské a vodní území státu od území jiného státu, popř. od území nepodléhající suverénní moci žádného jiného státu. Hranice vedená na povrchu země*

²⁸ Schmitt-Egner, Peter. *Handbuch zur Europäischen Regionalismusforschung: theoretisch-methodische Grundlagen, empirische Erscheinungsformen und strategische Optionen des transnationalen Regionalismus im 21. Jahrhundert*. Wiesbaden: Verlag Sozialwissenschaften, 2005, 87.

²⁹ Deutsch. *Die Analyse*, 280-81.

*nebo na hladině vod a vzduchem určuje (...) podzemní a nadzemní prostor, který podléhá suverenitě příslušného státu.*³⁰

K určení průběhu hranice jsou používána různá kritéria – geografická (hory, řeky), sociokulturní (jazyk, národ, kultura, náboženství). Některá tato kritéria se navzájem vylučují, jiná mohou být v konkrétních případech použita současně. Základní pravidlo přitom je, že „(...) hranice je tam, kde se smluvní strany dohodnou, aby byla“.³¹ Pokud toto pravidlo není dodrženo, hranice se stává místem konfliktu.

Průběh státní hranice je dán mezinárodní smlouvou,³² která určuje, kudy hranice probíhá. Státní hranice je po zakotvení v mezinárodněprávních dokumentech vyznačena v terénu pomocí hraničních znaků (hraniční kameny, sloupy, ploty).³³

Státní orgány mají povinnost existující hranice spravovat.³⁴ V poslední době neznamená správa hranic pouze zajišťování jejich zabezpečení a údržby, ale i prohlubování a rozšiřování spolupráce státních institucí na obou stranách hranic – nejen při ochraně hranic, ale například i při budování infrastruktury a při ochraně přírody.³⁵ Stát také podporuje rozvoj přeshraniční spolupráce za účelem překonání bariér, které jsou důsledkem existence hranic.³⁶

³⁰ Kvasil, Bohumil (ed.). *Malá československá encyklopedie: II. svazek, písmeno D-CH*. Praha: Academia, 1984, 848. Obdobná definice je použita i ve čl. 3 *Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných hranicích z roku 1997*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 266 (24. 10. 1997): 4999. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1997/089-1997.pdf> (poslední přístup: 6.4. 2014). Ale i v čl. 2 *Zákona o státních hranicích ČR*. ČR. „Zákon ze dne 8. srpna 2001 o státních hranicích a o změně zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů“, *Sbírka zákonů ČR*. č. 312 (6. 9. 2001): 7213. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1997/089-1997.pdf> (poslední přístup: 6.4. 2014).

³¹ Baar, Vladimír, Petr Rumpel, Petr Šindler, *Politická geografie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996, 33.

³² V případě česko-bavorské hranice se jedná o *Smlouvu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných hranicích z roku 1997*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích“, 4998-5003.

³³ Sovinský, Jaroslav. *Státní hranice Československa a České republiky*. Praha: Spolek českých právníků VŠEHRD, 2005, 26-29.; Šindler, Petr. „Hranice státu jako politickogeografický fenomén“, in *Hranice a pohraničí jako geopolitický, ekonomický, historický, sociokulturní a filosofický fenomén. Sborník z konference*

s mezinárodní účastí konané na Pedagogické fakultě OU v Ostravě 4. a 5. května 1999, ed. Jan Pavlíček, 12. Ostrava: Pedagogická fakulta OU v Ostravě, 1999.

³⁴ Čl. 10, *Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných hranicích z roku 1997*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích“, 4999.; Šindler. „Hranice státu“, 13.

³⁵ Šindler. „Hranice státu“, 13.

³⁶ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020*. Praha: MMR ČR, 2013, 46, 76, 107. <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Státní hranice mohou mít podle Marie Lezzi následující normativní funkce: Státní hranice je hranicí právních řádů (*právní funkce*), protože od sebe odděluje svrchované státy a tím určuje hranice výkonu státní moci. Hranice umožňuje regulovat pohyb osob, dovoz a vývoz různých komodit a kapitálu (*kontrolní funkce*), čímž se stává nástrojem národní hospodářské, ale i migrační politiky. Státní hranice v době komunismu umožňovala i kontrolu toku informací. *Fiskální funkce hranic* (např. cla, hospodářské smlouvy) ovlivňuje obchod mezi státy. Pokud je fiskální funkce hranice výrazně rozvinutá, tak se konkrétní stát soustředí na ochranu národní ekonomiky před konkurencí ze zahraničí. Hranice je sledována a chráněna, aby nedošlo k narušení suverénního státního území, a tím nebyla narušena státní suverenita (*vojenská funkce*). Poslední funkce hranic souvisí s tvorbou národní identity (*ideologická funkce*). Národní identita se tvoří a upevňuje na základě vymezování vůči našim sousedům. Rozlišujeme „my a oni“.³⁷ Tyto základní funkce státní hranice doplňuje Peter Schmitt-Egner o *mírovou funkci*, protože uvnitř hranic garantuje stát udržování pořádku,³⁸ a to je úkolem policejních sborů.

Státní hranice je místo kontaktu a střetu odlišných právních řádů, odlišných socioekonomických a kulturních systémů. Jakákoliv hranice, tedy i ta česko-bavorská, je zároveň bariéra (*bariérová funkce*), ale i kontaktní zóna (*kontaktní funkce*). Funkce hranic je spojená se vztahy, jaké udržuje určitý stát se svými sousedy, ale i s vnitřními poměry ve státě.³⁹ Hranice rozděluje, ale i spojuje. Tomáš Havlíček tyto dvě základní funkce hranic popisuje následovně: „*Hranice může vystupovat jako nástroj separace (oddělení), izolace sousedních systémů, může působit jako bariéra vztahů. Proti tomu můžeme hranici, resp. příhraniční region, vnímat jako zónu expozice, porovnání, konfrontace sousedních socioekonomických systémů, kdy hranice může působit jako zóna kontaktní.*“⁴⁰

³⁷ Lezzi, Maria. „Raumordnungspolitik in Europäischen Grenzregionen Zwischen Konkurrenz und Zusammenarbeit: Untersuchungen an der EG-Aussengrenze Deutschland-Schweiz“ (dizertační práce, Curych: Universität Zürich-Irchel, Geographisches Institut, 1994), 5.

³⁸ Schmitt-Egner. *Handbuch zur Europäischen Regionalismusforschung*, 36.

³⁹ Havrlant, Miroslav. „Hranice a pohraničí. Geografický fenomén při integračních procesech“, in *Hranice a pohraničí jako geopolitický, ekonomický, historický, sociokulturní a filosofický fenomén. Sborník z konference s mezinárodní účastí konané na Pedagogické fakultě OU v Ostravě 4. a 5. května 1999*, ed. Jan Pavlíček, 15. Ostrava: Pedagogická fakulta OU v Ostravě, 1999.; Šindler, Petr. *Základy politické geografie*. Ostrava: Pedagogická fakulta, 1986. 75, 77.

⁴⁰ Havlíček, Tomáš. „Teoretická východiska“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek, Jaroslav Dokoupil, Tomáš Havlíček, 52. Praha: Academia, 2004.

Nelze obecně říci, že hranice jako bariéra je nevýhodou, protože bariéra může sloužit k ochraně. Hranice může bránit nelegálnímu pohybu osob, šíření zbraní a drog z/do státu. Bariéra ale může být i překážkou, protože hranice může bránit kontaktu a spolupráci. Některé hranice jako například celní bariéry mizí. Jiné hranice zůstávají bariérou i nadále (jazyková hranice). Hranice není neměnná kategorie, jak se mění její význam, tak se proměňuje i její funkce. V současné době je na příkladu česko-bavorské hranice vidět, že postupně ztrácela svoji bariérovou funkci a získává více funkci kontaktní.

Tento koncept funkční dvojakosti státní hranice bude používán v dalších částech práce, protože pomáhá analyticky naplnit koncept Karla Deutsche. Není možné analyzovat *transakcionalismus*, pokud bychom se nevěnovali hranici, která je překážkou spolupráce. Jak bylo zmíněno na začátku této kapitoly, *transakcionalismus* zjednodušeně tvrdí, že neřešené projevy hranice (bariéry a problémy, vyskytující se podél hranice) ohrožují přeshraniční interakce.⁴¹ To znamená, že řešení bariér a problémů vznikajících na hranici během přeshraničních interakcí umožňuje zlepšení této spolupráce. Pokud jsou překážky odstraňovány, policejní orgány snáze překonají hranici, mohou více spolupracovat a tím „se sblížit“. To je důvodem, proč autorka v průběhu práce sleduje, jaké projevy česko-bavorské státní hranice (například jazyková, technická bariéra, hranice právních řádů atd.) působí jako překážka policejní spolupráce, a jak jsou policejními složkami řešeny. Na druhou stranu si autorka všímá i česko-bavorské hranice jako místa kontaktu, tedy toho, jak policejní sbory spolupracují – jaké mají možnosti spolupráce, jak je využívají.

1.2. Charakteristika česko-bavorské hranice

Česko-bavorská hranice, tedy dělicí čára mezi Českou republikou a Svobodným státem Bavorsko, je dlouhá 356,78 km.⁴² Jako taková je místem kontaktu a střetu německého a českého právního řádu, ale i pravomocí policejních útvarů.

Česko-bavorská hranice je určena *Smlouvou mezi ČR a SRN o společných státních hranicích*, která byla 3. listopadu 1994 podepsána v Bonnu,⁴³ proto je nazývána

⁴¹ Deutsch, *Die Analyse*, 280-81.

⁴² Sovinský. *Státní hranice*, 33.

⁴³ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích“, 4999.

Bonnskou smlouvou. Tato smlouva zavázala obě strany k vytvoření aktuální dokumentace česko-německé hranice tzv. hraničního dokumentárního díla. *Smlouva mezi ČR a SRN o hraničním dokumentárním díle společných hranic* byla dokončena v roce 1999 a vstoupila v platnost v roce 2001. Do této doby byla saská (bývalá hranice s NDR) a bavorská část hranic ukotvena v jiných dokumentech. Bonnská smlouva nijak nemění průběh společných hranic, pouze aktualizuje právní dokumenty v reakci na změněnou politickou situaci v ČR a SRN.⁴⁴

Hraniční čára mezi Bavorskem a Čechami respektuje výrazné přírodní linie v krajině, čehož se dříve využívalo ke zdůraznění bariérové funkce státních hranic. Je vedena horskými hřebeny (Smrčiny, Český les, Šumava) nebo vodními toky (až 105 km).⁴⁵

S tím souvisí i skutečnost, že česko-bavorská hranice je z pohledu historického charakterizována jako velmi stabilní mezistátní hranice, protože už několik století nedošlo k výrazným územním posunům.⁴⁶ Vývoj česko-bavorských hranic není možné vytrhnout z dějinného kontextu, protože má velmi dlouhou historii. Cílem této práce však není primárně výzkum historie této hranice, proto následující historické exkurzy slouží pouze jako ukázky proměn charakteru, funkce a vlivu této hranice.⁴⁷

Česko-bavorská hranice, která tvořila do roku 1989 část železné opony, byla více či méně uzavřená/nepropustná a působila jako bariéra.⁴⁸ Přes česko-bavorskou hranici v této době probíhaly jen minimální nebo žádné přeshraniční interakce. V roce 1989 došlo k jejímu otevření. Dne 23. prosince 1989 přestříhl slavnostně československý ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier se svým německým kolegou Hansem-Dietrichem Genscherem poblíž Rozvadova železnou oponu. Tímto symbolickým gestem otevřeli pro občany svých zemí společnou hranici.⁴⁹ Od těchto historických okamžiků, kdy přestala česko-bavorská hranice být osou politického

⁴⁴ Sovinský. *Státní hranice*, 162 -64.

⁴⁵ Jánský, Jiří. *Kronika česko-bavorské hranice I.: Od války Václava IV. s Ruprechtem Falckým k počátkům husitské ofenzívy*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2001, 11.

⁴⁶ Novotný, Lukáš. „Hranice v názorech občanů českého pohraničí s Bavorskem - Pak se zatáhla železná opona a bylo to“, in *Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí. Sebedefinice a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství*, eds. Václav Houžvička, Lukáš Novotný, 96. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007.

⁴⁷ K nejstarší historii česko-bavorské hranice například 5-ti dílná publikace Jánský, Jiří. *Kronika česko-bavorské hranice*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2001. Informace k období 1948-1989: Jílek, Tomáš, Alena Jílková a kol. *Železná opona: Československá státní hranice od Jáchymova po Bratislavu 1948-1989*. Praha: Baset, 2005. Hranice v právních aktech a jejich vývoj: Sovinský. *Státní hranice*.

⁴⁸ Dokoupil, Jaroslav. „Typologie českého pohraničí“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek, Jaroslav Dokoupil, Tomáš Havlíček, 146. Praha: Academia, 2004.

a ideologického rozdělení Evropy, přes přistoupení České republiky do Evropské unie v květnu 2004 a zrušení kontrol na hranicích vstupem České republiky do schengenského prostoru v prosinci 2007, ztrácela hraniční linie svou bariérovou funkci a naopak byla čím dál více propustná.

Česko-bavorská hranice se v současné době shoduje s hranicí jazykovou, ale nebývalo tomu vždy. Nehostinné pohraniční oblasti byly ve středověku osidlovány německými osadníky, a proto v pohraničí⁵⁰ od této doby žila velká německá menšina. Česko-německá jazyková hranice stanovená na základě národnostní struktury obyvatelstva zasahovala více do vnitrozemí. Na základě tzv. mnichovské dohody (1938) byla za účelem vyřešení národnostní otázky v Československu státní hranice posunuta na úroveň hranice etnické a pohraniční území většinově obývané německým obyvatelstvem bylo připojeno k Německé říši. Až na konci druhé světové války byla česko-bavorská hranice obnovena (fakticky, nikoliv právně⁵¹) ve své předmnichovské podobě. Odsunutím⁵² německého obyvatelstva Československa do Německa se česko-bavorská hranice stala i hranicí jazykovou.⁵³ Česko-bavorská hranice jako jazyková bariéra vytváří zásadní překážku přeshraničním interakcím.

Pokud je hranice chápána jako kategorie socioekonomická může být dělena na základě ekonomické vyspělosti příhraničních regionů na symetrickou a asymetrickou.⁵⁴ Česko-bavorská hranice je hranicí asymetrickou, protože socioekonomická situace (životní úroveň, kupní síla, nezaměstnanost, průměrná mzda aj.) je na obou stranách

⁴⁹ Jílek, Jílková a kol. *Železná opona*, 121.

⁵⁰ V této práci jsou slova pohraničí a příhraničí, která označují území okolo hranic, užívána jako synonyma, jak je obvyklé v jazykovém úzu. Ve skutečnosti však mají mírně odlišný význam. Více informací například: Schmiedtová, Věra. „Příhraničí“, *seriál - Čeština, jak ji neznáte - na stáncích Českého rozhlasu*. <http://www.radio.cz/cz/rubrika/cestina/prihranici> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁵¹ Podle československého výkladu je mnichovská dohoda neplatná od samého počátku. Břach, Radko. „Smlouva o vzájemných vztazích mezi ČSSR a SRN z roku 1973: od prvních rozhovorů po ratifikaci smlouvy: studie“, *Sešity Ústavu pro Soudobé dějiny AV ČR*, č. 25 (1994): 13-14, 17.; Plšková, Jaroslava. *Východní politika Brandtovy vlády v letech 1969-1974*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1999, 26, 125-128.

⁵² Pro přesun německých obyvatel Československa jsou v literatuře používány různé pojmy jako odsud, vysídlení. Jako autorka jsem si vědoma problematiky soužití českého a německého obyvatelstva v Československu, která není ale tématem této práce. To je důvodem, proč je pojem „odsun“ použit jen jako jiný výraz pro přesun a nemá naznačovat žádný osobní postoj vůči těmto dějinným událostem.

⁵³ Dejmek, Jiří. *Československo, jeho sousedé a velmoci ve XX. Století (1918 až 1992): Vybrané kapitoly z dějin československé zahraniční politiky*. Praha: cep, 2002, 45-63.; Beneš, Zdeněk a kol. *Rozumět dějinám: Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948*. Praha: Gallery, 2002.; Houžvička, Václav. *Návraty sudetské otázky*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2005.

⁵⁴ Havlíček. „Teoretická východiska“, 52.

hranice stále rozdílná.⁵⁵ Asymetrie se projevuje především v nákupním turismu,⁵⁶ přesunech výroby nebo každodenním dojížděním za prací.⁵⁷ Velké ekonomické a sociální rozdíly nahrávají různé činnosti na i za hranicí zákona, jako například prostituci a pašování.⁵⁸

Velká část z výše zmiňovaných podob a projevů česko-bavorské hranice se i nyní odráží na přeshraniční spolupráci. A je otázkou, zda jsou tyto rozdíly/překážky/bariéry řešeny nebo ne, protože je jimi spolupráce ztěžována.

⁵⁵ Vyjádření starostů v Jeřábek, Milan. „Reflexe regionálního rozvoje českého pohraničí“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek, Jaroslav Dokoupil, Tomáš Havlíček, 125,132. Praha: Academia, 2004.; Köppen, Bernhard, Jarmo Kortelainen. „Vertrauen als Grundlage grenzüberschreitender Kooperationen - Erkenntnisse aus dem deutsch-tschechischen und finnisch-russischen Grenzraum“, in *Das Europa der EU an seinen Grenzen ! ? : Konzepte und Erfahrungen der europäischen grenzüberschreitenden Kooperation*, eds. Bernhard Köppen, Michael Horn, 60-61. Berlin: Logos, 2009.; Novotný. „Hranice v názorech“, 107.

⁵⁶ Köppen, Kortelainen. „Vertrauen als Grundlage“, 61. „*Ještě pořád neskončila doba, kdy k nám jezdí na nákupy. Dají si u nás oběd, nakoupí na tržišti a jedou zpátky.*“ Fröhlichová, Leona. „Kradené auto hranice nepřejelo, dvě pokuty však také nepotěšily“, *Listy Prachaticka*, 18. duben 2005.

⁵⁷ Jurczek, Peter, Gabi Müller, *Zukünftige Entwicklungschancen und -probleme im deutsch-tschechischen Grenzraum: Beiträge zur Kommunal- und Regionalentwicklung Heft 46*, Chemnitz : Techn. Universität, Fachgebiet Geographie, 2007.
<http://www.tu-chemnitz.de/phil/europastudien/geographie/download/BKR46.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014), 12.

⁵⁸ Köppen, Kortelainen. „Vertrauen als Grundlage“, 60.

2. Institucionální rovina policejní spolupráce

Podle Karla Deutsche je jednou z podmínek vzniku stability a vzájemné důvěry mezi dvěma entitami při přeshraničních interakcích schopnost rychle a přiměřeně reagovat na potřeby a impulzy partnerů na druhé straně hranice.⁵⁹ Tato schopnost může být výrazně omezena, pokud neexistují instituce, které by dokázaly impulzy rychle přijmout a stejně rychle na ně odpovědět. Jedním z cílů této kapitoly je proto ověřit, zda je v případě policejní spolupráce na česko-bavorské hranici tato podmínka splněna. Společná hranice je místem kontaktu policejních sborů, otázkou zůstává, jak je tento kontakt institucionálně umožněn.

Analýza struktury a fungování policejních subjektů (Policie ČR, Spolková policie SRN, Spolkový kriminální úřad a Bavorská státní policie)⁶⁰ s ohledem na jejich zapojení do policejní spolupráce na česko-bavorské hranici, je nezbytná i pro pochopení celé problematiky policejní spolupráce na česko-bavorské hranici.

Úkol policie na obou stranách česko-bavorské hranice je stejný – udržovat pořádek a bezpečnost uvnitř státu. Tento úkol mohou policisté snáze naplňovat, pokud budou kooperovat s policejními orgány sousedního státu, protože kriminální živly jednají bez ohledu na hranice.⁶¹ Při této spolupráci tedy existuje společný cíl, ale výchozí podmínky (různé pravomoci, struktura policie atd.) mohou být odlišné a mohou vést k problémům.

2.1 Česká republika

Česká republika je na rozdíl od Spolkové republiky Německo unitární stát. Má jednu centrální vládu a centrálně organizovaný policejní bezpečnostní sbor.

⁵⁹ Deutsch, „Communication Theory“, 69-70.

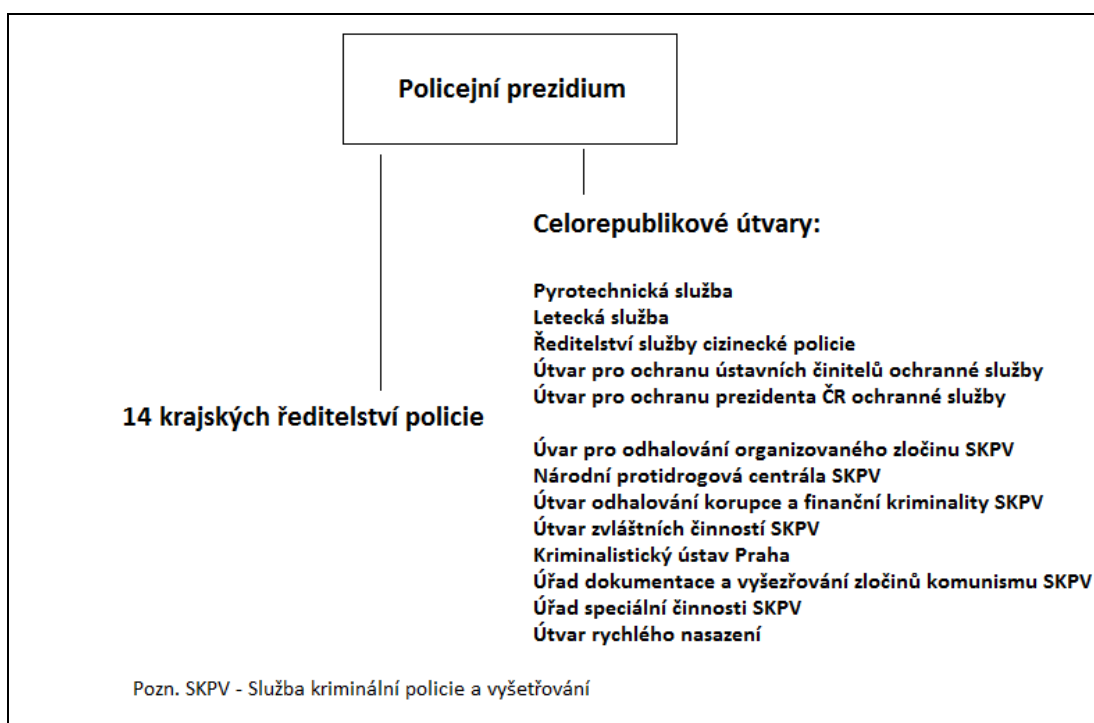
⁶⁰ Spolupráce těchto subjektů je zmíněna například v této zprávě: Ministerstvo vnitra ČR. Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2004 (ve srovnání s rokem 2003). Praha: MV ČR, 2005. <http://tousek.wz.cz/zlocinnost2004.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁶¹ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. *60 Jahre Bundespolizei, Im Einsatz für Deutschlands Sicherheit: Innenpolitik, Informationen des Bundesministeriums des Innern*, č. 3 (srpen 2011). http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2012/innenpolitik_august.pdf?__blob=publicationFile (poslední přístup: 12.3. 2014), 16.

2.1.1. Policie České republiky

Policie České republiky (PČR) byla zřízena v červnu 1991 na základě zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky.⁶² PČR je podřízena Ministerstvu vnitra ČR. Nejvyšším orgánem, jak je vidět na obrázku č. 1, je policejní prezidium sídlící v Praze.⁶³ PČR je dále tvořena útvary s celostátní působností, které plní specializované úkoly jako odhalování organizované kriminality, boj s drogovou kriminalitou, likvidace výbušnin, a útvary s územní působností (krajská ředitelství PČR).⁶⁴

Obrázek č. 1 Struktura Policie ČR⁶⁵

⁶² ČR. „Zákon České národní rady o Policii České republiky“ in *Sbírka zákonů ČR*. č. 283 (15. 7. 1991): 1180-1189. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2463> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁶³ Čl. 3 odst. 1 a 5 *Zákona o Policii České republiky*. ČR. „Zákon České národní rady o Policii České republiky“, 1180-1189.

⁶⁴ Policejní prezidium PČR. *Policie České republiky*. Praha: PP PČR, 2010. <http://www.policie.cz/soubor/publikace-policie-swf.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014), 6.

⁶⁵ Vlastní zpracování na základě informací na oficiálních stránkách PČR. Policie ČR. „Útvary Policie ČR“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/utvary-policie-cr.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky ve svém úvodním ustanovení říkal, že „*policie (...) může spolupracovat s bezpečnostními sbory jiných států a s mezinárodními policejními institucemi.*“⁶⁶ Tímto zákonem byla umožněna policejní spolupráce přesahující státní hranice a díky stručnosti policejního zákona v této věci byl policii ponechán velký prostor pro konkrétní realizaci. Přeshraniční policejní spolupráce se mohou v závislosti na jejím předmětu a cíli účastnit téměř všechny organizační složky Policie ČR od policie pořádkové, dopravní, cizinecké nebo kriminální až po specializované útvary, které se zabývají například vyhledáváním a zneškodňováním výbušnin nebo shromažďováním a analyzováním důkazů.⁶⁷

V rámci legislativní části reformy policie byl v roce 2008 vydán i nový policejní zákon, který byl upraven pro potřeby změněné bezpečnostní situace v Evropě a České republice. Mezinárodní spolupráce je v něm ve srovnání se zákonem z roku 1991 definována rozsáhleji. Policie podle tohoto zákona „*(...) spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejich členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty.*“⁶⁸

„*Ústředním orgánem pro mezinárodní policejní spolupráci*“⁶⁹ je policejní prezidium. Přeshraniční spolupráci se na prezidiu zabývá především Odbor mezinárodní policejní spolupráce,⁷⁰ který zároveň plní úkoly Národní centrály SIRENE,⁷¹ Národní ústředny Interpolu⁷² a Národní jednotky Europolu.⁷³

⁶⁶ Čl. 1 odst. 3 *Zákona o Policii České republiky, č. 283/1991 Sb. ČR. „Zákon České národní rady o Policii České republiky“*, 1180-1189.

⁶⁷ Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“, 33.

⁶⁸ ČR. „Zákon o Policii České republiky“, in *Sbírka zákonů ČR* č.273 (11.8. 2008). <http://www.policie.cz/soubor/zakon-o-policii-cr-273-2008-sb.aspx> (poslední přístup: 7.4. 2014), 4107.

⁶⁹ *Ibidem*, 4107.

⁷⁰ Vznikl k 1. lednu 1999 v rámci příprav ČR na vstup do Evropské unie. „377. Příprava resortu Ministerstva vnitra na vstup ČR do EU“, *stránky internetového deníku E-pravo.cz*, <http://www.epravo.cz/top/clanky/priprava-resortuministerstva-vnitra-cr-na-vstup-do-eu-377.html?mail> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁷¹ Podle článku 108 SPÚ musí každý členský stát určit orgán (SIRENE, Supplementary Information Request at the National Entry), který je zodpovědný za vedení záznamů v Schengenském informačním systému (SIS), za řádné fungování národní části SIS, za předávání dalších informací k národním záznamům a za koordinaci opatření při pozitivní lustraci. Více informací: Policie ČR. „Činnosti Národní centrály SIRENE“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/cinnosti-narodni-centraly-sirene-373136.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Policie ČR. „Schengenský informační systém“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/schengensky-informacni-system.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁷² Zkratka pro Mezinárodní organizaci kriminální policie. Více informací například Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 8-13.

⁷³ Zkratka pro Evropský policejní úřad. Více informací například Brettner-Messler, Gerald, Guther Hauser. *Militärische und polizeiliche Kooperations in Mitteleuropa*. Wien:

V rámci novely policejního zákona byla změněna i organizace útvarů s územní působností, aby odpovídala územně správnímu členění České republiky – v každém kraji existuje jedno krajské ředitelství policie (KŘP). Do této novely existovaly při česko-bavorské hranici dvě policejní správy krajů (nynější krajská ředitelství), jedna v Českých Budějovicích pro Jihočeský kraj a druhá v Plzni pro Západočeský kraj.⁷⁴ PČR správa Západočeského kraje tedy svojí územní působností pokrývala velkou část česko-bavorské hranice.⁷⁵ V současné době fungují při česko-bavorské hranici krajská ředitelství tři: Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje a Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje.

Spojujícím prvkem celé práce je hranice, proto je důležité zaměřit se i na Službu cizinecké policie, do jejíž kompetence spadá boj s nelegální migrací, trestná činnost související s překročením českých hranic a ochrana státních hranic.⁷⁶

Služba cizinecké policie navazuje na dřívější činnost Služby cizinecké a pohraniční policie, která vznikla jako policejní útvar Policie ČR v roce 1993.⁷⁷ Tento útvar měl dva základní úkoly – cizinecká policie kontrolovala vstup a pobyt cizinců na území ČR, pohraniční policie měla zajistit ochranu hranic. Postupně docházelo ke slučování cizinecké a pohraniční složky tohoto útvaru.⁷⁸ Vstupem ČR do schengenského prostoru (2007) ztratila pohraniční policie svůj význam, a proto byla zrušena. Od roku 2008 existuje pouze Služba cizinecké policie.⁷⁹

Roku 2011 prošla cizinecká policie další reformou, která ovlivnila její strukturu. Bylo zrušeno sedm oblastních ředitelství cizinecké policie a většina jejich agendy byla předána nově zřízeným Odborům cizinecké policie krajských ředitelství Policie ČR. Ředitelství služby cizinecké policie bylo jako celorepublikový útvar zredukováno,

Landesverteidigungsakademie, 2013, 143-6.; Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 14-20.

⁷⁴ Západočeský kraj územně odpovídá dnešnímu Plzeňskému a Karlovarskému kraji.

⁷⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách: Komentovaná podoba probíhající Reformy Policie ČR*. Praha: MV ČR, 2009, 10-11. <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁷⁶ Policejní prezidium PČR. *Policie České republiky*, 38.

⁷⁷ Policie ČR. „20 let Policie České republiky“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁷⁸ Lukášková, Gabriela. „Cizinecká policie“ (diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2012), 12 a 17.

⁷⁹ Troníček, Jakub. „Cizineckou policii čeká reorganizace“, *Právo*, 3. únor 2006.; Lukášková, Gabriela. „Cizinecká policie“ (diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2012), 13.

ale zachováno.⁸⁰ Nyní zodpovídá za ochranu vnějších hranic na mezinárodních letištích v ČR a zároveň je „metodickým článkem cizinecké policie“. Za řízení odborů cizinecké policie krajských ředitelství jsou odpovědná příslušná krajská ředitelství.⁸¹

Krajská ředitelství Jihočeského, Plzeňského a Karlovarského kraje jsou kvůli své poloze u hranic důležitými subjekty česko-bavorské policejní spolupráce. Činnost KŘP v rámci přeshraniční spolupráce s německými kolegy je zajištěna Odborem mezinárodních vztahů (OMV), mezi jehož úkoly patří například:

- koordinace a analýza přeshraniční policejní spolupráce na regionální úrovni
- výměna informací s policejními orgány sousedních států
- překlady a tlumočení pro potřeby policejní spolupráce, ale i v případě, kdy se cizinec obrátí na nějakou složku KŘP
- plánování a koordinace opatření prováděných s kolegy ze zahraničí (např. společné hlídky, cvičení)⁸²

Mezi třemi KŘP u česko-bavorské hranice má výsadní postavení KŘP Plzeňského kraje. Už roku 1990 byla Západočeská policejní správa zvolena Ministerstvem vnitra ČR garantem spolupráce s kolegy na druhé straně česko-bavorské hranice.⁸³ V současné době se Odbor mezinárodních vztahů KŘP v Plzni personálně podílí na činnosti Společného centra policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu.⁸⁴

⁸⁰ Reichl, Jiří. „Ministr vnitra rozhodl o budoucnosti cizinecké policie“, *oficiální stránky Ministerstva vnitra ČR*, <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-rozhodl-o-budoucnosti-cizinecke-policie.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

⁸¹ Lukášková, Gabriela. „Cizinecká policie“, 17.

⁸² Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“, 4.; Heřman, Radomír, „*Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje*“, prezentace pro potřeby Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, <http://www.policie.cz/soubor/krp-jck-kriminalita-2013-pdf.aspx> (poslední přístup: 14. 3. 2014).

⁸³ Soukup. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, 38.

⁸⁴ „Schwandorf“, *oficiální stránky projektu Plzeňský kraj – bezpečný kraj*.

2.2 Spolková republika Německo

Spolková republika Německo je stát s federální strukturou. Státní moc je Základním zákonem (ZZ) rozdělena mezi spolek a 16 spolkových zemích. Struktura německé policie je proto také federální.

V Základním zákoně Spolkové republiky Německo je řečeno, že vydávání zákonů k určité oblasti výkonu státní moci je v kompetenci spolkových zemí, pokud ZZ nestanoví jinak (čl. 70 ZZ). Podle tohoto základního pravidla patří zákonodárná kompetence v oblasti policie spolkovým zemím. Ochrana hranice (kontrola hranic a přeshraničního provozu, odvrácení nebezpečí spojeného s bezpečností hranic) však zůstala v působnosti spolku (čl. 73 odst. I. č. 5; čl. 87 odst. I. č. 2 ZZ).⁸⁵ Dále je úkolem spolku mezinárodní boj s kriminalitou (čl. 73 odst. I. č. 10 ZZ) a boj s mezinárodním terorismem (čl. 73 odst. I. č. 9a). ZZ také stanoví, že spolek a země musejí spolupracovat v oblasti kriminální policie (čl. 73 odst. I. č. 10 a).⁸⁶

Každá spolková země může vydávat vlastní policejní zákon(y), na základě kterých vznikají zemské policie, což způsobuje, že v každé spolkové zemi mohou být a jsou rozdíly v organizaci, kompetencích a postupech zemských policií.⁸⁷ Následující text se bude výhradně orientovat na spolkovou úroveň a policejní orgány Svobodného státu Bavorsko.

2.2.1. Spolková policie

Spolková policie (Bundespolizei, BPol) vznikla v roce 1951 na základě čl. 87 odst. I č. 2 ZZ jako Spolková pohraniční stráž (Bundesgrenzschutz, BGS), jejímž hlavním úkolem byla ochrana hranic.⁸⁸ Pravomoci Spolkové pohraniční stráže se postupně měnily. S přijetím zákonů pro případ výjimečného stavu v roce 1968 mohl být tento policejní sbor nasazen i v určitých předem daných případech ve vnitrozemí

⁸⁵ Gade, Gunther D, Marita Kieler. *Polizei und Föderalismus: Aufgabenfelder der Bundes- und Landespolizeien im verfassungsrechtlichen Gefüge der Bundesrepublik Deutschland*. Stuttgart: Kohlhammer, 2008, 132-33, 209

⁸⁶ Více kapitola 2.2.2 o Spolkovém kriminálním úřadu

⁸⁷ Gade; Kieler. *Polizei und Föderalismus*, 33.

⁸⁸ Zajímavé je, že už v této době mohla vykonávat ochranu hranic až 30 km do vnitrozemí. Schmidt, Carola, *Korruption, Gewalt und die Welt der Polizisten: Deutschland, Chile, Bolivien und Venezuela im Vergleich*. Frankfurt am Main: Vervuert, 2007, 99.

(přírodní katastrofa, velká neštěstí nebo speciální pomoc zemským policiím). V reakci na masakr rukojmích během olympijských her v Mnichově (1972) byla v rámci BGS zřízena elitní protiteroristická jednotka známá pod označením GSG 9 (Grenzschutzgruppe 9).⁸⁹ Nejdříve pád železné opony (1989) a s tím spojené odstranění německo-německé hranice, poté vytvoření schengenského prostoru (1995) způsobily, že Spolková pohraniční stráž přicházela o své úkoly, a proto převzala v roce 1992 úkoly železniční a letištní policie a zároveň se také podílela na ochraně vnějších schengenských hranic.⁹⁰ Naznačená postupná přeměna Spolkové pohraniční stráže byla dovršena v červnu 2005, kdy byla se souhlasem červeno-zelené koalice Spolková pohraniční stráž přejmenována na Spolkovou policii.⁹¹

S výše nastíněným vývojem Spolkové policie souvisejí i její základní úkoly:

- ochrana státních hranic a boj s přeshraniční kriminalitou (pašování drog, zbraní, ilegální dovoz cigaret, krádeže aut, atd.)
- zajištění bezpečnosti železniční a civilní letecké dopravy
- podpora zemských policií při mimořádných situacích (sportovní události, demonstrace, přírodní katastrofy atd.)
- úkoly spojené s funkcí záložního bezpečnostního sboru pro případy stavu nouze a ohrožení
- ochrana spolkových úřadů v SRN i v zahraničí (německá velvyslanectví)
- účast na zahraničních policejních misích OSN a evropské agentury pro vnější hranice FRONTEX⁹²

Základní pramenem BPoL je *Zákon o Spolkové policii* (Bundespolizeigesetz, BPolG)⁹³. Pravomoci a povinnosti BPoL jsou kromě tohoto zákona konkretizovány i v dalších právních aktech jako v cizineckém zákoně, zákoně o udělení azylu, zákoně o letecké bezpečnosti atd.⁹⁴

⁸⁹ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. *60 Jahre Bundespolizei, Im Einsatz für Deutschlands Sicherheit: Innenpolitik*, 9.

⁹⁰ Schmidt. *Korruption, Gewalt*, 99 -100.

⁹¹ Gade; Kieler. *Polizei und Föderalismus*, 105 –15.

⁹² SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. *60 Jahre Bundespolizei, Im Einsatz für Deutschlands Sicherheit: Innenpolitik*, 4-7.

⁹³ SRN. „Gesetz über Bundespolizei“ in *Bundesgesetzblatt I* (19. říjen 1994): 2978-9. http://www.gesetze-im-internet.de/bgsg_1994/ (poslední přístup: 14.4. 2014).

⁹⁴ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. *60 Jahre Bundespolizei, Im Einsatz für Deutschlands Sicherheit: Innenpolitik*, 8.

Spolková policie podléhá Spolkovému ministerstvu vnitra. Nejvyšším orgánem Spolkové policie je prezidium (Bundespolizeipräsidium), které sídlí v Postupimi.⁹⁵ Dále se BPol dělí na devět ředitelství (Bundespolizeidirektionen). V Bavorsku je právě jedno ředitelství Spolkové policie, které se nachází v Mnichově.⁹⁶ Spolkovému ředitelství v Mnichově podléhá celkově devět inspektorátů Spolkové policie (Bundespolizeiinspektion). Čtyři z nich se nacházejí podél česko-bavorské hranice ve městech Freyung, Waldmünchen, Weidhaus a Selb.⁹⁷

2.2.2. Spolkový kriminální úřad

Spolkový kriminální úřad (Bundeskriminalamt, BKA) se sídlem ve Wiesbadenu vznikl v roce 1951 na základě čl. 73 odst. 10 a čl. 87 odst. 1 č. 2 ZZ jako národní centrála pro policejní informace a koordinační místo pro zemské kriminální úřady. BKA působí na celém území SRN, proto není rozdělen na celky s územní působností, ale pouze na devět oddělení podle funkcí BKA. Kompetence a pravomoci BKA vycházejí ze zákona o BKA ze 7. července 1997 (Bundeskriminalamtsgesetz, BKAG):

- BKA je komunikační a informační centrálou pro zemské kriminální úřady, protože spravuje databáze s policejními informacemi o pachatelích a trestných činech.
- BKA samostatně vyšetřuje především mezinárodně organizovaný nelegální obchod (se zbraněmi, drogami, lidmi) a další závažné druhy mezinárodně organizované kriminality, terorismus
- BKA funguje jako centrální místo pro mezinárodní policejní spolupráci – je to centrála SIRENE, Interpolu a Europolu
- BKA zajišťuje ochranu ústavních činitelů a svědků trestné činnosti⁹⁸

⁹⁵ Čl. 57 Zákona o Spolkové policii. SRN. „Gesetz über Bundespolizei“, 2978-9.

⁹⁶ SRN, Spolková policie. *Bundespolizeidirektionen, oficiální stránky Bundespolizei*, http://www.bundespolizei.de/DE/06Die-Bundespolizei/Organisation/Direktionen/direktionen_node.html (poslední přístup: 13. 4. 2014).

⁹⁷ SRN, Spolková policie. „Bundespolizeidirektion München“, *oficiální stránky Bundespolizei*, http://www.bundespolizei.de/DE/06Die-Bundespolizei/Organisation/Direktionen/Muenchen/organisationsuebersicht_file.pdf?__blob=publicationFile (poslední přístup: 13. 4. 2014).

⁹⁸ SRN. Spolkový kriminální úřad. *Das Bundeskriminalamt - Das Profil*, informační brožura BKA, leden 2008,

Jak bylo již napsáno v úvodu této podkapitoly, zákonodárná kompetence v oblasti policie patří spolkovým zemím. BKA je proto nutné chápat jako instituci, která má umožnit efektivní spolupráci kriminálních úřadů v rámci SRN, ale i na mezinárodní úrovni.

Při pohledu na úkoly BKA je zřejmé, že je logickým partnerem pro policejní spolupráci probíhající prostřednictvím Policejního prezidia PČR.

2.2.3. Bavorská státní policie

Bavorská státní policie (Bayerische Staatliche Polizei) je oficiální název všech policejních složek Svobodného státu Bavorsko (viz. obrázek č. 2). Z hlediska územní působnosti je partnerem PČR především Bavorská zemská policie, která je i základním pilířem policie Svobodného státu Bavorsko.⁹⁹ PČR může samozřejmě spolupracovat i s Bavorským kriminálním úřadem (Bayerisches Landeskriminalamt, BLKA)¹⁰⁰, pokud je předmět spolupráce v kompetenci tohoto úřadu.

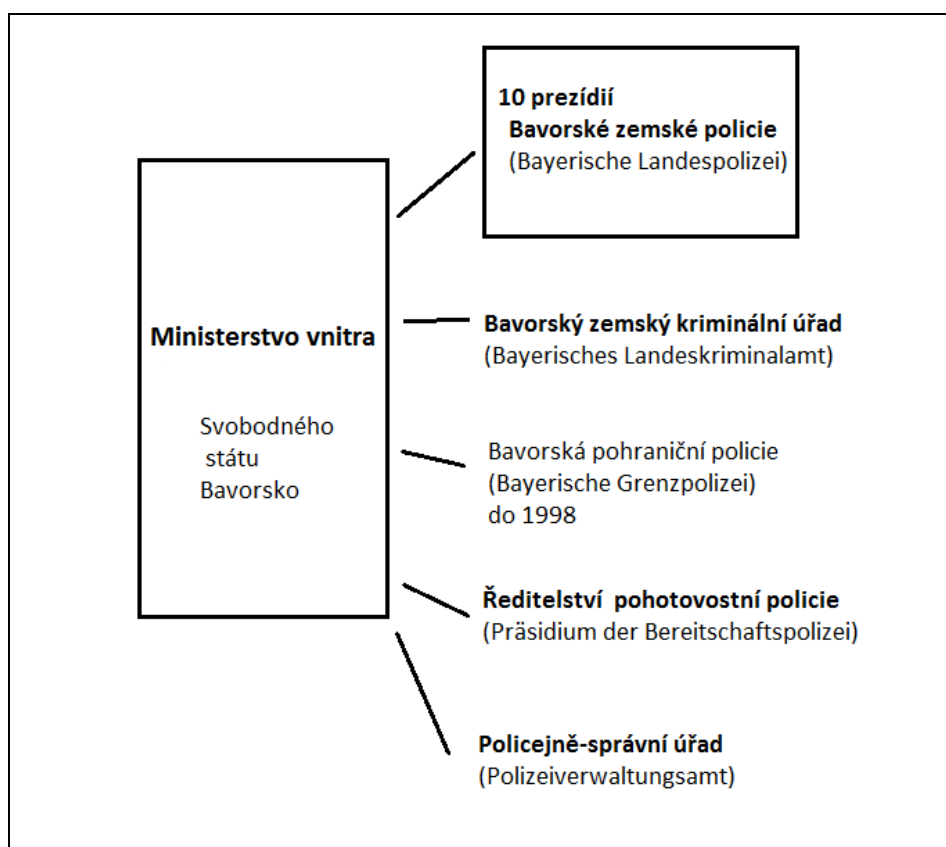
Bavorský kriminální úřad je centrálním místem pro policejní informace a zprávy z Bavorska. Mimoto do jeho pravomocí spadá řešení závažných kriminálních činů jako například padělání peněz, obchod s drogami a zbraněmi.¹⁰¹

http://www.bka.de/nm_194220/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/Brosch_C3_BCren/profil2008,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/profil2008.pdf (poslední přístup: 7. 4. 2014), 6-14.

⁹⁹ Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“, 44-45.

¹⁰⁰ Více informací například: SRN – Bavorsko, Bavorský kriminální úřad. „Geschichte des Bayerischen Landeskriminalamtes“ *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/lka/wir/geschichte/index.html/1855> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹⁰¹ Čl. 7 POG „Landeskriminalamt“ SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei“, in *Bayerische Rechtssammlung II.* <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psm1?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-PolGBYrahmen&doc.part=X&doc.origin=bs> (poslední přístup: 14.4. 2014).

Obrázek č. 2 Struktura Bavorské státní policie¹⁰²

Základní právní předpis, který definuje kompetence a strukturu Bavorské státní policie, není jako u Spolkové policie jeden zákon, ale jsou to zákony dva: *Zákon o organizaci Bavorské státní policie* (Polizeiorganisationsgesetz, POG)¹⁰³ a *Zákon o úkolech a pravomocích Bavorské státní policie* (Polizeiaufgabengesetz, PAG)¹⁰⁴. PAG řeší fungování policie ve vztahu k občanům, zatímco POG se zabývá vnitřní strukturou policejních složek. Vedle těchto dvou základních zákonů určují policejní práci i další právní předpisy.¹⁰⁵

Bavorská zemská policie (Bayerische Landespolizei) podléhá přímo Bavorskému ministerstvu vnitra, které je zároveň jejím nejvyšším orgánem.¹⁰⁶ Dalo by

¹⁰² Vlastní zpracování na základě informací v POG. SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei“.

¹⁰³ SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei“.

¹⁰⁴ SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Aufgaben und Befugnisse der Bayerischen Staatlichen Polizei“ in *Gesetz- und Verordnungsblatt* 18 (28. září 1990): 397-415. <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&doc.id=jlr-PolAufgGBY1990rahmen&doc.part=X> (poslední přístup: 14.4. 2014).

¹⁰⁵ Například zákon o shromažďování, Zákon o ubytování atd.

¹⁰⁶ Čl. 4 POG „Landespolizei“ SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei“.

se říci, že všech deset prezidií (útvary s územní příslušností), ze kterých se Bavorská zemská policie skládá, se zodpovídá přímo bavorskému ministerstvu vnitra.¹⁰⁷ To je odlišnost oproti Spolkové policii a Policii ČR, kde mezi ministerstvem a prostorově vázanými policejními strukturami existuje ještě jedno centrální policejní místo. Policejní prezident konkrétního policejního prezidia Bavorské zemské policie je protějškem ředitele krajského ředitelství PČR.¹⁰⁸

Územní příslušnost prezidií Bavorské zemské policie odpovídá až na tři výjimky administrativnímu členění Bavorska – jedno prezidium pro jeden kraj. Výjimkou je město Mnichov mající své vlastní prezidium a kraje Schwaben a Oberbayern, které jsou rozdělené vždy mezi dvě prezidia. Pod každé policejní prezidium spadá několik policejních inspektorátů jako nižší organizační jednotky. U česko-bavorské hranice se nacházejí prezidia ve městech Bayreuth pro Horní Franky, Řezno pro Horní Falc a Straubing pro Dolní Bavorsko.¹⁰⁹

Z hlediska tématu práce je především podstatné objasnit rozdělení policejních kompetencí na státních hranicích přiléhajících k Bavorsku, tedy i na česko-bavorské hranici, které se zakládá na vztahu spolku a Bavorska.

Bavorská pohraniční policie (Bayerische Grenzpolizei, BGP) vznikla jako orgán ochrany hranic v americké zóně z rozkazu americké okupační správy už v červnu 1945,¹¹⁰ tedy dříve než Spolková pohraniční stráž. Avšak ani po roce 1951 nebyla BGP jako demonstrace bavorského vztahu k Německu zrušena.¹¹¹

¹⁰⁷ SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Reform der Polizeiorganisation“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/wir/organisation/index.html/6093> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹⁰⁸ Winter, Martin. „POLITIKUM POLIZEI: Macht und Funktion der Polizei in der Bundesrepublik Deutschland“ (disertační práce, Halle-Wittenberg: Martin-Luther-Universität, 1997), 102.

¹⁰⁹ SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Reform der Polizeiorganisation“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*.

¹¹⁰ Pech, Artur. „Zum militarisierten Grenzregime der DDR“, *Grenzschutz und Grenzregime an der deutsch-deutschen Grenze: Standpunkte zu einer andauernden Kontroverse*, č. 103 (2011): 18. <http://www.sicherheitspolitik-dss.de/ap/ap103000.pdf> (poslední přístup: 20. 4. 2014), SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Geschichte der Bayerischen Polizei“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/wir/geschichte/index.html/3247> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹¹¹ Bavorská státní policie, SRN – Bavorsko. „Spezialaufgabe Grenzschutz: Die Bayerische Grenzpolizei“, informace na oficiálních stránkách Bavorské státní policie, <http://www.polizei.bayern.de/wir/geschichte/index.html/23287> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; SRN. „197. Kabinettsitzung am Dienstag, den 22. Januar 1952: 3. Verwaltungsabkommen über den Bundespaßkontrolldienst mit dem Bundesminister der Finanzen und den Ländern Bremen und Hamburg, BMI“, protokol ze zasedání německé vlády na stránkách *Das Bundesarchiv*. https://www.bundesarchiv.de/cocoon/barch/0000/k/k1952k/kap1_2/kap2_4/para3_3.html (poslední přístup: 14. 4. 2014).

Zákon o Spolkové policii k ochraně hranic uvádí: „*Spolkové policii přísluší právo policejní hraniční ochrany spolkového území (hraniční stráž), pokud země [spolková země] se souhlasem Spolku vlastními silami nepřevezme úkoly pohraniční stráže.*“¹¹² Této možnosti využil Svobodný stát Bavorsko. Bavorská pohraniční policie převzala všechny úkoly BGS (pasová kontrola, kontrola přeshraničního provozu i ochrana „zelené“ hranice) na „svých“ státních hranicích, tak jak jsou uvedeny v čl. 2 BPolG.¹¹³

V roce 1991 došlo k úpravě rozdělení úkolů spojených s ostrahou hranice tak, že Bavorská pohraniční policie stále prováděla kontroly na všech hraničních přechodech, ale povinnost sledovat hranici a odvrátit nebezpečí v přímé souvislosti s hranicí (až 30 km od hranic) byla ponechána Bavorské pohraniční policii jen u německo-rakouských a německo-švýcarských hranic. Na česko-německé hranici tento úkol s platností od ledna 1992 přešel na BGS.¹¹⁴ Roku 1998 byla v souvislosti s rušením hraničních kontrol s Rakouskem Bavorská pohraniční policie zrušena a její úkoly přešly na Bavorskou zemskou policii.¹¹⁵ Zatímco struktury pohraniční policie při česko-bavorské hranici byly zachovány a pouze převedeny pod správu prezidia v Řezně, protože na této hranici hraniční kontroly stále existovaly,¹¹⁶ při hranicích s Rakouskem byly kapacity bývalé Bavorské pohraniční policie využity pro vytvoření tzv. pátracích inspektorátů bavorské

¹¹² Čl. 3 BPolG SRN. „Gesetz über Bundespolizei“, 2978-9.

¹¹³ V roce 1953 uzavřela bavorská vláda se Spolkovým ministerstvem vnitra dohodu *Verwaltungsabkommen über den Bundespasskontrolldienst mit dem Lande Bayern*. Tato dohoda převádí právo kontroly přeshraničního provozu na BGP. BGS měla pouze právo dohlížet na postupy a vydávat nařízení. SRN. „272. Kabinetssitzung am Freitag, den 30. Januar 1953: 10. Verwaltungsabkommen über den Bundespaßkontrolldienst mit dem Lande Bayern, BMI“, protokol ze zasedání německé vlády na stránkách

Das

Bundesarchiv.

https://www.bundesarchiv.de/cocoon/barch/0000/k/k1953k/kap1_2/kap2_5/para3_10.html (poslední přístup: 14.4. 2014). Dohoda z roku 1953 byla v roce 1973 nahrazena *Verwaltungsabkommen zwischen dem Bundesminister des Innern und der Bayerischen Staatsregierung über die Wahrnehmung von Aufgaben des grenzpolizeilichen Einzeldienstes in Bayern*, čímž došlo k prodloužení převzetí úkolů od BGS. Beckmann, Klaus. *Vorläufiger Rechtsschutz und aufschiebende Wirkung: Eine kritische Bestandsaufnahme unter besonderer Berücksichtigung von unaufschiebbaren Anordnungen und Maßnahmen von Polizeivollzugsbeamten*. Hamburg: LIT Verlag, 2008, 136.

¹¹⁴ SRN – Bavorsko. „Bekanntmachung des Abkommens zur Änderung des Verwaltungsabkommens zwischen dem Bundesminister des Innern und der Bayerischen Staatsregierung über die Wahrnehmung von Aufgaben des grenzpolizeilichen Einzeldienstes in Bayern vom 19. Dezember 1991“, in *Bayerisches Gesetz- und Verordnungsblatt* 28 (31. prosince 1991): 518. <https://www.verkuendung-bayern.de/files/gvbl/1991/28/gvbl-1991-28.pdf> (poslední přístup: 14.4. 2014).

¹¹⁵ Bavorská státní policie, SRN – Bavorsko. „Spezialaufgabe Grenzschutz: Die Bayerische Grenzpolizei“, *informace na oficiálních stránkách Bavorské státní policie*.

¹¹⁶ Beckmann, Klaus. *Vorläufiger Rechtsschutz*, 136.

policie (Polizeiinspektion Fahndung, PIF), které měly zabránit negativnímu vlivu zrušení hraničních kontrol.¹¹⁷

V roce 2008 v reakci na zrušení kontrol i na česko-bavorské hranici uzavřela bavorská vláda se Spolkovým ministerstvem vnitra novou dohodu o pohraničních policejních úkolech, na základě které si Bavorská zemská policie ponechala právo kontroly přeshraničního provozu pouze na letištích (s výjimkou letiště v Mnichově). Ostatní úkoly spojené s hranicí tak byly předány Spolkové policii. Tato změna ale neznamenala, že by bavorská policie opustila pohraničí, spíše naopak.¹¹⁸ Obě policie v pohraničí spolupracují při zajišťování bezpečnosti.¹¹⁹

* * *

Na závěr celé této kapitoly je důležité se vrátit k Deutschovu konceptu *transakcionalismu*. Jak v Bavorsku, tak v České republice existují policejní sbory, které jsou zodpovědné za udržování veřejného pořádku a bezpečnosti. To znamená, že existují instituce, mezi kterými může docházet k interakcím. Tyto instituce mají svoji vnitřní strukturu přizpůsobenou ke spolupráci – postupně vznikaly složky, jejichž úkolem je přijímat a odpovídat na přeshraniční impulzy ke spolupráci, což je jeden z předpokladů naplňující podmínky *transakcionalismu*.

Policejní složky na obou stranách hranic operují v rámci jiných právních ráďů, které však respektují stejné demokratické hodnoty. Navíc mají společné cíle a úkoly. Nutno zdůraznit, že tyto společné úkoly a cíle jsou jediné, které tyto státní instituce mají. Tato skutečnost způsobuje, že neexistují jiné cíle, které by byly protichůdné, a působily proti této spolupráci. Navíc si ani jedna ze stran nemůže zvolit jiného partnera při jejich sledování a naplňování. Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici tedy splňuje podmínku existence společných zájmů a hodnot, které navíc kvůli výše uvedeným důvodům velmi silně spojují spolupracující policejní sbory.

¹¹⁷ Kuržeja, Jan a kol. *Cizinecká a pohraniční policie II*, Praha: Vydavatelství Policejní akademie ČR, 2003, 124.

¹¹⁸ SRN. *Bericht für den Innenausschuss des Deutschen Bundestages Neuorganisation der Bundespolizei: Bericht zum 1. März 2010*, Bundesministerium des Inneren, http://www.gdpbundespolizei.de/wp-content/uploads/2010/03/100301_bericht_bt-inna_neuorg_bpole.pdf (poslední přístup: 12.3. 2014), 14.

¹¹⁹ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Gemeinsam für mehr Sicherheit“, *oficiální stránky Bundesministerium des Inneren*, <http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2013/07/sicherheitsabkommen.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Se zřetelem k určitým rozdílům ve struktuře policie na obou stranách hranic, ale i v pravomocech a právních rádech, bude těmto možným „bariérám“ znevýhodňujícím společné interakce věnována pozornost v dalších částech magisterské práce. Lze předpokládat, že tyto rozdíly mezi bezpečnostními sbory mohou být překonány, pokud se policejní sbory budou navzájem o svých odlišnostech informovat, například během školení nebo stáží.

3. Policejní spolupráce mezi lety 1989 - 2002

3.1. Policejní spolupráce do 2002

Rok 1989 byl rokem velkých změn. Hranice přestala být jak pro běžné obyvatele, tak pro kriminální živly „(...) nepřekonatelnou překážkou mezi Bavorskem a Čechami (...)“.¹²⁰ Do května 1990 byl z česko-bavorské hranice odstraněn veškerý ostnatý drát.¹²¹ K 1. červenci 1990 byla na základě nót mezi ministry zahraničí Hansem-Dietrichem Genscherem a Jiřím Dienstbierem zrušena vízová povinnost mezi ČSFR a SRN. Poté k cestování přes česko-bavorskou hranici stačil pouze pas.¹²² Česko-bavorská hranice už nebyla jenom místem střetu, ale začínala být i místem kontaktu.

Propustnost hranic se postupně zvětšovala i otevíráním hraničních přechodů, které proběhlo ve dvou vlnách. První vlna přišla bezprostředně po politických změnách podzimu 1989 (např. hraniční přechody Aš-Selb, Lísková-Höll-Waldmünchen).¹²³ Druhou vlnu otevírání tzv. hraničních přechodů pro malý pohraniční styk zažila česko-bavorská hranice v roce 1996. Sedm nových hraničních přechodů spojovalo turistické stezky a turisticky významné oblasti.¹²⁴

S otevřením hranic se zvýšila mobilita zločinu. Přes hranice mohlo být snáze převáženo nelegální zboží jako zbraně, drogy, ale i kradená auta.¹²⁵ Nelegální migrace přes česko-bavorskou hranici byla dalším velkým problémem. Na tento vývoj musely

¹²⁰ Jílek; Jílková a kol. *Železná opona*, 122.

¹²¹ *Ibidem*, 121.

¹²² ČR. „Ujednání o zrušení vízové povinnosti mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo sjednané výměnou nót“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 340 (27. 6. 1990): 1206-07, <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1990/054-1990.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).

¹²³ „Hraniční přechody: Česko-bavorské hraniční přechody v době studené války“, *internetové stránky projektu - Česko-bavorský dějepis - Univerzity v Pasově a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, <http://www.geschichtsbausteine.uni-passau.de/cz/materialy-pro-vyuku/zelezna-opona/fakticke-informace/hrani269ni-p345echody/> poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹²⁴ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 164 (12. 6. 1996): 1614-17. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1996/046-1996.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).; ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 306 (12. 6. 1996): 4297-301. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1996/092-1996.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).

¹²⁵ Cejp, Martin. „Společenské faktory ovlivňující vývoj kriminality“, in *Kriminalita očima kriminologů*, ed. Zdeněk Karabec, 24. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. <http://www.ok.cz/iksp>

samozřejmě reagovat policejní složky na bavorské i české straně hranic, protože bylo nutné zajistit pořádek a bezpečnost uvnitř státu. Na rozdíl od pachatelů trestné činnosti byl výkon jejich pravomocí omezen státními hranicemi. V této době byly policejní sbory u česko-bavorské hranice spojovány pouze svým úkolem.

V následující části bude tato podkapitola rozdělena tematicky na dvě oblasti. Nejdříve bude objasněn právní základ spolupráce do roku 2002, tedy smlouvy a dohody, které tuto spolupráci měly alespoň rámcově právně ukotvit. Poté bude věnován prostor vývoji regionální policejní spolupráce do roku 2002.

3.1.1. Právní základ spolupráce před rokem 2002

Velmi obecný základní právní rámec policejní spolupráce po roce 1989 byl vytvořen *Dohodou mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra*¹²⁶ z února 1991, která zavazovala obě ministerstva ke spolupráci. Tato spolupráce vycházela ze „(...) *společného zájmu na boji s kriminalitou, která překračuje národní hranice.*“¹²⁷ Obsah dohody byl o podrobnosti doplněn prováděcími protokoly.¹²⁸

Předmětem spolupráce podle čl. 4 odst. 1 této dohody byla organizovaná kriminalita, trestní činnost spojená s omamnými látkami, hospodářská kriminalita, padělání peněz, organizovaná nelegální migrace přes hranice, trestné činnosti na životním prostředí a podle čl. 5 také spolupráce v oblasti vstupu a pobytu cizinců. Dohoda zaváděla spolupráci při (1) výměně informací, znalostí a zkušeností, nejen o formách kriminality, které jsou předmětem spolupráce, ale i v oblasti výzkumu boje

/docs/371.pdf (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Janda, Vojtěch a kol. „Listopad 1989: Se svobodou přišel zločin“, *zpravodajský server Deník*, http://www.denik.cz/z_domova/listopad_zlocin20091002.html (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹²⁶ Text této dohody poskytla autorce: Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

¹²⁷ Čl. 4 *Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra ČR*. „Dohoda mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“ in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

¹²⁸ ČR. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“, in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.; ČR. „Prováděcí protokol k Dohodě mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“, in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

s kriminalitou, (2) ve vzdělávání a (3) v dodávkách technického vybavení.¹²⁹ Avšak již texty obou prováděcích protokolů upozorňovaly na nedostatky takto upravené policejní spolupráce: „(...) úzce se spolupracuje (...) pokud je to možné a přípustné na základě současné právní situace“.¹³⁰ Konkrétně byla vyjádřena potřeba smluvně dořešit předávání osob,¹³¹ právní pomoc v trestných věcech¹³² a společné stíhání dopravních přestupků.¹³³

Článek 8 dohody z roku 1991 se týkal jazykové bariéry mezi policejními sbory a stanovil, že „(...) smluvní strany budou udržovat přímý kontakt v české a německé řeči, s překladem do řeči druhé strany“.¹³⁴ Zároveň měly oba policejní sbory usilovat o zlepšení úrovně znalosti (němčiny/češtiny) u svých zaměstnanců, kteří působí v pohraničí.¹³⁵

Zajímavé je, že v prováděcím protokolu pro rok 1992 se uvádí, že v rámci této spolupráce „(...) bude usilováno o osobní poznání příslušných partnerů“,¹³⁶ což se v druhém zmiňovaném protokolu novějšího data vůbec neobjevuje.¹³⁷ Osobní kontakty

¹²⁹ Čl. 4 odst. 2 – 4 odst. 6 *Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra*. ČR. „Dohoda mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“.

¹³⁰ ČR. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“.

¹³¹ Dne 3. listopadu 1994 uzavřely vlády SRN a ČR Dohodu o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích (dále jen readmisní dohoda). ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích a Ujednání k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 5 (18.01. 1995): 15-20. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2812> (poslední přístup: 6.4. 2014).

¹³² Vyřešeno později viz. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 68 (19. 6. 2002): 9911-9923. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3787> (poslední přístup: 6.4. 2014).

¹³³ Čl. 6 a 1 *Prováděcího protokolu* ČR. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“.; ČR. „Prováděcí protokol k Dohodě mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“, in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

¹³⁴ Čl. 8 *Dohody*. ČR. „Dohoda mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“.

¹³⁵ Čl. 4 *Prováděcího protokolu* ČR. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“.

¹³⁶ *Ibidem*.

¹³⁷ ČR. „Prováděcí protokol k Dohodě mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“.

hrály podle výzkumů policejní spolupráce u jiných státních hranic důležitou roli, ale jejich existence většinou není ve formálních dokumentech zmiňována.¹³⁸

Dohoda z roku 1991 a především prováděcí protokoly jsou dobrými příklady pro úsilí sjednoceného Německa o minimalizaci bezpečnostních rizik (nelegální migrace, kriminality) ze států na východ od svých hranic. SRN usilovala o stabilizaci tohoto prostoru a o zavedení německých bezpečnostních standardů, aby byla vytvořena zóna bezpečnosti ve střední Evropě, čímž by východní hranice SRN přestala být obranným valem před hrozbami z východu.¹³⁹ A proto má veškeré sdílení znalostí zmiňované v těchto dokumentech, ať už během informačních návštěv nebo vzdělávacích pobytů, směr z Německa/Bavorska do České republiky.¹⁴⁰

V tomto ohledu je také zajímavá *Dohoda o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů*, kterou uzavřely vlády SRN a ČR v roce 1994. Tato dohoda ve článku 2 uvádí, že „[v]láda Spolkové republiky Německo se bude v rámci spolupráce podílet na nákladech, které České republice vzniknou při (...) rozšiřování technického systému zabezpečení státních hranic České republiky, (...) vzdělávání příslušníků cizinecké a pohraniční policie (...)“.¹⁴¹ Spolková republika na základě této dohody přenášela na českou stranu hranic své know-how o ochraně hranic, ale i finance,¹⁴² aby byla česko-německá hranice hlídána z obou dvou stran srovnatelným způsobem.¹⁴³ Spolková republika tedy zajišťovala bezpečnost svých východních hranic spoluprací s okolními státy.

¹³⁸ Doelemeyer; Schmidt; Pates. *Transnationale Kriminalitätsbekämpfung und Sexindustrie*, 33.; Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 100.

¹³⁹ Potvrzeno v rámci rozhovoru na MV ČR. Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.; Handl, Vladimír. *Germany and the Visegrad countries between dependence and asymmetric partnership?(Studien zur Internationalen Politik. Heft 3)*, Hamburg: Institut für Internationale Politik, Universität der Bundeswehr, 2002, 65-66.

¹⁴⁰ Jedinou výjimkou je konkrétně výcvik psů u Policie ČR na vyhledávání trhavin, především SEMTEXU. Čl. 4 *Prováděcího protokolu ČR*. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“.

¹⁴¹ Čl. 2 odst. 1 *Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů a Ujednání k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 6 (18.01. 1995): 21-22. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2812> (poslední přístup: 6.4. 2014).

¹⁴² SRN takto poskytla ČR 60 milionů marek během tří let. Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

¹⁴³ Potvrzeno v rámci rozhovoru na MV ČR. Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

Pokud se ale na činnost Svobodného státu Bavorska nebo i Německa podíváme z pohledu *transakcionalismu*, tak tato pomoc formou přesunu znalostí a finanční podpory, je přiměřenou reakcí na aktuální potřeby východního partnera. Československo, později Česká republika, jako bývalý stát východního bloku, bylo dlouhou dobu odříznuto od nových poznatků západního světa v oblasti bezpečnosti a policejní práce. Po pádu železné opony vznikla potřeba vyrovnat tento deficit,¹⁴⁴ na kterou reagoval nejbližší západní soused, Německo. Schopnost reagovat na potřeby partnera přeshraničních interakcí patří mezi jednu ze základních podmínek úspěšného naplňování konceptu *transakcionalismu*.

Dalším dokumentem zabývajícím se alespoň z části policejní spoluprací je stále platná¹⁴⁵ *Dohoda mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě*, která byla uzavřena v září 1991.¹⁴⁶ Tato dohoda upravuje spolupráci českých a německých orgánů¹⁴⁷ při boji s organizovanou kriminalitou v oblasti drog, terorismu a nelegálních přechodů hranic. Na rozdíl od výše zmiňované dohody mezi ministerstvy vnitra ČR a Bavorska, která se omezovala pouze na výměnu informací a zkušeností, může Policie ČR na základě této dohody spolupracovat¹⁴⁸ při řešení nebo předcházení závažných trestných činů po celém území SRN. Vzhledem k předmětu spolupráce je na německé straně policejním kontaktním místem ve věcech této smlouvy BKA.¹⁴⁹ Na české straně je to Policejní prezidium PČR. Ačkoliv tato smlouva řeší policejní spolupráci na

¹⁴⁴ Scheinost, Miroslav. „Kriminalita a kriminologie v České republice“, in *Kriminalita očima kriminologů*, ed. Zdeněk Karabec, 10. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. <http://www.ok.cz/iksp/docs/371.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹⁴⁵ Stav k lednu 2014

¹⁴⁶ SRN. „Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über die Zusammenarbeit bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, in *Bundesgesetzblatt II* (9. ledna 1993) : 38-40. <http://archiv.jura.uni-saarland.de/BGBI/TEIL2/1993/19930038.2.HTML> (poslední přístup: 14.4. 2014).

¹⁴⁷ Ministerstva vnitra ČSFR a SRN, ministerstva zdravotnictví ČSFR a SRN a policejní orgány. Čl. 7 *Dohody o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě*. SRN. „Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über die Zusammenarbeit bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, 39.

¹⁴⁸ Hlavní nástroje spolupráce proti organizované kriminalitě, které policie touto dohodou právně ukotvila, jsou (1) výměna informací (o osobách zapojených v organizovaném zločinu, metodách jejich práce, struktuře těchto skupin, o způsobech překonání státních hranic), (2) společné pracovní skupiny, které mají pomáhat při sdílení znalostí a při vytváření společných opatření proti organizovanému zločinu, (3) vzdělávání odborníků v rámci spolupráce, studijní pobyty, (4) na základě žádosti zahájit policejní práci v SRN a ČR (5) operativně sladit akce policejních sborů v SRN a ČR. Čl. 1 odst. 2 až odst. 10 *Dohody o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě*. SRN. „Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über die Zusammenarbeit bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, 38.

¹⁴⁹ Viz úkoly BKA v předcházející kapitole.

celostátní úrovni, mohou v případě nelegální migrace podle článku 5 spolupracovat (výměna informací, společné pracovní skupiny) pohraniční policejní útvary obou států.¹⁵⁰ Tato dohoda byla do roku 2002 poslední česko-německá smlouva, která upravovala policejní spolupráci na česko-bavorské hranici.

Nezbytnost přeshraniční policejní spolupráce se projevila i v politické rovině česko-německých vztahů. V čl. 31 odst. 2 *Smlouvy o dobrém sousedství a přátelské spolupráci*, která měla tvořit smluvní základ pro česko-německé vztahy po roce 1989, bylo deklarováno, že obě strany „budou spolupracovat v boji proti kriminalitě, zejména organizované zločinnosti, mezinárodnímu terorismu, nepovolenému vstupu či průjezdu osob a nedovolenému obchodu s narkotiky a uměleckými díly.“¹⁵¹ Při bližším pohledu na znění tohoto odstavce je nápadná podobnost s již uzavřenou *Dohodou mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě*. Je potom nasnadě se domnívat, že zákonodárci závazek ze *Smlouvy o dobrém sousedství a přátelské spolupráci* splnili v této dohodě a k dalšímu zlepšování podmínek spolupráce bezpečnostních sborů potřebovali nový podnět, který přišel na konci 90. let z Evropské unie.

V předchozích odstavcích bylo zmíněno, že úprava přeshraniční policejní spolupráce na česko-bavorské hranici v této době nebyla dostatečná. Neodpovídala ani standardům Evropské unie,¹⁵² o jejíž členství Česká republika oficiálně od roku 1996 usilovala.¹⁵³ Pro Českou republiku byla tato skutečnost velkou motivací ke změnám v této oblasti.

¹⁵⁰ Čl. 7 *Dohody o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě*. SRN. „Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über die Zusammenarbeit bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, 38.

¹⁵¹ „Vertag über gute Nachbarschaft: Vertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“, Praha (27. února 1992), http://www.prag.diplo.de/Vertretung/prag/de/03/Deutsch__tscheschiche__Beziehungen/seite__vetrag__gute__nachbarschaft.html (poslední přístup: 14.4. 2014).

¹⁵² V roce 1998 byla podepsaná Amsterodamská smlouva, která vtělila schengenské aquis (tzn. i policejní spolupráci) do práva Evropské unie. Více kapitola ...

¹⁵³ V pravidelné hodnotící zprávě EU pro rok 2000 bylo ČR vytýkáno mimo jiné minimální zlepšení v oblasti policejní spolupráce. ČR. „Vystoupení ministra vnitra ČR Stanislava Grosse: Informace o stavu vyjednávání České republiky s Evropskou unií v oblastech spadajících do působnosti MV ČR“, in *Zápis ze 45. schůze zahraničního výboru, která se konala ve dnech 2. - 3. května 2001*. Praha: Poslanecká sněmovna ČR, 2001. www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=19504 (poslední přístup: 14.4. 2014). Policejní spolupráce byla v této době stále ještě prováděna na základě policejního zákona z roku 1991, který byl poprvé novelizován až o sedmáct let později. Navíc v konkrétním případě česko-bavorské hranice policejní spolupráce fungovala na dohodách z počátku 90. let Ministerstvo vnitra ČR. *REFORMA POLICIE ČR*, 8-10.

Znovu stejně jako v 90. letech reagovalo Německo na potřebu svého východního souseda a poskytlo České republice podporu při implementaci evropského práva do české legislativy.¹⁵⁴ Od roku 2001 působil u Ministerstva vnitra ČR německý poradce Gernot Mager z BKA.¹⁵⁵ Spolupráce se Spolkovým kriminálním úřadem trvala za finanční podpory EU od 2000 do 2004. Během této doby německá strana podporovala české partnery předáváním know-how o schengenské spolupráci. Byly organizovány různé semináře, workshopy, setkání s německými experty, které měly pomoci české straně ve zlepšení české legislativy v otázkách vnitřní bezpečnosti, komunikace vnitrostátních složek účastnících se schengenské spolupráce a zlepšení jejich pracovních postupů nebo při transformaci policejních složek v reakci na změny spojené se vstupem ČR do EU.¹⁵⁶

V roce 2000 byly podepsány dvě česko-německé smlouvy, které výrazně rozšiřovaly možnosti přeshraniční policejní spolupráce, a proto jsou významným mezníkem v této oblasti.¹⁵⁷ *Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. 4. 1959 a usnadnění jejího používání* (dále *Smlouva o právní pomoci*) byla podepsána 2. února 2000 a vstoupila v platnost 1. srpna 2002. Dne 19. září roku 2000 došlo k podpisu *Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech* (dále *Kooperační smlouva*), která vstoupila v platnost 19. června 2002.¹⁵⁸ Oběma smlouvám bude věnována podkapitola 3.2 této práce

¹⁵⁴ Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

¹⁵⁵ „Schengenské aquis a Česká republika“, *oficiální stránky Institutu pro evropskou politiku Europeum*, <http://www.europeum.org/cz/integrace/30-integrace--8/695-schengenske-acquis-a-ceska-republika> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹⁵⁶ „Schengenský akční plán a informační systém“, *regionální informační server Regionplzen.cz Krajského úřadu Plzeňského kraje*, <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/?schengensky-akcni-plan-a-informacni-system-> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

¹⁵⁷ Heisl. „Formen der Bayerisch-tschechischen polizeilichen Zusammenarbeit“, 18.

¹⁵⁸ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 91 (28.8. 2002): 10834-10842. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3798> (poslední přístup: 6.4. 2014).

3.1.2. Vývoj policejních kontaktů mezi roky 1989 a 2002

Základy spolupráce české a bavorské policie byly položeny už v roce 1990. Tedy ještě dříve než bylo vyplněno právní vakuum přeshraniční policejní spolupráce, protože bezpečnostní sbory na obou stranách hranice musely reagovat na každodenní výzvy a nebylo možné čekat, až budou dohodnuty příslušné smlouvy. V polovině roku 1990 vstoupila Západočeská policejní správa do kontaktu s hraničním zmocněncem Bavorské pohraniční policie, který sídlil od roku 1970 ve Furth im Waldu. Před rokem 1989 bylo jeho úkolem zajistit komunikaci s československými pohraničníky v případě problémů na společné hranici tak, aby se problémy řešily přímo na místě a ne přes politiky sedící v Praze a Bonnu.¹⁵⁹ Funkce prostředníka zůstala hraničnímu zmocněnci i po pádu železné opony.¹⁶⁰ Bývalý hraniční zmocněnec Franz Kaupper vzpomínal, že v počátcích této spolupráce byly nejen jazykové, ale i technické problémy velkou překážkou přeshraničních kontaktů. Konkrétně uváděl, že nedostatečná technická vybavenost české strany ztěžovala rozvoj policejní komunikace přes hranice.¹⁶¹ V roce 1991 vznikla ve Furth im Waldu a Plzni kontaktní pracoviště, která měla pomoci překonat jazykovou bariéru mezi příslušníky obou policíí.¹⁶²

Ačkoliv se tato část práce soustředí výhradně na vývoj kontaktů Západočeské policejní správy kvůli jejímu výsadnímu postavení při budování vztahů s policejními orgány na druhé straně hranice, je důležité si uvědomit, že také nižší organizační složky policie v okresech okolo česko-bavorské hranice reagovaly na novou situaci po listopadu 1989 a navazovaly mezi sebou kontakty. Tak tomu bylo i například i mezi okresy Freyung-Grafenau a Prachatice, které spolu sdílejí část hranice. V roce 1995 si Okresní ředitelství Policie ČR v Prachaticích, Inspektorát bavorské pohraniční policie Freyung a Inspektorát spolkové policie Německo Freyung stanovily pravidla vzájemné komunikace, která měla zlepšit spolupráci. Podle Karla Deutsche tímto krokem naplňovaly podmínku „schopnost předvídat reakci partnerů“, která je zásadní při rozvoji

¹⁵⁹ „Ostraha hranice: Bavorská pohraniční policie po druhé světové válce“, *internetové stránky projektu - Česko-bavorský dějepis - Univerzity v Pasově a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, <http://www.geschichtsbausteine.uni-passau.de/cz/materialy-pro-vyuku/zelezna-opona/fakticke-informace/ostraha-hranice/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Potvrzeno Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

¹⁶⁰ Kaupper, Franz, Konrad Unger. „Polizei und Zoll“, in *Nachbar im Gespräch: Tschechen und Bayern*, eds. Heinrich Giegold, Otto Gerd. Regensburg: Buchverlag der Mittelbayerischen Zeitung, 1994, 154.

¹⁶¹ *Ibidem*, 155.

¹⁶² Soukup. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, 38.

přeshraničních interakcí. Zástupci těchto policejních služeben se také setkávali jednou za tři měsíce na společných jednáních, kde se navzájem informovali o bezpečnostní situaci v okresech.¹⁶³ Policejní interakce tedy v příhraničí probíhaly nejen na úrovni policejních správ, ale i mezi útvary v okresech.

V roce 1992 vznikla Česko - bavorská komise pro zintenzivnění policejní činnosti, jejímž cílem bylo a stále je „(...) *zkvalitnění a zintenzivnění meziregionální policejní spolupráce obou policejních složek*“.¹⁶⁴ Složení této skupiny se měnilo spolu s proměnou struktury policejních složek.¹⁶⁵ V současné době sdružuje za Českou republiku Policejní prezidium PČR a krajská ředitelství při česko-bavorské hranici, za SRN policejní prezidia bavorské policie a ředitelství Spolkové policie kompetentní pro česko - bavorskou hranici.¹⁶⁶ Setkání této skupiny probíhají dvakrát ročně a účastní se jich ředitelé příslušných útvarů, vedoucí odborů mezinárodních vztahů a dále pozvaní hosté.¹⁶⁷ Právě v pravidelnosti lze vidět přínos podobných grémií, protože pak mohou obě strany dvakrát ročně udělat krůček ke zlepšení společných interakcí.

Existující právní úprava policejní spolupráce nebyla dostatečná především v situacích, kdy bylo nezbytné operativně jednat s partnery za hranicí. V těchto momentech bylo méně času na nalezení způsobu, jak překonat státní hranici, která se projevovala jako bariéra – jazyková, technická nebo jednoduše jako hranice právních řádů. Byla proto potřeba zlepšit podmínky pro policejní spolupráci, aby policisté mohli rychleji překonávat hranici, ať už při telefonním hovoru, společném setkání nebo při pronásledování zločinců. Česko-bavorská komise se proto během jednání v Norimberku v roce 2001 dohodla na vyslání styčného důstojníka PČR¹⁶⁸ k hraničnímu zmocněnci bavorské policie ve Furth im Waldu. Výsledek jednání byl oficiálně ukotven pouze dohodou mezi Policií ČR Správou Západočeského kraje a Policejním prezidiem Dolního Bavorska a Horní Falce, protože obě policejní složky byly určeny svými ministerstvy vnitra jako garant spolupráce na česko-bavorské hranici.¹⁶⁹ Společné kontaktní pracoviště fungovalo od srpna 2001 jako „předsunuté“ pracoviště skupiny

¹⁶³ Svatoš. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatic“, 5-6.

¹⁶⁴ Soukup. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, 39.

¹⁶⁵ Viz. kapitola 2. *Institucionální rovina policejní spolupráce* v této práci.

¹⁶⁶ Lédl, Tomáš, Policie ČR – odboru mezinárodních vztahů Krajského ředitelství Plzeňského kraje, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. října 2013.

¹⁶⁷ Soukup. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, 39.

¹⁶⁸ Jako styčný důstojník na pracovišti ve Furth im Waldu pracovala například Hana Tatárková, která předtím působila jako mluvčí domažlické policie. Pirník, Jiří, „Policistka jezdí za prací přes hranici“, *Mladá fronta Dnes*, 2. března 2002.

zahraničních styků PČR Správy Západočeského kraje, a proto měl český důstojník přístup do policejních databází a mohl rychleji než doposud sdílet informace s bavorskými kolegy.¹⁷⁰

Jenom během prvních čtyř měsíců fungování zpracovala společná služebna, zatím s jedním českým zástupcem a bavorským zmocněncem, 350 žádostí týkající se policejní činnosti na česko-bavorské hranici.¹⁷¹ Policisté v příhraničí se v této době setkávali s různými druhy kriminality jako pašování památek, převoz kradených aut, ale i placení padělanými markami v souvislosti s přechodem Německa na euro.¹⁷² Zrychlení výměny policejně relevantních informací zvyšovalo šance na odhalení zločinců, kteří při své činnosti překročili hranice.

K 1. lednu 2002 byl k hraničnímu zmocněnci bavorské policie a českému styčnému důstojníkovi vyslán i jeden zástupce Spolkové policie, čímž měla být zjednodušena spolupráce a výměna informací s dalším bezpečnostním sborem, který byl přítomen podél česko-bavorské hranice.¹⁷³

Podíváme-li se na toto období z pohledu *transakcionalismu*. Je možné sledovat zvyšující se kompatibilitu policejních složek, která se projevovala jednak vytvářením nových struktur v rámci policejních sborů, jejichž cílem byla společná spolupráce – nejdříve kontaktní pracoviště, poté styčný důstojník ve Furth im Waldu, ale i vznikem společných grémií a pracovních skupin jako Česko - bavorské komise pro zintenzivnění policejní činnosti.

Společný zájem policejních složek na boji s přeshraniční kriminalitou, která ohrožovala pořádek a bezpečnost uvnitř státu, byl deklarován na úvod dohod

¹⁶⁹ Viz. kapitola 2. *Institucionální rovina policejní spolupráce* v této práci.

¹⁷⁰ Vrána, „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“, 51-52.; Pírník, Jiří, „Policistka jezdí za prací přes hranici“, *Mladá fronta Dnes*, 2. března 2002.; Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

¹⁷¹ Stejně jako o několik let později společné centrum Schwandorf není ani tato společná policejní služebna určena ke kontaktu s veřejností, ale obrací se na ní policisté z obou stran hranic v případě, že potřebují něco zjistit nebo ověřit od kolegů v Německu (např. majitele vozidla, telefonního čísla atd.) Pírník, Jiří, „Policistka jezdí za prací přes hranici“, *Mladá fronta Dnes*, 2. března 2002.

¹⁷² Šťástka, Tomáš, „Policisté propojují své síly“, *Mladá fronta Dnes*, 1. prosince 2001.

¹⁷³ V roce 2007 došlo s ohledem na stále se zvyšující počty žádostí k navýšení počtu přítomných pracovníků. V únoru 2007 se počet policistů PČR zvýšil na pět a v červenci téhož roku přibyla jedna posila ze Spolkové policie. Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

o policejní spolupráci, ale byl potvrzen i oboustrannou snahou o rozvoj kontaktů a zlepšování spolupráce.

Třetí oblastí, jež autorka vzhledem k vytyčeným cílům práce věnovala pozornost, byly formy spolupráce a jejich vývoj. V roce 1989 se na česko-bavorské hranici potkaly bezpečnostní sbory cizích států, které tato hranice rozdělovala, ale zároveň je skrze společný úkol i spojovala. Během 90. let byly přes hranice vytvářeny kontakty na různých úrovních policejních složek. Nicméně zatím bylo hlavním cílem těchto kontaktů přenášení zkušeností z policejní praxe, informací z výzkumu boje s kriminalitou a zlepšování policejního vzdělání českých policistů. V případech, kdy bylo potřeba operativně jednat s policisty na druhé straně, byla stávající úprava policejní spolupráce nedostatečná – chyběly efektivní cesty i způsoby, jak překonat státní hranici, která se při spolupráci často projevovala jako bariéra. Zásadním krokem ke zlepšení situace, který byl rychle zrealizován, bylo vyslání českého policisty s přístupem do všech českých databází a systémů do Furth im Waldu, čímž došlo ke zkrácení cesty pro předávání informací. Dalším významným mezníkem byl rok 2002, kdy vstoupily v platnost *Kooperační smlouva* a *Smlouva o právní pomoci*, jejichž význam bude objasněn v následujících dvou podkapitolách.

Na základě rozdílu ve stavu přeshraniční policejní spolupráce v roce 1990 a 2002 (bez výsledků *Kooperační smlouvy* a *Smlouvy o právní pomoci*) je možné říci, že se spolupráce výrazně zlepšila a zintenzivnila. Přesto však policisté při své práci naráželi na řadu omezení a překážek. V dalších částech práce bude těmto překážkám, které jsou vlastně projevy hranice, věnována pozornost, aby bylo možné stanovit, zda se spolupráce zlepšuje.

3.2. Nástroje spolupráce od roku 2002

Tato podkapitola objasní, jaké formy spolupráce mohly být policisty na základě *Kooperační smlouvy* a *Smlouvy o právní pomoci* na česko-bavorské hranici od roku 2002 využívány. Pozornost bude věnována jednak tomu, v jakém vztahu jsou k dohodám z 90. let a jednak tomu, zda mohou tyto dvě smlouvy zlepšit schopnost reakce na impulzy a potřeby partnera, nebo zda umožňují lepší poznání možností a hranic spolupracujících útvarů, což by ve výsledku vedlo ke vzniku schopnosti předvídat reakce partnerů.

To zda vůbec a jakým způsobem je policejní spolupráce upravena v bilaterálních smlouvách má výpovědní hodnotu o vzájemných vztazích mezi státy, protože některé formy policejní spolupráce by dříve byly brány jako narušení suverenity. Jinými slovy jak si státy dovolí navzájem porušit vlastní suverénní práva, je odrazem toho jak se navzájem vnímají.

3.2.1. Kooperační smlouva¹⁷⁴

Kooperační smlouva nejen plně nahrazuje, ale dokonce i překonává *Dohodu mezi ministerstvy vnitra Bavorska a ČR* z počátku 90. let, protože cílem této dohody bylo pouze přenášení zkušeností z policejní praxe, informací z výzkumu boje s kriminalitou a zlepšování policejního vzdělání českých policistů. *Dohodu mezi vládou ČSFR a SRN o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě* z roku 1991 však nemění, protože tato dohoda řešila spolupráci v boji proti nejzávažnějším formám zločinu na mezistátní úrovni.¹⁷⁵ *Kooperační smlouva* naopak rozšiřuje přímou regionální spolupráci v příhraničí. Jejím cílem je zintenzivnit spolupráci policejních a celních orgánů při boji proti trestné činnosti, ale i při udržování veřejného pořádku v českém i německém příhraničí.¹⁷⁶ Zásadním přínos *Kooperační smlouvy* je, že umožňuje bezprostřední kontakt mezi jmenovanými policejními¹⁷⁷ a celními úřady bez zapojení národních centrál¹⁷⁸ a zároveň rozšiřuje možné formy této spolupráce.

¹⁷⁴ V této části magisterské práce týkající se *Kooperační smlouvy* bude odkazováno v případě, že zdroj bude *Kooperační smlouva* pouze např. „Čl. 5 *Kooperační smlouvy*“. V seznamu literatury je uveden kompletní zdroj: ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 91 (28.8. 2002): 10834-10842. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3798> (poslední přístup: 6.4. 2014).

¹⁷⁵ ČR. „Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, podepsaná dne 19. září 2000 v Berlíně: Předkládací zpráva pro Parlament České republiky“, Praha: Poslanecká sněmovna ČR, 2001. www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=28806 (poslední přístup: 14.4. 2014).; Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.; Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 26. března 2014.

¹⁷⁶ Čl. 1 *Kooperační smlouvy*.

¹⁷⁷ Na české straně česko-bavorské hranice Krajská správa PČR správa Jihočeského kraje, PČR správa Západočeského kraje a příslušné krajské úřady vyšetřování, na německé straně PP Dolní Bavorsko/Horní Falc, PP Dolní Bavorsko, Úřad spolkové ochrany hranic Schwandorf, v případě „*potírání trestné činnosti v příhraniční oblasti*“ i zemský kriminální úřad Bavorska. Čl. 2 *Kooperační smlouvy*.

¹⁷⁸ Čl. 2 *Kooperační smlouvy*.

Kooperační smlouva zakotvuje ve čl. 3 všeobecnou spolupráci jako například výměnu informací. S ohledem na teritoriální vymezenost této smlouvy je z hlediska policejní práce podstatné, že může docházet pouze k výměně informací nějakým způsobem relevantním k příhraničí.¹⁷⁹ To znamená, že pokud by krajské ředitelství potřebovalo informace o zločinu, či pachateli nespádajícímu do příhraničí, tak tuto informaci od zemského kriminálního úřadu nezíská.

Jedna podoba státní hranice je bariéra mezi dvěma různými právními systémy. I na ni je myšleno v této smlouvě, když umožňuje spolupracovat „[v]zájemným informováním o právních a interních předpisech týkajících se předmětu této smlouvy, jakož i o jejich změnách“¹⁸⁰. Podle Karla Deutsche je schopnost předvídat reakce partnerů stejně důležitá jako společné zájmy nebo schopnost reakce.¹⁸¹ Vzájemné informování o hranicích policejní práce dané zákonem, ale i o struktuře a fungování policejních složek umožňuje lépe předvídat možné reakce partnerů, což při dlouhodobé zkušenosti povede k vytvoření této schopnosti a naplnění podmínky *transaktionalismu*.

Dále článek 3 usiluje o zintenzivnění vzájemné spolupráce např. hospitacemi, poskytnutím konzultantů, sdělováním si kontaktních spojení a určením kontaktní osoby. Jazykové bariéry má být předcházeno, tak že určené kontaktní osoby mají ovládat jak němčinu, tak češtinu. Koordinace policejních zásahů má být posílena určením koordinačních pracovišť, vypracováváním společné situační zprávy a koordinací policejních aktivit na obou stranách hranic. To znamená, že například obě strany mohou sladit dopravně preventivní akce v příhraničí. Policejní útvary si také mohou v případě potřeby na základě této smlouvy zapůjčit technické prostředky policie.

Poslední oblastí, které se tento článek věnuje, jsou možnosti vzdělávání a společného výcviku. Spolupráce ve vzdělávání fungovala už od 90. let.¹⁸² Přesto ani tato nová smlouva neopomenula význam znalosti češtiny/němčiny, když stanovila, že si obě strany mají poskytnout „*pomoc při výuce jazyka druhého smluvního státu*“¹⁸³. Tato formulace je zajímavá, protože se nejedná o doporučení českým policistům učit se německy a německým partnerům učit se česky, ale je tam prvek vzájemnosti. Je to apel na českou stranu, aby pomáhala německým policistům při výuce češtiny a naopak – například poskytnutím učitelů, nabídnutím jazykových hospitací. Znalost jazyka

¹⁷⁹ Ibidem, čl. 3 odst. 2.

¹⁸⁰ Ibidem, čl. 3 odst. 1.

¹⁸¹ Deutsch. *Political Community*, 56, 67.

¹⁸² Viz. podkapitola 3.1 *Policejní spolupráce do 2002* v této práci.

partnera zefektivňuje vzájemnou komunikaci. Jedna z dalších forem spolupráce v této oblasti – účast pozorovatelů na cvičeních, kterou umožňuje tato smlouva, může naopak zlepšit znalost postupů partnerské policie a předejít tak vzájemným nedorozuměním.¹⁸⁴ Jinými slovy může tak být zlepšována schopnost předvídat možné reakce kooperačních partnerů.

Následující články *Kooperační smlouvy* se věnují zvláštním formám spolupráce. Policejní orgány působící v příhraničních oblastech si mohou navzájem na základě žádosti „(...) za účelem odvrácení ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti, (...) i za účelem předcházení trestné činnosti“¹⁸⁵ pomáhat.¹⁸⁶ Žádosti o pomoc mohou být v prvním případě podávány a vyřizovány přímo mezi orgány působícími u hranic, v druhém případě pak až na určené výjimky přes policejní centrály (BKA, PP ČR). Zároveň je také stanoveno, čeho se pomoc může týkat. Jedná se například o pomoc při zjišťování informací o držitelích vozidel, totožnosti osob, místa trvalého bydliště, majitelů telefonních linek nebo internetových připojení, prověřování stop atd.¹⁸⁷

Článek 5 zavádí institut společné služebny, které budou obsazeny pracovníky policejních a celních orgánů působících v českém i bavorském pohraničí, popřípadě i pracovníky národních ústředen. Tyto společné služebny mají být zřizovány „(...) aby si [jejich pracovníci] vyměňovali, analyzovali a dále postupovali informace o záležitostech, které se týkají příhraničních oblastí, a aby se i jinými způsoby podíleli na koordinaci spolupráce podle této smlouvy.“¹⁸⁸ V roce 2007 vznikla na základě tohoto článku jedna společná služebna pro bavorský úsek česko-německé hranice v německém městě Schwandorf.¹⁸⁹ Společné služebny zlepšují schopnost reakce obou partnerů, protože výrazně zrychlují spolupráci v případech, kdy mají policisté problémy překonat jazykovou hranici nebo pokud si nejsou jisti, kam mají svou žádost o pomoc poslat.

¹⁸³ Čl. 3 odst. 1 písm. f (2) *Kooperační smlouvy*.

¹⁸⁴ Ibidem, čl. 3. odst. 1.

¹⁸⁵ Ibidem, čl. 4 odst. 1.

¹⁸⁶ Spolupráce je omezena na předcházení nebezpečí nebo trestné činnosti, protože spolupráci v trestních věcech řeší čl. 23 *Smlouvy o právní pomoci*. ČR. „Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, podepsaná dne 19. září 2000 v Berlíně: Předkládací zpráva pro Parlament České republiky“, Praha: Poslanecká sněmovna ČR, 2001. www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=28806 (poslední přístup: 14.4. 2014).

¹⁸⁷ Čl. 4 *Kooperační smlouvy*.

¹⁸⁸ Ibidem, čl. 5 odst. 2.

¹⁸⁹ Více informací k této služebně lze nalézt v této práci v podkapitole 4.3 *Společné centrum Schwandorf*.

Dále tato smlouva umožňuje společné formy nasazení jako například společné hlídky, vedení zásahů, koordinované přeshraniční pátrání a společné preventivní programy proti kriminalitě.¹⁹⁰ V případě nezbytné potřeby mohou být příslušníci sboru na jedné straně hranic podřízeni orgánům smluvního státu jako podpora při policejních zásazích na území druhého státu.¹⁹¹ Takto mohou policejní sbory spolupracovat při velkých kulturních a sportovních akcích.¹⁹²

V článku 8 je smlouvou zakotveno přeshraniční pronásledování. Tento článek povoluje policejním jednotkám za určitých podmínek (pokud příslušné orgány nemohly být s ohledem na naléhavost včas vyrozuměny nebo u hranic není včas hlídka smluvního státu, aby pronásledování od kolegů převzala) překročení hranic a pokračování v pronásledování i na výsoštném území sousedního státu. Do této doby nebylo možné pro policisty pokračovat v pronásledování za hranice, pokud neměli předem souhlas sousedního státu, protože by tím porušili svrchovaná práva státu na výkon státní moci na území uvnitř státních hranic. Přes hranice smí být podle této smlouvy pronásledována osoba, „(...) která se vyhýbá hraniční nebo celní kontrole (...)“ nebo osoba, která se vyhýbá „*policejní kontrole nebo kontrole celního orgánu prováděné za účelem potírání přeshraniční trestné činnosti anebo pátrání po pachatelích*“¹⁹³ v ČR v oblasti 25 km od státních hranic a v SRN 30 km od hranic. Článek stanoví i další pravidla přeshraničního pronásledování jako například zřetelné označení policejních úředníků i služebního vozidla.¹⁹⁴ Pozitivem jasně definovaných pravidel spolupráce je, že partneři vědí, jaké možnosti mají podle smlouvy jejich kolegové a mohou tak snáze předvídat jejich další kroky.

Touto smlouvou je také zřizována pravidelná ohlašovací služba určená k boji proti nelegální migraci,¹⁹⁵ a institut společných porad.¹⁹⁶ Společné porady probíhají na různých úrovních policie v rámci orgánů spolupracujících podle této smlouvy.¹⁹⁷

¹⁹⁰ Čl. 6 *Kooperační smlouvy*

¹⁹¹ *Ibidem*, čl. 7.

¹⁹² ČR, „Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, podepsaná dne 19. září 2000 v Berlíně: Předkládací zpráva pro Parlament České republiky“.

¹⁹³ Čl. 8 odst. 1 *Kooperační smlouvy*

¹⁹⁴ *Ibidem*, čl. 8 odst. 2. Institut přeshraničního pronásledování je rozšířen v čl. 18 *Smlouvy o právní pomoci*. Viz. následující podkapitola.

¹⁹⁵ Čl. 9 *Kooperační smlouvy*.

¹⁹⁶ *Ibidem*, čl. 10.

¹⁹⁷ Policie ČR, „Policie České republiky – Služba cizinecké policie: Porada s policejním prezidentem Dolního Bavorska“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/fotogalerie/sluzba-cizinecke->

3.2.2. Smlouva o právní pomoci¹⁹⁸

Česko-německá *Smlouva o právní pomoci* reagovala na potřebu dořešit nedostatky úpravy policejní spolupráce z 90. let, konkrétně výše vyjádřený požadavek smluvně vyřešit právní pomoc v trestných věcech.¹⁹⁹

Samotná *Evropská úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních* z roku 1959 neobsahuje žádné formy spolupráce policejních orgánů,²⁰⁰ ale česká a německá strana se dohodla na rozšíření této dohody o spolupráci policejních orgánů v trestně právních věcech: sledování telekomunikačního provozu²⁰¹ (čl. 17), přeshraniční pronásledování (čl. 18), přeshraniční sledování (čl. 19), sledovaná zásilka (čl. 20), skryté vyšetřování (čl. 21), koordinační skupina při vyšetřování (čl. 22).

V následující části se podíváme konkrétněji na dvě vybrané formy operativní policejní spolupráce, které budou později v této práci využity k dalšímu srovnání vývoje této spolupráce.

Institut přeshraničního pronásledování ve *Smlouvě o právní pomoci* doplňuje možnosti pronásledování z *Kooperační smlouvy*, protože povoluje pronásledovat přes státní hranice bez předchozího souhlasu „(...) osobu přistiženou při páčání trestného činu nebo účasti na trestném činu nebo stíhanou pro trestné činy podléhající vydávání“²⁰² nebo také osobu, která uprchla z ústavního léčení, z vězení, z vazby nebo, která prchá před výkonem takovýchto opatření.²⁰³ Další odlišností, která souvisí s neregionálním charakterem této smlouvy, je, že pronásledovat může na německé straně mimo zemských policií a celních úřadů i Spolková policie, a na české straně obecně příslušníci PČR, tedy nejen krajských ředitelství u hranic.²⁰⁴ Pokud probíhá

policie-fotogalerie-porada-s-policejnim-prezidentem-dolního-bavorska.aspx (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Lédl, Tomáš, *Policie ČR – odboru mezinárodních vztahů Krajského ředitelství Plzeňského kraje*, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. října 2013.; Svatoš. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatice“, 5-6.

¹⁹⁸ V této části magisterské práce týkající se *Smlouvy o právní pomoci* bude odkazováno v případě, že zdroj bude *Smlouva o právní pomoci* pouze např. „Čl. 5 *Smlouvy o právní pomoci*“. V seznamu literatury je uveden kompletní zdroj: ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání *Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních* z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 68 (19. 6. 2002): 9911-9923. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3787> (poslední přístup: 6. 4. 2014).

¹⁹⁹ Viz. 3.1.1. *Právní základ spolupráce před rokem 2002* v této práci.

²⁰⁰ Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 33.

²⁰¹ Týká se výpisu telefonních hovorů, není to odposlech.

²⁰² Čl. 18 odst. 1 *Smlouvy o právní pomoci*.

²⁰³ *Ibidem*, čl. 18 odst. 1.

²⁰⁴ *Ibidem*, čl. 18 odst. 6.

pronásledování na základě této smlouvy, tak může pronásledující hlídka do doby, než přijede místní hlídka pronásledovanou osobu dokonce na území cizího státu zadržet.²⁰⁵ Tím jsou na určitou dobu svrchovaná státní práva přesunuta na cizí policejní příslušníky, což vypovídá o kvalitě vzájemných vztahů, protože i takto krátkodobé přenesení podobných pravomocí už v policejní spolupráci na bilaterálním základě není automatické. A pokud ještě přihlédneme k tomu, že pronásledování není územně ani časově omezeno, tak můžeme soudit, že v době vzniku smlouvy existovaly alespoň v otázce bezpečnosti na česko-bavorské hranici nadstandardní vztahy s jistou dávkou vzájemné důvěry.²⁰⁶

Smlouva o právní pomoci zaváděla také institut přeshraničního sledování. Přes hranice může být sledována osoba, která byla sledována již před hranicemi „(...) v rámci vyšetřování trestného činu podléhajícímu vydávání“.²⁰⁷ Jsou rozlišovány dva typy sledování – sledování na základě předem podané žádosti o právní pomoc a sledování v urgentním případě. V případě urgentní situace, kdy by čekání na vyřízení žádosti mohlo ohrozit výsledek práce, může policista pokračovat ve sledování přes hranice, ale musí o tom neodkladně informovat ústřední místo²⁰⁸ nebo Zemský kriminální úřad v Bavorsku (potažmo v Sasku) a podat dodatečně žádost o právní pomoc. Urgentní sledování bez předchozího povolení musí být zastaveno, pokud to bude chtít druhý stát nebo nebude do pěti hodin od překročení hranice uděleno povolení ke sledování.²⁰⁹

Cílem této podkapitoly bylo objasnit obsah *Kooperační smlouvy* a *Smlouvy o právní pomoci* s ohledem na předmět této práce. Obě smlouvy rozšířily zásadním způsobem možnosti spolupráce policejních sborů přes česko-bavorskou hranici, čímž udělaly prostor pro zkvalitnění a zintenzivnění této spolupráce. Slovy Karla Deutsche to

²⁰⁵ Ibidem, čl. 18 odst. 2.

²⁰⁶ Obdobná byla situace v případě polsko-německé policejní spolupráce, kde také přenesení svrchovaných práv na německé policisty z psychologického hlediska nebylo snadné. Více k situaci na polsko-německé hranici: Wache, Ekehard. „Polizeiliche Grenzüberschreitende Zusammenarbeit – Beispiel: Deutschland – Polen“, *Deutsches Polizeiblatt* 20, č. 2 (2000): 30.; Lorenscheit, Markus. „(Grenz-)Polizeiliche Zusammenarbeit an der gemeinsamen deutsch-polnischen Schengenbinnengrenze“, *Deutsches Polizeiblatt* 26, č. 6 (2008): 25.

²⁰⁷ Čl. 19 odst. 1 Smlouvy o právní pomoci.

²⁰⁸ Ústředním místem se podle této smlouvy rozumí PP PČR a BKA, nebo Generální ředitelství cel a Zollkriminalamt pro trestné činy v oblasti přesunu zboží přes hranice. Čl. 19 odst. 1 a 5 *Smlouvy o právní pomoci*.

znamená, že obě smlouvy zlepšily schopnost reakce, protože rozšířily možnosti policistů, na jaké podněty mohou v rámci spolupráce reagovat. Policejní sbory dostaly do rukou více možností, jak naplňovat společný cíl této spolupráce. Kompatibilita policejních sborů na hranici může být na základě *Kooperační smlouvy* také zlepšena, protože mohou vznikat společné policejní služebny.

Intenzivnější a pravidelnější spolupráce podle *Deutsche* zlepšuje schopnost předvídat reakce partnerů, protože se zvětšuje vzájemné poznání, ale i důvěra. To byl, jak se ukáže v dalších částech práce, zásadní přínos těchto smluv pro policejní spolupráci. Obě smlouvy tedy posunuly dosavadní hranice policejní spolupráce.

3.3. Praktické výsledky smluv z roku 2002

Následující podkapitola uvede příklady využití výše zmiňovaných smluv z roku 2002 v policejní praxi. Důraz bude přitom kladen na to, jak policejní příslušníci překonávají česko-bavorskou hranici, ať už reálně překračují státní hranici nebo překonávají její jinou podobu – jazykovou hranici, hranici právních řádů, technickou hranici, protože to svědčí o kvalitě spolupráce.

Podle ředitele Okresního ředitelství PČR Prachatice Romana Svatoše jsou „(...) *znalosti jazyka, právního prostředí a konkrétních policejních postupů druhé strany a v neposlední řadě (...) existenc[e] osobních kontaktů mezi jednotlivými policisty na bavorské a české straně*“²¹⁰ nezbytné podmínky, aby policisté mohli bez větších problémů spolupracovat s partnery na druhé straně hranic.²¹¹ Jeho zkušenost ukazuje, co je předpokladem pro naplňování konceptu *transkacionalismu*. Znalost jazyka je například vedle vhodné institucionální výstavby jeden z předpokladů pro schopnost rychlé a adekvátní reakce na podněty. Znalost právního prostředí a konkrétních policejních postupů je zase předpokladem pro schopnost předvídat reakce partnerů. Osobní kontakty zlepšují obě zmiňované schopnosti u policistů. Tato podkapitola tedy bude sledovat, jak policisté společně překonávají hranice a jak tato spolupráce vede k naplňování podmínek *transakcionalismu*.

²⁰⁹ Ibidem, čl. 19 odst. 2.

²¹⁰ Svatoš. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatice“, 6.

²¹¹ Ibidem.

Na základě *Kooperační smlouvy* mohla být česko-bavorská hranice střežena *společnými hlídkami*.²¹² Zavádění společných hlídek probíhalo postupně²¹³ a vždy mu předcházelo společné školení o organizační struktuře policie v obou zemích, ale i o právním řádu druhé země. Tyto znalosti byly vedle jazykové výbavy dalším nezbytným předpokladem pro výkon společných hlídek, které probíhaly v hraničním pásmu SRN i ČR.²¹⁴ Na školení u Strážného v roce 2003 došlo i k nácviku konkrétních situací z praxe – zadržení osoby, zastavení vozidla atd. Důležitým cílem těchto školení mimo výše zmíněných byla i „(...) *výměna zkušeností a osobních kontaktů spolupracovníků sousedních států*.“²¹⁵

Společná hlídka se skládala vždy ze tří policistů – dva policisté byli domácí a jeden ze sousední země. Hlídkce velel jeden z místních policistů.²¹⁶ Četnost společných hlídek byla v různých úsecích česko-bavorské hranice rozdílná, a to především v závislosti na počtech policistů, kteří ovládali jazyk druhé země, protože česko-bavorská hranice nebyla pouze státní hranice, ale byla i jazykovou bariérou.²¹⁷ Na základě počtu bavorských policistů, kteří mohli vykonávat smíšené hlídky, je možné konstatovat, že bavorská strana měla s touto podmínkou výkonu společných služeb větší problémy. Česko-německá jazyková hranice byla z bavorské strany vyšší.²¹⁸

Česko-německé pohraniční hlídky byly samotnými policisty považovány za „(...) *jeden z vrcholů vztahů s německou hraniční policií, které se rozvíjí už od roku 1989*.“²¹⁹ Takovéto pozitivní hodnocení vlivu *Kooperační smlouvy* na společnou spolupráci svědčí o zkvalitnění této spolupráce.

²¹² Jedná se o společné hlídky Spolkové ochrany hranic a Cizinecké a pohraniční policie. Viz. 2. kapitola *Institucionální rovina policejní spolupráce* nebo Rosner, Josef. „Ochránci hranic konečně spolu“, *Tachovský deník*, 14. dubna 2003.

²¹³ Například od února 2003 operovaly smíšené hlídky na česko-bavorské hranici v okolí Aše. Peňás, Pavel. „Českoněmecké policejní hlídky už začaly zasahovat i přes hranici“, *Právo*, 27. března 2003. V rámci jižních Čech začaly společné hlídky sloužit u hraničních přechodů Strážný, Stožec a Borová Lada od 16. dubna 2003. Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003. U hraničního přechodu Lísková-Waldmünchen operovaly společné hlídky od července 2003. Budka, Tomáš. „Společné hlídky střeží česko-německou hranici“, *Plzeňský deník*, 25. července 2003.

²¹⁴ Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003; Rosner, Josef. „Ochránci hranic konečně spolu“, *Tachovský deník*, 14. dubna 2003.

²¹⁵ Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003.

²¹⁶ Doležal, Milan. „Bezpečnost státních hranic budou nyní nově zajišťovat společné hlídky“, *Českolipský deník*, 25. května 2002; Budka, Tomáš. „Společné hlídky střeží česko-německou hranici“, *Plzeňský deník*, 25. července 2003.

²¹⁷ Peňás, Pavel. „Českoněmecké policejní hlídky už začaly zasahovat i přes hranici“, *Právo*, 27. března 2003.

²¹⁸ Ibidem.; Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003.

²¹⁹ Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003.

Smíšené hlídky začaly dohlížet i na pořádek během větších událostí v příhraničních městech. Tato spolupráce kromě zajištění bezpečnosti umožňovala i „(...) *poznání způsobu práce (...) [německých] kolegů, zdokonalení řeči a především navázání pracovních kontaktů, jež pak policisté využívají i při řešení budoucích případů.*“²²⁰ V roce 2004 byly společné hlídky k vidění během motokrosových závodů ve Volarech. V roce 2005 dohlíželi dva čeští policisté z Vimperku a Horní Vltavice na pořádek během slavností v obci Mauth.²²¹ Policisté Správy Západočeského kraje pomáhali v září 2006 zajišťovat bezpečnost při návštěvě papeže Benedikta XVI. v Řezně.²²² Ve stejném roce dohlížely společné hlídky na pořádek během krajinné výstavy v Chebu a Marktredwitz.²²³ Dobré příklady pravidelnější spolupráce se odehrávaly v Domažlicích a Furth im Waldu nebo Prachaticích a Freyungu.²²⁴ Bavorští policisté sloužili s českými kolegy v Domažlicích během Chodských slavností²²⁵ nebo vánočních trhů, protože tyto akce byly vyhledávány i německými turisty. Ve Furthu se objevili čeští policisté zase během velikonočních oslav²²⁶ nebo v létě během představení lidové hry Skolení draka.²²⁷

Na silnicích bylo možné potkávat společné dopravní kontroly.²²⁸ Začátek těchto kontrol tehdy ještě v Západočeském kraji je možné datovat od roku 2005.²²⁹ Během společných dopravně bezpečnostních akcí zaměřených na dodržování předpisů, jak v osobní, tak nákladní dopravě, se jen potvrdilo, že je česko-bavorská hranice i hranicí právních řádů, protože „*[p]odle německého práva se prohřešku dopustil každý [kontrolovaný] řidič. Česká policie je ovšem pustila bez postihu.*“²³⁰ Rozdíly byly

²²⁰ Amortová, Jana. „Čeští policisté pomohou Němcům na slavnostech“, *Listy Prachaticka*, 30. července 2005.

²²¹ Fröhlichová, Leona. „Policisté z Čech pomáhali na německých slavnostech“, *Listy Prachaticka*, 16. srpna 2005.

²²² Policie ČR. „Skupina zahraničních styků: PČR Správa Západočeského kraje“, *oficiální stránky Policie ČR*, www.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/zapadocesky/plzenstrutura/60815.html (poslední přístup 20.3. 2012).

²²³ Przewczek, Petr. „Češi a Němci hlídají pořádek společně“, *Plzeňský deník*, 13. července 2006.

²²⁴ Przewczek, Petr. „Češi a Němci hlídají pořádek společně“, *Plzeňský deník*, 13. července 2006; Svatoš. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatic“, 7.

²²⁵ Tauer, Václav. „Bavorští policisté se osvědčili“, *Domažlický deník*, 19. srpna 2004.

²²⁶ Tichá, Eva. „Bavorští policisté pomáhají“, *Mladá fronta Dnes*, 6. ledna 2005.; Tauer Václav. „Hodnotili rok na hranicích“, *Domažlický deník*, 24. března 2005.

²²⁷ Tauer, Václav. „Bavorští policisté se osvědčili“, *Domažlický deník*, 19. srpna 2004.

²²⁸ Tichá, Eva. „Bavorští policisté pomáhají“, *Mladá fronta Dnes*, 6. ledna 2005.; Tauer Václav. „Hodnotili rok na hranicích“, *Domažlický deník*, 24. března 2005; Tóth, Pavel. „Policisté sloužili s německými kolegy“, *Tachovský deník*, 27. října 2005; Biskup, Patrik. „Němečtí policisté na plzeňském obchvatu“, *Právo*, 1. září 2006.

²²⁹ Cibulková, Milena. „Řidiči se sice divili, ale nic nenamítali“, *Týdeník Domažlicko*, 13. dubna 2005.

²³⁰ Veselý, Jaroslav. „Společné hlídky kontrolovaly kamióny“, *Právo*, 8. dubna 2005.

zaznamenány například v normách o upevnění nákladů, kdy je v Bavorsku přesně dáno, jak a čím musí být náklad správně upevněn. V České republice to nebylo právně řešeno. Avšak je třeba zdůraznit, že se zaváděním evropských standardů by mělo docházet k zmenšování těchto rozdílů.²³¹ Česko-bavorská hranice je i ekonomickou hranicí, která se projevuje v případě policie v rozdílech ve vybavení, kterých si účastníci během společných akcí více všímali.²³² Společné kontrolní akce v dopravě probíhaly mezi tachovskou policií a bavorskou policií z Weidenu pravidelně: „*Vyměňujeme si zkušenosti a učíme se poznávat zákony. My jejich, oni zase naše.*“²³³ Například v roce 2006 byly těmito policejními služebnami naplánované čtyři společné dopravní akce na české a stejný počet na německé straně hranice.²³⁴

Policejní sbory obou států mají při své práci určité postupy, které vycházejí z předpisů, ale i z léty prověřené praxe. Společná cvičení byla určena jednak k nácvičku reálných situací, při kterých bylo nutné, aby policisté za hranicemi spolupracovali a jednak ke sdílení těchto osvědčených postupů a zkušeností. Policisté se od sebe mohli učit a zároveň poznávali své partnery na druhé straně hranic. V dubnu 2003 cvičili čeští policisté dva dny v Železné Rudě vyjednávání s pachatelem, který zadržoval rukojmí. K nácvičku bylo zapůjčeno opancěřované auto bavorské policie a zároveň byli přítomni tři bavorští policisté s tlumočnickem. Proběhlo i cvičení, kdy chtěl pachatel prchnout do Bavorska. V tomto případě nacvičovala policie předání případu bavorským kolegům, aby vše proběhlo co nejrychleji a pachatel tak nezískal výhodu. Obdobných cvičení se uskutečnilo od roku 2002 do dubna 2003 sedm.²³⁵ Je však nutno poznamenat, že obdobná cvičení už probíhala i před rokem 2002.²³⁶

V červenci 2003 zase policisté cizinecké a pohraniční policie nacvičovali s příslušníky Spolkové pohraniční stráže na zelené hranici u přechodu Strážný-Philippsreut poprvé²³⁷ přeshraniční pronásledování z ČR do SRN. Vyrozumění druhé strany o probíhající pronásledování, jak ukládá *Kooperační smlouva*, se neobešlo bez problémů: „(...) *ihned posílají fax kolegům z Německa. Spojení ale vážne a policisté na*

²³¹ Ježek, Petr, ČTK, Policisté kontrolovali nákladní auta, *Mladá fronta Dnes*, 8. duben 2005.

²³² Veselý, Jaroslav. „Společné hlídky kontrolovaly kamióny“, *Právo*, 8. dubna 2005; Veselý, Jaroslav. „Policisté měli posily z Německa“, *Tachovský deník*, 21. dubna 2006.

²³³ Němec, Miloš. „Spolupráce pokračuje“, *Tachovská Jiskra*, 18. října 2006.

²³⁴ Veselý, Jaroslav. „Policisté měli posily z Německa“, *Tachovský deník*, 21. dubna 2006.

²³⁵ Nagovská, Radmila. „Vyděrače s rukojmím zadrželi aneb Jak se cvičí policejní zásah“, *Klatovský deník*, 5. dubna 2003.

²³⁶ „Čeští policisté budou moci zasahovat v Německu“, *Právo*, 28. prosince 2001.

*centrále se tak zkoušejí spojit s Němci vysílačkou a nakonec telefonem.*²³⁸ Jak je vidět, pro policejní spolupráci je státní hranice i bariérou technickou, která se právě při přeshraničním pronásledování projevuje „výpadky v komunikační technice“,²³⁹ jak se stalo i při cvičení. Obdobné cvičení přeshraničního pronásledování v dubnu 2004 pod názvem Úprk 2004, nevedlo pouze ke konstatování technických problémů, ale na základě získaných informací byla vytvořena „(...) hork[á] link[a] mezi operačními středisky policejního ředitelství v Řezně a Policie ČR správy západočeského kraje v Plzni“,²⁴⁰ která měla v budoucnu v případě reálné akce komunikačním problémům předejít.

Již mnohokrát bylo zmíněno, že jazyková bariéra bránila v zintenzivnění spolupráce. K překonání této bariéry byly od roku 2003 organizovány jazykové hospitační pobyty. V roce 2004 se tohoto projektu zúčastnilo 15 bavorských policistů ze služeben podél hranic, kteří se na 14 dní stali hosty u pohraniční, kriminální nebo dopravní policie v Klatovech, Chebu, Plzni, Českých Budějovicích a v Domažlicích. Tedy na služebnách, které spolupracují s bavorskými partnery. Cílem jejich pobytu bylo zlepšit znalosti češtiny, které získali během jazykového kurzu organizovaného Policejním ředitelství pro Dolní Bavorsko a Horní Falc ve spolupráci se školicím centrem bavorské policie v Amberku. Jazykové pobyty byly částečně hrazeny z fondů EU.²⁴¹ Bernd Kuchler, jeden z účastníků tohoto projektu v roce 2004, si během svého pobytu v Domažlicích všiml, že „[v] organizaci práce policíí na obou stranách hranice jsou určité rozdíly“,²⁴² ale právě možnost být dva týdny mezi českými policisty mu měla umožnit si rozdíly uvědomit a brát je pak při spolupráci na vědomí, a tak předejít případným nedorozuměním.

Podle tachovského policejního ředitele Jaromíra Knížete nejde během těchto výměn jen o učení jazyků, ale jde „(...) také o to, aby mezi sebou lidé navázali kontakty. Daleko snáze se hovoří po telefonu s člověkem, kterého znáte.“²⁴³ To je důvodem, proč jsou tyto výměny policistů organizovány mezi služebnami, které spolu v praxi

²³⁷ Opačným směrem už v té době proběhlo více nácviků. Hartlová, Alena. „Policisté pronásledovali pachatele přes hranice“, *Českobudějovické listy*, 29. července 2003.

²³⁸ Janouš, Václav. „Honička na hranici měla svou reži“, *Mladá fronta Dnes*, 29. července 2003.

²³⁹ Hartlová, Alena. „Policisté pronásledovali pachatele přes hranice“, *Českobudějovické listy*, 29. července 2003.

²⁴⁰ Citováno podle Biskup, Patrik. „Čeští policisté pomohli Němcům chytit zabijáka“, *Právo*, 14. ledna 2005.

²⁴¹ „Řeč je jistě víc, než pohyb rtů“, *Tachovský deník*, 11. května 2004.

²⁴² Tauer, Václav. „Němečtí policisté pobývali v Domažlicích“, *Plzeňský deník*, 27. března 2004.

spolupracují. V roce 2006 bylo mezi obvodním oddělením v Prachaticích a Inspektorátem pohraniční policie ve Freyungu zrealizováno asi 20 vzájemných hospitací v délce jednoho týdne.²⁴⁴

Mimo hospitace mají bavorští a čeští policisté možnost přihlásit se do kurzů češtiny a němčiny, které jsou organizovány jejich policejními sbory.²⁴⁵ V roce 2004 byla navíc pro policisty vydána jazyková příručka, která jim měla pomoci odstranit jazykovou bariéru při kontaktu s cizincem během policejní kontroly.²⁴⁶

Smlouvy z roku 2002 vedly i ke zkvalitnění práce ve společném kontaktním pracovišti ve Furth im Waldu, protože jasně definovaly a rozšiřovaly možné formy policejní spolupráce. *Kooperační smlouva*, která vstoupila v platnost k 1. srpnu 2002, umožnila pracoviště ve Furth im Waldu dovybavit technikou a později i dalšími pracovníky.²⁴⁷

Příkladem činnosti tohoto pracoviště může být případ z ledna 2005, kdy ve Straubingu muž zabil manželku. Němečtí policisté kontaktovali pracoviště ve Furth im Waldu s podezřením, že tento vrah prchá přes české území na východ. Vraha se podařilo české hlídce zadržet, ještě než přejel východní hranici ČR.²⁴⁸ Kdyby informace o vrahovi narazila na jazykovou bariéru – ztratil by se čas hledáním tlumočnicka. Pokud by němečtí policisté nevěděli, na jaké pracoviště v ČR se mají se svou žádostí obrátit – došlo by k prodlení během předávání této informace. Těmto a jiným problémům mělo kontaktní pracoviště ve Furthu předcházet.

Od vzniku společného kontaktního pracoviště ve Furth im Waldu bylo možné sledovat každoroční nárůst počtu žádostí, které musely být zpracovány (viz. tabulka č. 1) Pouze v roce 2007 došlo k poklesu žádostí oproti předchozímu roku, což mohlo být způsobeno zrušením tohoto kontaktního pracoviště v souvislosti se vznikem společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu v prosinci 2007.

²⁴³ Vachuda, Josef. „Strážci zákona boří hranice“, *Tachovský deník*, 19. říjen 2005.

²⁴⁴ Schreindl, Siegfried. „Innere Sicherheit und Grenzkontrollen an der tschechisch-bayerischen Grenzen“, in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí : 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek. Praha : Police History, 2007, 41.

²⁴⁵ Svatoš. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatice“, 7; Cibulková, Milena. „Němečtí policisté pracovali v Čechách“, *Domažlický deník*, 8. 4. 2005.

²⁴⁶ Ludvík, Matěj. „Hände hoch - ruce vzhůru“, *Tachovský deník*, 05. duben 2004.

²⁴⁷ Šťástka, Tomáš. „Policisté propojují své síly“, *Mladá fronta Dnes*, 1. prosince 2001.

²⁴⁸ Biskup, Patrik. „Čeští policisté pomohli Němcům chytit zabijáka“, *Právo*, 14. ledna 2005.

Tabulka č. 1: Počty žádostí zpracované kontaktním místem ve Furth im Waldu²⁴⁹

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Žádosti	1 238	1 825	2 696	3 141	4 000	3 977

Závěrem této kapitoly je důležité se zmínit, že spolupráce neprobíhá pouze v rámci výkonu služby, ale že někteří policisté spolu udržují dobré vztahy i ve svém volném čase²⁵⁰ nebo bývají mezi „spřátelenými“ služebnami organizovány například sportovní nebo kulturní akce. Jako ukázka může sloužit spolupráce mezi policií v Tachově a ve Weidenu, kde se během těchto akcí seznamují i příslušníci rodin policistů.²⁵¹ „S tachovskými policisty máme dobré vztahy, rozumíme si a jsme přáteli,“²⁵² uvedl ředitel policie ve Weidenu Josef Wittman.

Přeshraniční policejní spolupráce, ač by se na první pohled mohlo zdát, že je uzavřenou entitou, která nedokáže působit na česko-bavorské vztahy, protože je v první řadě určena k udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, dokáže ovlivnit vztahy mezi lidmi žijícími na obou stranách hranic. Čím více poznáváme lidi na druhé straně hranice, čím více se s nimi setkáváme, tím více tuto hranici boříme. Policisté, kteří byli na začátku nuceni spolupracovat s kolegy na druhé straně hranic, nyní sami rozvíjí dobré vztahy a zapojují do této „spolupráce“ osoby ze svého okolí.

Tato podkapitola ukazovala na konkrétních příkladech, jak policejní sbory na česko-bavorské hranici společně převedly *Kooperační smlouvu a Smlouvu o právní pomoci* do každodenní praxe. Česko-bavorská hranice se při spolupráci projevovala jako hranice právních řádů, a s tím spojená hranice působnosti a pravomocí policejních sborů, jako jazyková hranice, jako hranice ekonomická, ale i jako hranice technická. Podle Karla Deutsche tyto hranice mají potenciál spolupráci dezintegrovat, proto je nezbytné pracovat na jejich zmenšování.

S ohledem na tyto bariéry spolupráce bylo možné pozorovat dva druhy interakcí:

²⁴⁹ Vlastní zpracování na základě dat poskytnutých pracovníkem Společného centra ve Schwandorfu. Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

²⁵⁰ Fröhlichová, Leona. „Kradené auto hranice nepřejelo, dvě pokuty však také nepotěšily“, *Listy Prachaticka*, 18. duben 2005.

²⁵¹ Němec, Miloš. „Spolupráce pokračuje“, *Tachovská Jiskra*, 18. října 2006.

²⁵² Citováno podle Tóth, Pavel. „Policisté sloužili s německými kolegy“, *Tachovský deník*, 27. říjen 2005.

První druh cílil přímo na odstranění nebo alespoň zmenšení těchto překážek spolupráce, což samo o sobě svědčí o kvalitě této spolupráce. Byly například organizovány jazykové kurzy, které měly pomoci překonat jazykovou bariéru, různé hospitační výměny, které pomáhaly nejen ve zlepšení jazykových znalostí, ale i v řešení první zmiňované bariéry, protože se policisté během svého pobytu seznamovali s prací svých kolegů. Jakékoliv sdílení informací o možnostech a hranicích policejní práce umožňovalo lépe předvídat reakce partnerů. Snahu o zmenšení česko-bavorské hranice jako hranice ekonomické bylo možné pozorovat už od 90. let. V této době byly její ostré hrany smazávány například tím, že si policejné sbory mohly zapůjčovat technické vybavení. Česko-bavorská hranice byla i hranicí technickou, která se při operativních formách spolupráce projevovala jako výpadky v komunikační technice. Tato bariéra byla zmenšována například vytvořením přímého telefonního spojení tzv. horké linky nebo pravidelnými cvičeními, které měly upevnit návyky jednání při těchto situacích a tím zaručit schopnost reakce.

Druhým typem interakcí byly takové formy spolupráce, jejichž primárním účelem bylo pouze společné naplnění policejního úkolu (ochrana hranic, prevence, ochrana veřejného pořádku). Avšak i tyto interakce měly podle aktérů a organizátorů z řad policie přidanou hodnotu jako například poznání způsobů práce, zlepšení jazykových kompetencí, navázání kontaktů. Přidané hodnoty těchto interakcí vedly vytvoření schopnosti předvídat reakce a schopnosti reagovat na impulzy. Při další spolupráci byla proto hranice, která se projevuje jako bariéra, právě díky těmto nově získaným schopnostem snáze překonána, což jen potvrzuje zkoumání Karla Deutsche. Spolupráce se tedy s rostoucím počtem interakcí zkvalitňovala.

3.4. Česko-bavorská hranice a EU

Tato podkapitola se věnuje proměně kvality česko-bavorské hranice v souvislosti se vstupem ČR do EU v roce 2004, a s ní se pojící změně policejní práce (i spolupráce) při ochraně této hranice. Jak bylo řečeno v úvodu, česko-bavorská hranice se vine jako zlatá nit celou prací. Kvalita této hranice ovlivňuje, jak mohou nebo nemohou policejní sbory spolupracovat. Cílem této kapitoly je najít odpověď na otázku, zda a jak rok 2004 vedl ke zkvalitnění policejní spolupráce na česko-bavorské hranici.

Oficiální žádost o připojení České republiky k Evropské unii byla jménem České republiky podána v lednu 1996. Tento krok je především potřeba vnímat v kontextu snah české zahraniční politiky po roce 1989 o obnovení vazeb se západní Evropou a překonání následků dlouholetého oddělení železnou oponou.²⁵³ SRN podporovala východní rozšíření Evropské unie i přistoupení České republiky.²⁵⁴

Česká republika se stala členem EU k 1. květnu 2004 v rámci východní rozšíření²⁵⁵, ale tzv. schengen²⁵⁶ u nově příchozích členů nevstoupil v platnost automaticky. Česká republika měla do plného zapojení do schengenské spolupráce povinnost chránit všechny své hranice podle schengenských standardů.²⁵⁷ Pohraniční kontroly na česko-bavorské hranici, proto stále existovaly, jen došlo k jejich sloučení do jednoho místa, takže projíždějící při přechodu hranic nemuseli zastavovat u kontroly prováděné pohraničními orgány výstupního a poté vstupního státu, ale odbavili je

²⁵³ Müller, David. „Cesta České republiky do Evropské unie“, in *Cesta České republiky do Evropské unie*, ed. Hynek Fajmon, 15-28. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004.

²⁵⁴ V Česko-německé deklaraci se píše „(...) Spolková republika Německo plně podporuje přijetí České republiky do Evropské unie (...)“. „Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji“, Praha (21. leden 1997) https://www.mzv.cz/berlin/cz/vzajemne_vztahy/cesko_nemecka_deklarace_o_vzajemnych.html (poslední přístup: 6.4. 2014). Důvody pro tento postoj byly jasné. Integrací těchto států do EU se měl region na východ od německých hranic stabilizovat, protože kandidátské země museli přijmout ještě před svým vstupem evropské normy a know-how. Spolková republika usilovala o získání partnerů na východ od svých hranic, navíc by se německá východní hranice stala vnitřní evropskou hranicí, čímž by byl tlak nelegálních migrantů přesunut více na východ. Spolková republika Německo v České republice hodně investovala a připojením ČR k EU by bylo zajištěno, že by její investice byly ochráněny. Handl, Vladimír. „Die Politik des wiedervereinigten Deutschland gegenüber der Tschechischen Republik“, in *Die Tschechoslowakei und die beiden deutschen Staaten*, eds. Christoph Buchheim, Edita Ivaničková, Kristina Kaiserová a Volker Zimmermann, 221-23, 245-47. Essen: Klartext-Verlag, 2010.

²⁵⁵ Východním rozšířením roku 2004 přistoupili s Českou republikou do Evropské unie i Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta

²⁵⁶ Více informací o schengenské spolupráci a ČR v následující kapitole.

²⁵⁷ „Vývoj Schengenské spolupráce mezi ČR a EU“, *oficiální stránky Institutu pro evropskou politiku Europeum*, <http://www.europeum.org/cz/integrace/35-integrace--13/861-vyvoj-schengenske-spoluprace-mez-cr-a-eu> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

společné týmy na předsunutých odbavovacích stanovištích. Další změnou bylo, že hranice opustili celníci.²⁵⁸

Zavedení společných kontrol na hranicích probíhalo postupně, protože bylo potřeba uzavřít příslušné vládní dohody a vytvořit vhodné technické a organizační podmínky. V Karlovarském a Plzeňském kraji bylo společné odbavování nejdříve zavedeno na přechodech Folmava-Furth im Wald, Pomezí-Schirring a Železná Ruda-Bayerischer Eisenstein, kde už před květnem 2004 pracovali policisté pod jednou střechou.²⁵⁹ Prvním přechodem v jižních Čechách, kde byly zahájeny tzv. kontroly ruku v ruce, byl přechod Strážný-Philippstreu.²⁶⁰ Na začátku října 2004 byly společné kontroly už na 11 ze 13 silničních přechodů na česko-bavorské hranici.²⁶¹

Společné kontroly na hranicích měly nejen pozitivní vliv na odbavování, které zrychlily, ale i na práci policistů.²⁶² Anette Lauerová, zmocněnkyně bavorské policie pro česko-bavorskou hranici, k této věci uvedla: „*Německý policista pomůže českému s němčinou, český zase snadněji rozpozná falešný řidičský průkaz z Čech.*“²⁶³ Změna hraničního režimu v květnu 2004 tedy vedla k užší spolupráci policejních příslušníků obou států na státní hranici. I samotní policisté hodnotili v rámci dotazníkového šetření každodenní přímý kontakt na hranicích jako velmi přínosné zlepšení. Spolupráce při kontrolách navíc uvolnila policejní kapacity, které mohly být například využity při střežení zelené hranice nebo během jiných policejně preventivních akcí.²⁶⁴

Překračování hranic bylo pro občany EU dále zjednodušeno možností použití občanského průkazu místo cestovního pasu²⁶⁵ a tzv. „minimální kontrolou“, kdy byla vizuálně kontrolována pouze identita osob na základě předložených dokladů a jejich platnost. Občané států třetích zemí byli podrobováni „důkladné kontrole“, která zahrnovala např. prověření v policejních systémech, kontrolu všech dokumentů

²⁵⁸ Kuržeja. *Cizinecká policie a evropské právo*, 65 a 106.; Schreindl. „Innere Sicherheit“, 41.

²⁵⁹ Ježek, Petr. „Celníci opustí hranice o půlnoci“, *Mladá fronta Dnes*, 29. duben 2004.

²⁶⁰ Třeček, Čeněk. „Na hranici je pouze jedna kontrola: Čeští policisté začali na přechodu Stožec-Haidmühle pracovat s bavorskými“, *Mladá fronta Dnes*, 2. října 2004.

²⁶¹ ČTK, Petr Eret. „Kontroly u hranic řidiče méně zdrží“, *Mladá fronta Dnes*, 2. října 2004.

²⁶² Schreindl. „Innere Sicherheit“, 41.; Heisl. „Formen der Bayerisch-tschechischen polizeilichen Zusammenarbeit“, 18.

²⁶³ Kleknerová, Zuzana. „Otevření hranic zločinnost nezvýšilo“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.

²⁶⁴ Lorenscheit, Markus. „(Grenz-)Polizeiliche Zusammenarbeit an der gemeinsamen deutsch-polnischen Schengenbinnengrenze“, 25.

²⁶⁵ Janouš, Václav. „Policisté už sloužili jako v unii: Na šumavském hraničním přechodu odbavovali společně český a německý policista“, *Mladá fronta Dnes*, 27. dubna 2004.; „Vývoj Schengenské spolupráce mezi ČR a EU“, *oficiální stránky Institutu pro evropskou politiku Europeum*.

důležitých pro překročení hranic a pobytu za nimi aj.²⁶⁶ Tímto režimem byla dále zvýšena propustnost česko-bavorské hranice.

Přechod hranic byl i nadále možný pouze na určených hraničních přechodech. Pohraniční policie měla stále povinnost hlídat zelenou hranici, hlídky v terénu měly dokonce posílit, protože existovala obava, že se zvýší pokusy o nelegální přechod hranic.²⁶⁷ Avšak pokusů o nelegální přechod mimo hraniční přechody ubylo. Převaděči se od roku 2004 častěji snažili pašovat osoby přes hraniční přechody ukryté v dopravních prostředcích nebo s falešnými doklady. Kradená auta byla naopak častěji převážena přes „zelenou hranici“ po turistických stezkách.²⁶⁸

Obavy hlavně na bavorské straně hranic z východního rozšíření a možnosti zvýšení kriminality v příhraničních oblastech se po vstupu ČR do EU nepotvrdily.²⁶⁹

V roce 2004 došlo v souvislosti se vstupem ČR ke změnám provozu na česko-bavorské hranici, které měly občanům EU usnadnit překračování této hranice. Jednou takovou změnou bylo zavedení společných kontrol českých a bavorských pohraničních policistů. Tato změna se pozitivně odrazila i na spolupráci policistů. Policisté během služby byli neustále v kontaktu se svými kolegy, což způsobilo zásadní nárůst přeshraničních interakcí. Mimo to si mohli navzájem poskytovat podporu v případě jazykové bariéry s příslušníky druhého státu, zlepšovat své jazykové schopnosti, nebo třeba operativně vyměňovat informace. Takovéto zintenzivnění spolupráce vedlo k většímu poznání kolegů za hranicemi, k navazování kontaktů, k lepšímu seznámení se s činností policie za hranicemi, což přispívalo k překonávání problémů a bariér, které měly mezi sebou policejní sbory na hranicích.

²⁶⁶ EU. „Kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)“, *oficiální stránky Evropské unie*, http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_migration/114514_cs.htm (poslední přístup: 6.4. 2014).

²⁶⁷ Janouš, Václav, „Policisté už sloužili jako v unii: Na šumavském hraničním přechodu odbavovali společně český a německý policista“, *Mladá fronta Dnes*, 27. dubna 2004.

²⁶⁸ Kleknerová, Zuzana. „Otevření hranic zločinnost nezvýšilo“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.; „Letní dopoledne na hraničním přechodu“, *Domažlický deník*, 29. červenec 2006.; Kleknerová, Zuzana. „Jaké případy řešila policie na hranici s Bavorskem“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.

²⁶⁹ Kleknerová, Zuzana. „Otevření hranic zločinnost nezvýšilo“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.

4. Policejní spolupráce od 2007 do 2012

4.1. Schengenská spolupráce

Od 21. prosince 2007 mohla být česko-bavorská hranice přecházena kdekoliv, protože se stala vnitřní hranicí schengenského prostoru. S tím souvisí i skutečnost, že policejní složky musely přestat provádět hraniční kontrolu a využít jiné možnosti, které měly zaručit, že nedojde ke zhoršení bezpečnostní situace.

Tato úvodní podkapitola se bude věnovat schengenské spolupráci v kontextu česko-bavorské hranice a policejní spolupráce. Jejím cílem tedy není obecná charakteristika schengenské spolupráce. Tato podkapitola je úvodem k podkapitolám následujícím, což se odráží v jejím obsahu. Po obecné části o počátcích schengenské spolupráce bude srovnán existující právní základ policejní spolupráce na česko-bavorské hranici s policejní spoluprací v *Schengenské prováděcí úmluvě*, aby byl ukázán význam plného zapojení České republiky do schengenské spolupráce v kontextu situace v oblasti bezpečnosti na česko-bavorské hranici. Dále se bude autorka věnovat bavorským obavám před rozšířením tzv. schengenu, jednak proto, aby ukázala tyto obavy v širším kontextu a jednak proto, že strach ze zhoršení bezpečnostní situace po zrušení hraničních kontrol byl impulzem pro další zintenzivnění policejní spolupráce na česko-bavorské hranici.

4.1.1. Počátky schengenské spolupráce

Kořeny schengenské spolupráce je možné nalézt na francouzsko-německých hranicích. V reakci na dlouhé fronty na hraničních přechodech uzavřely Francie a Německo roku 1984 *Saarbrückenskou dohodu*, která předpokládala postupné rušení hraničních kontrol a volný pohyb osob a zboží.²⁷⁰

Jednání se státy Beneluxu o obdobné úpravě režimu na hranicích vedla 4. června 1985 k podpisu *Schengenské dohody o postupném odstraňování kontrol na společných*

²⁷⁰ Busch, Heiner. *Grenzenlose Polizei? Neue Grenzen und polizeiliche Zusammenarbeit*, Münster: Westfälische Dampfboot, 1995, 23.; Pikna, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2012, 170.

hranicích.²⁷¹ Cílem této spolupráce bylo zrušení kontrol na společných vnitřních hranicích a posílení ochrany vnějších hranic vytvořit tzv. schengenský prostor, který by umožňoval volný pohyb osob. Vnitřní bezpečnost států schengenské spolupráce neměla být zrušením kontrol ohrožena, a proto bylo nezbytné zároveň zavést kompenzační opatření (zlepšení policejní a celní spolupráce, sjednocení hraničních kontrol aj.), která by zabránila zneužití svobody pohybu k nelegální činnosti.²⁷² *Schengenská dohoda* nevedla ke zrušení hraničních kontrol, protože byla formulována hodně obecně a měla spíše deklarovat cíle smluvních států. Ale v rámci krátkodobě přijatých kroků způsobila, že na hranicích byla u osobních automobilů prováděna pouze kontrola pohledem.²⁷³

Dne 19. června 1990 byla signatáři *Schengenské dohody* (Německem, Francií a státy Beneluxu) podepsána *Schengenská prováděcí úmluva* (SPÚ),²⁷⁴ která upřesnila nutné kroky, na jejichž konci mělo dojít ke zrušení hraničních kontrol, se zabývala nejen podmínkami překračování hranic, ať už vnitřních nebo vnějších, a s tím související harmonizací vízové a cizinecké politiky, ale i policejní spoluprací a spoluprací ve věcech trestních, schengenským informačním systémem (SIS)²⁷⁵ a přepravou a pohybem zboží.²⁷⁶

Jen do konce roku 1995 se k SPÚ připojilo dalších pět států – Itálie (1990), Španělsko a Portugalsko (1991), Řecko (1992) a Rakousko (1995).²⁷⁷ Po odstranění hraničních

²⁷¹ „Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsaná v Schengenu dne 14. června 1985“, <http://www.euroskop.cz/gallery/2/731-dohoda.pdf> (poslední přístup: 14.4. 2014).

²⁷² Pikna. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*, 171.; Achermann, Alberto et al. *Schengen und die Folgen: Der Abbau der Grenzkontrollen in Europa*. Bern: Stämpfli Verlag, 1995, 23-24.; Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 219-20.; Busch. *Grenzenlose Polizei?*, 26-27.

²⁷³ Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 219-20.

²⁷⁴ „Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky“, http://www.euroskop.cz/gallery/2/732-provadeci_umluva_k_schengenske_dohode_1990_1.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

²⁷⁵ Schengenský informační systém (SIS) byl zřízen pro potřebu přeshraničního policejního pátrání po osobách a věcech. SIS umožňuje sdílet informace o osobách hledaných, nežádoucích a pohřešovaných a o věcech ztracených, zcizených nebo zneužitých při trestné činnosti v tzv. schengenském prostoru (kapitola IV. SPÚ). Podrobněji k vývoji a fungování SIS: Achermann et al. *Schengen und die Folgen*, 133-41.

²⁷⁶ Achermann et al. *Schengen und die Folgen*, 27-29. „Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky“.

²⁷⁷ Pikna. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*, 171-72.

kontrol dne 26. března 1995,²⁷⁸ kdy vstoupila SPÚ v platnost, byly „(...) *jediným znatelným důkazem překročení státní hranice (...) cizojazyčné nápisy či transparenty vítající řidiče na území sousedního státu.*“²⁷⁹ Vnitřní hranice schengenského prostoru zůstala jazykovou hranicí. Pro potřeby této práce je potřeba si uvědomit, že od března 1995 byla česko-bavorská hranice vnější hranicí schengenského prostoru. *Amsterodamskou smlouvou*, která vstoupila v platnost v roce 1999, byla schengenská *acquis*²⁸⁰ vtělena do právního rámce Evropské unie, a proto byla závazná pro všechny nově přichozí členy EU.²⁸¹ Do této doby byla schengenská *acquis* závazná pouze pro státy, které přistoupily k této spolupráci, nacházela se tedy mimo rámec Evropského společenství.²⁸²

4.1.2. Schengenská prováděcí úmluva a policejní spolupráce na česko-bavorské hranici

Hraniční kontroly představovaly pro pachatele trestné činnosti určité nebezpečí, že budou odhaleni, protože fungovaly jako filtr, který měl zachytit nelegální činnost nebo pachatele trestné činnosti. Po odstranění hraničních kontrol v rámci schengenského prostoru tato hrozba zmizela. Policejní orgány tak ztratily možnost zastavit zločin na hranicích, ale jejich pravomoci byly hranicemi omezeny. Tato skutečnost mohla vést k bezpečnostnímu deficitu, který musel být kompenzován. Pro potřeby této práce je především podstatné zaměřit se na ta kompenzační opatření, která se týkala policejní spolupráce.

Schengenská prováděcí úmluva zavádí jako součást kompenzačních opatření různé formy policejní spolupráce mezi členskými státy:

- výměna informací na základě žádosti (čl. 39), bez žádosti (čl. 46), s tím souvisí i vytvoření společného pátracího systému (hlava IV.)

²⁷⁸ Dne 26. března 1995 byly odstraněny hraniční kontroly mezi pěti zakládajícími státy schengenského prostoru a Portugalskem a Španělskem. Brammertz. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit*, 223.

²⁷⁹ Machotková, Šárka. „Co je Schengen“, *internetový portál Euroskop.cz*, <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/> (poslední přístup: 13. 4. 2014).

²⁸⁰ Schengenská *acquis* je označení Schengenské dohody, Schengenské prováděcí úmluvy a další právních aktů s nimi souvisejících.

²⁸¹ EU. „Hintergrundinformationen zur Schengen-Erweiterung“, *zpráva Evropské komise na oficiálních stránkách Evropské unie*, http://europa/rapid/press-release_MEMO-07-618_de.htm (poslední přístup: 13. 4. 2014).; Pikna. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*, 166.

²⁸² Pikna. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*, 173.

- operativní formy: přeshraniční pronásledování a sledování (čl. 40 a 41), sledovaná zásilka (čl. 73)
- zavedení přímého komunikačního spojení (čl. 44)
- výměna styčného důstojníka (čl. 47)

Formy spolupráce, které SPÚ zavádí, jsou pro členy schengenského prostoru nezbytné minimum.²⁸³ Tento standard policejní spolupráce společný všem státům schengenského prostoru je ale na leckteré hranici pokryt a rozšířen bilaterálními smlouvami.²⁸⁴

Srovnajme si nyní krátce například úpravu přeshraničního sledování a pronásledování v česko-německých smlouvách a v SPÚ. Přeshraniční sledování bylo na česko-bavorské hranici umožněno již od roku 2002 česko-německou *Smlouvou o právní pomoci*. Úprava z roku 2002 dovoluje v urgentních případech sledovat širší okruh osob než podle čl. 40 SPÚ, protože se nemusí jednat pouze o pachatele vyjmenovaných trestných činů,²⁸⁵ ale o osoby, které jsou sledované v rámci vyšetřování trestného činu, který podléhá vydávání. Navíc lze při urgentním sledování o překročení hranic informovat nejen ústřední orgán (BKA), ale i zemský kriminální úřad.²⁸⁶

Přeshraniční pronásledování bylo pro česko-bavorskou hranici zavedeno také v roce 2002 ve dvou smlouvách (*Smlouva o právní pomoci*, *Kooperační smlouva*). Přeshraniční pronásledování, tak jak je definované v první jmenované smlouvě se nejvíce blíží čl. 41 SPÚ, ale zároveň ho překonává, protože pronásledována může být nejen osoba, která byla přistižena při činu, ale i taková, která je stíhána pro trestný čin, který podléhá vydávání. *Smlouva o právní pomoci* se jednoznačně snaží o malé omezení tohoto institutu, protože stíhající policisté mohou na dobu nezbytně nutnou, tedy než přijedou místní policisté, zadržet stíhanou osobu a navíc pronásledování není

²⁸³ Je to minimum, na kterém se zakládajícím státům schengenské práce podařilo dohodnout. Více o vyjednávání některých článků SPÚ například: Wolters, Jörg. „Grenzüberschreitende Zusammenarbeit nach Bestimmungen des SDÜ-Anspruch und Wirklichkeit aus der Sicht der Bundeskriminalamt“, in *Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit von Polizei und Justiz in den Schengen-Staaten: Fachtagung*, ed. Andreas Nachhaur, 38-39. Villingen-Schwenningen: Fachhochschule Villingen-Schwenningen, Hochschule für Polizei, 1998.

²⁸⁴ Například německo-švýcarská a německo-rakouská smlouva o policejní spolupráci výrazně rozšiřuje základy uvedené v SPÚ viz. Müller, Thorsten. *Den Herausforderungen der internationalen Kriminalität begegnen - Maßnahmenvorschläge für eine verbesserte Polizeikooperation in Europa*. Sankt Augustin: Konrad Adenauer Stiftung, 2002. http://www.kas.de/wf/doc/kas_1101-544-1-30.pdf?040415175126 (poslední přístup: 6.4. 2014), 6-7.

²⁸⁵ Čl. 40 odst. 7 *Smlouva o právní pomoci*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání“.

časově ani územně omezeno.²⁸⁷ Přeshraniční pronásledování podle *Kooperační smlouvy*²⁸⁸ není vůbec předmětem SPÚ, a proto je, i na základě předchozích informací, možné konstatovat, že policisté při česko-bavorské hranici mají větší možnosti při přeshraničním pronásledováním než by měli pouze na základě SPÚ.

Kooperační smlouva a Smlouva o právní pomoci na česko-bavorské hranici výrazně přesahují rámec SPÚ – upravují více druhů spolupráce, dávají policejním příslušníkům větší pravomoci. Nutno zdůraznit, že SPÚ s kvalitnější policejní spoluprací na společných hranicích počítala.²⁸⁹

Plné zapojení České republiky do schengenské spolupráce v roce 2007 nevedlo k rozšíření forem spolupráce oproti těm, které byly možné na základě smluv z roku 2002. Rok 2007 byl ale zásadním impulzem vedoucím k plnému využití všech nástrojů, které tyto smlouvy nabízely.²⁹⁰ Na druhou stranu například zapojení České republiky do pátrací databáze SIS znamenalo výrazné zkvalitnění policejní kooperace, i když se výslovně nejednalo o přímou spolupráci na česko-bavorské hranici.²⁹¹

Schengenská úprava policejní spolupráce ukazuje, že státní hranice získaly dvojitou kvalitu. Obyvatelé uvnitř schengenského prostoru přestali hranice po ukončení hraničních kontrol vnímat. Na přejezd hranic je ale stále upozorňuje například změna jazyka. Pro policisty ale hranice stále existují, i když se i pro ně stávají více propustnými.

4.1.3. Rozšíření tzv. schengenu o ČR v roce 2007 a Bavorsko

Kontroly na česko-bavorské hranici skončily o půlnoci z 20. na 21. prosince 2007. Dne 21. prosince 2007 se na hraničním přechodu Strážný-Phillipsreut sešel český premiér Mirek Topolánek (ODS) se svým bavorským protějškem Güntrem Becksteinem

²⁸⁶ Ibidem.

²⁸⁷ Ibidem, čl. 18.

²⁸⁸ Podrobněji v této práci 3. 2. 1. *Kooperační smlouva*

²⁸⁹ Čl. 39, čl. 40 odst. 6, čl. 41 odst. 10., čl. 47 SPÚ. „Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky“.

²⁹⁰ Viz. podkapitola 4.3 *Společné centrum ve Schwandorfu*

²⁹¹ Potvrzeno například: Těžká, Štěpána. „Česko-německá policejní spolupráce v rámci Evropské unie“ (bakalářská práce, Praha: Vysoká škola ekonomická, 2011), 26.

(CSU),²⁹² aby společně oslavili rozšíření schengenského prostoru.²⁹³ Tato událost byla jakousi paralelou k setkání Jiřího Dienstbiera s Hanse-Dietricha Genscherem (FDP), které se odehrálo sice o dva dny později, ale o 18 let dříve nedaleko Rozvadova. Avšak Topolánek s Becksteinem nestříhali železnou oponu, ale symbolicky zvedli hraniční závoru.²⁹⁴ Hraniční kontroly a s nimi spojená omezená propustnost česko-bavorské hranice byly reliktem železné opony, který se rokem 2007 podařilo alespoň fyzicky odstranit.

Ten samý Günter Beckstein ještě jako bavorský ministr vnitra často projevoval obavy z nárůstu kriminality a nelegální migrace po zrušení kontrol na česko-bavorské hranici. Bavorské obavy do velké míry zrcadlily hodnocení České republiky a ostatních kandidátských zemí při přebírání schengenské acquis,²⁹⁵ avšak bez toho, aby zohledňovaly pokrok v aplikaci těchto pravidel, který vedl až k prosinci 2007.

Otázka bezpečnosti se na česko-bavorskou hranici dostala už před vstupem České republiky do EU,²⁹⁶ ale v této době ustoupila do pozadí před bavorským voláním po zrušení tzv. Benešových dekretů a zavedení přechodného období pro volný pohyb pracovních sil²⁹⁷.

V reakci na rozhodnutí EU na konci roku 2006 se Günter Beckstein vyjádřil, že zrušení hranic k 31. prosinci 2007 je „*příliš brzy*“²⁹⁸. Ředitel Bavorské státní policie jeho slova jen potvrdil, když prohlásil, že se obává zvýšení organizované kriminality.²⁹⁹ Beckstein především upozorňoval na vznik nerovnováhy: „*Zatímco kriminální živly si budou v schengenském prostoru užívat plnou svobodu pohybu, bude policejní práce nadále omezena na jednotlivé národní státy.*“³⁰⁰ Jako vzor pro efektivnější česko-

²⁹² Günter Beckstein působil od roku 1993 do října 2007 jako bavorský ministr vnitra.

²⁹³ Vogler, Ulf. „Europahymne statt nationaler Klänge“, *stránky internetového deníku OberpfalzNETZ.de*, <http://www.oberpfalznetz.de/zeitung/1212995-100-commentprocess,1,0.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

²⁹⁴ Ibidem.

²⁹⁵ Hrbáček, Jan. „Rozšíření EU: Němci zvýší ostrahu hranic“, *Hospodářské noviny*, 8. září 2003.

²⁹⁶ Podle výzkumu univerzity v Brémách se až 40% obyvatel bavorského příhraničí bálo nárůstu kriminality po přistoupení České republiky k EU. Šorfá, Josef. „Němci se bojí nárůstu kriminality, ale s Čechy mluví rádi“, *Mladá fronta Dnes*, 11. červen 2004.

²⁹⁷ Více k omezení pohybu pracovních sil např. Brabec, Vladimír. „Nejde o migrační šok, jde o politiku“, *Hospodářské noviny*, 31. květen 2001.

²⁹⁸ „Freie Fahrt für Kriminelle“, 17. května 2010, *internetové stránky süddeutsche.de německých novin Süddeutsche Zeitung*, <http://www.sueddeutsche.de/bayern/guenther-beckstein-freie-fahrt-fuer-kriminelle-1.421332> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

²⁹⁹ Ibidem.

³⁰⁰ Ibidem.

bavorskou policejní kooperaci uváděl Beckstein bavorsko-rakouskou policejní spoluprací.³⁰¹

Ačkoliv Günter Beckstein prohlásil v roce 2006, že by uvítal, „(...) *kdyby hraniční kontroly skončily až o tři nebo čtyři roky později* (...)“³⁰², není možné toto prohlášení brát pouze jako „další“ bavorskou demonstraci kritického vztahu k České republice. Sice se jedná o česko-bavorskou hranici, ale schengenský prostor měl být rozšířen i o další země. Bavorská nedůvěra ohledně změny režimu na hranici, tak vycházela nejen z přebírání a aplikace schengenského *acquis* v ČR, ale i z obav, „(...) *zda Slováci a Poláci budou schopni střežit vnější hranici Evropské unie*“.³⁰³

Pro srovnání je zajímavé podívat se na pozici Bavorska při rušení hraničních kontrol s Rakouskem v roce 1998. Bavorsko stejně jako v případě České republiky tento vývoj sledovalo se skepsí a nevolí. Günter Beckstein rok před zrušením kontrol prohlásil, že se obává, zda je Rakousko schopno dostatečně chránit své východní hranice. Beckstein také avizoval, že v případě zrušení hraničních kontrol Bavorsko za hranicí vytvoří „bezpečnostní závoj“, který bude bránit nelegální migraci a zvýšení kriminality v bavorském příhraničí.³⁰⁴ V Bavorsku tedy existovaly obavy ze zhoršení bezpečnostních standardů nejen před zrušením česko-bavorské hranice, ale i té rakousko-bavorské.

Odmítavý postoj Bavorska vůči zrušení kontrol na česko-bavorských hranicích byl často v českých médiích veřejnosti vykládán pouze v kontextu česko-bavorských vztahů, které jsou zatíženy společnou minulostí: Po roce 1989 byly z Bavorska slyšet hlasy sudetských Němců požadující právo na vlast. Stejně hlasy nechtěly ČR v EU, dokud nezruší tzv. Benešovy dekrety a pak se bály rozšíření schengenského prostoru z obavy před nárůstem kriminality. Avšak skutečnost, že část obav pramenila z výtek Evropské unie vůči České republice a především to, že podobnou „úzkost“ Bavorsko zažívalo i při rozšiřování schengenského prostoru o Rakousko, ukazuje, že bavorská pozice nebyla prioritně zatížena nechtí rozšířit schengenský prostor zrovna o Českou republiku, ale jednoduše jen obavou o vnitřní bezpečnost.

³⁰¹ Ibidem.

³⁰² Kain, Alexander, „Bavoři se bojí volné hranice“, *Českobudějovický deník*, 7. prosince 2006.

³⁰³ Ibidem; Potvrzeno i během rozhovoru autorky na MV ČR. Potvrzeno v rámci rozhovoru na MV ČR. Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

³⁰⁴ „Bayern will Grenzen bis 2000 kontrollieren“, 16. března 1997, *internetové stránky rakouských novin Salzburger Nachrichte*, <http://search.salzburg.com/display/SNA17130-19970317> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Bavorský ministr vnitra Joachim Herrmann (CSU) představil v prosinci 2007 bezpečnostní balíček Bavorské státní policie, který měl zajistit, že se zrušení hraničních kontrol nijak neprojeví na bezpečnosti. Mezi opatření, která měla kompenzovat zrušení hraničních kontrol, patřilo:

- závojevé pátrání
- policejní spolupráce s PČR a především zřízení společného centra pro policejní a celní spolupráci ve Schwandorfu
- zlepšení spolupráce Bavorské státní policie a Spolkové policie
- výměna informací přes SIS³⁰⁵

Bavorské obavy ze zhoršení bezpečnostní situace po otevření hranic se přeměnily v impulzy ke zlepšení policejní spolupráce. Karl Deutsch ve své práci zmiňuje podmínky, jejichž splnění sice není nezbytným předpokladem pro vytváření stabilních a mírových přeshraničních vztahů vycházejících ze vzájemné důvěry, loajality a pochopení, ale pokud jsou splněny, tak přispívají ke vzniku těchto vztahů.³⁰⁶ Jednou z těchto podmínek je „vnější vojenské nebezpečí“. Bavorské obavy je možné vidět jako reakci na toto „vnější nebezpečí“, které má podobu kriminálních živlů přicházejících po otevření hranic z východních států. Toto „vnější nebezpečí“, které ohrožovalo bavorský zájem na udržení veřejného pořádku a bezpečnosti, sice není vojenské povahy, ale působí stejně, jako uváděl Karl Deutsch – vyvolává strach a obavy, které jsou transformovány do ochoty více spolupracovat. To zda bylo toto „vnější nebezpečí“ v případě Bavorska reálné, je otázka pro jiný výzkum.

Závěrem je nutné konstatovat, že se bavorské obavy ze zrušení hraničních kontrol nenaplnily.³⁰⁷ Už během prvního roku došlo k poklesu kriminality v příhraničních oblastech Bavorska.³⁰⁸ Mezi lety 2006 a 2010 se kriminalita

³⁰⁵ SRN – Bavorsko. „Bericht aus der Kabinettsitzung Nr. 476: Bayern schnürt umfangreiches Sicherheitspaket zum Ausgleich des Wegfalls der Kontrollen an der tschechischen Grenze - Polizeistärke in der Grenzregion bleibt in vollem Umfang erhalten“, tisková zpráva vydaná Bavorskou státní kanceláří 4. prosince 2007, 9-12. www.bayern.de/Presse-Info/PM/2007MRat/071204-Ministerrat.html (poslední přístup: 11.4. 2013).

³⁰⁶ Deutsch. *Political Community*, 156.

³⁰⁷ „Keine Sicherheitsdefizite nach einem Jahr ohne Grenzkontrollen zu Tschechien – Ausgleichsmaßnahmen greifen“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 21. prosince 2008, <http://www.cop2cop.de/2008/12/21/keine-sicherheitsdefizite-nach-einem-jahr-ohne-grenzkontrollen-zu-tschechien-ausgleichsmaßnahmen-greifen/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

³⁰⁸ Obdobný vývoj byl zaznamenán i v saském příhraničí s Českou republikou. Naopak spolková země Braniborsko, která hraničí s Polskem, pozorovala nárůst příhraniční kriminality a snížení míry objasněných případů. „Kriminalitätsentwicklung im Zusammenhang mit dem Wegfall der

v bavorských příhraničních okresech dokonce snížila o 10%, což je považováno za výsledek výše zmiňovaných opatření.³⁰⁹ Günter Beckstein v roce 2008 hodnotil velmi pozitivně rozvoj policejní spolupráce na česko-bavorské hranici, když tuto spolupráci použil jako příklad pro kvalitně se rozvíjející česko-bavorské vztahy.³¹⁰

Tato podkapitola byla napsána jako úvod k dalším částem této kapitoly. Jejím cílem bylo zasadit rozšíření schengenského prostoru o ČR v roce 2007 do kontextu policejní spolupráce na česko-bavorské hranici, aby bylo možné ukázat, jaký význam má tato událost pro spolupráci. Porovnáním smluv z roku 2002 a těch částí Schengenské prováděcí úmluvy, které se věnují přeshraniční policejní spolupráci, autorka zjistila, že rok 2007 nedal policejním sborům žádné nové formy policejní spolupráce. Nicméně zrušení hranic vnímané jako deficit v bezpečnosti bylo impulzem pro zlepšení této spolupráce, což se ještě zřetelněji ukáže i v následujících částech práce.

4.2. Česko-bavorská hranice a závojevé pátrání

„Schleierfahndung“, česky *závojevé pátrání* nebo jednoduše jen namátkové policejní kontroly v bavorském příhraničí označují jedno z kompenzačních opatření, které zavedla bavorská policie v reakci na rušení kontrol na hranicích. Závojevé pátrání bylo u česko-bavorské hranice spuštěno v prosinci 2007.

Jak z krátkého popisu vyplývá, nejedná se o formu česko-bavorské policejní spolupráce, ale i přesto má závojevé pátrání s ohledem na autorkou vytyčené cíle místo v této magisterské práci. Problematika závojevého pátrání se kvůli své spornosti na dlouhou dobu přesunula na česko-bavorskou hranici. Cílem této kapitoly není zjistit,

Personenkontrollen zu Polen und Tschechien“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 7. srpna 2008, <http://www.cop2cop.de/2008/08/07/kriminalitatsentwicklung-im-zusammenhang-mit-dem-wegfall-der-personenkontrollen-zu-polen-und-tschechien/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).; „Grenzkriminalität: Wir haben ein Problem“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 25. ledna 2012, <http://www.cop2cop.de/2012/01/25/grenzkriminalitat-%E2%80%9Ewir-haben-ein-problem/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

³⁰⁹ SRN – Bavorsko. „Newsletter der Bayerischen Staatsregierung – 10. Juni 2011“, vydán Bavorskou státní kanceláří, <http://www.bayern.de/Newsletter-429.10346267/index.html> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

zda Svobodný stát Bavorsko tímto opatřením odporuje pravidlům schengenské spolupráce, ale ukázat vývoj policejní spolupráce mezi roky 2007 a 2012, ale i její kvalitu na pozadí této problematiky.

Už v roce 1995 byly rozšířeny pravomoci bavorské policie o tzv. závojevé pátrání (čl. 13 odst. 1 č. 5 PAG). Bavorská policie tak mohla do 30 km od hranic³¹⁰ provádět kontroly osob za účelem potírání nelegální migrace a příhraniční kriminality bez důvodného podezření. V roce 1998 byly u bavorsko-rakouské hranice ze složek Pohraniční policie vytvořeny specializované jednotky, jejichž úkolem bylo provádět závojevé pátrání. Obdobné opatření přijala na základě bavorského vzoru i rakouská policie.³¹² Závojevé pátrání mělo zabránit zvýšení kriminality po zrušení hraničních kontrol a jako takové se na základě statistik kriminality a míry objasnění případů podle bavorské strany velmi osvědčilo.³¹³

Závojevé pátrání, které umožňuje kontrolovat v zákonem určeném prostoru osoby namátkově a bez konkrétního podezření, bylo i v Bavorsku především ze strany opozičních politiků terčem kritiky kvůli možné protiústavnosti. Bavorský ústavní soud ale tyto obavy v roce 2003 nepotvrdil.

V prosinci 2007 byly zrušeny stacionární kontroly na česko-bavorské hranici. Stejně jako v případě Rakouska avizoval i nyní bavorský ministr vnitra Herrmann (CSU), že v pohraničí bude bavorská policie v koordinaci se Spolkovou policií³¹⁴

³¹⁰ „Bavorský premiér oceňuje lítost Čechů nad příkořím při odsunu“, 10. září 2008, *oficiální stránky ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/28206-bavorsky-premier-ocenuje-litost-cechu-nad-prikorim-pri-odsunu/?mobileRedirect=off> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³¹¹ Mimo pohraniční pásmo mohou tyto kontroly provádět i na průjezdních komunikacích, které mají velký význam pro mezinárodní dopravu a ve veřejných prostorách určených k mezinárodní přepravě (např. nádraží, letiště) čl. 13 odst. 1 č. 5 PAG. SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Aufgaben und Befugnisse der Bayerischen Staatlichen Polizei“, in *Gesetz- und Verordnungsblatt* 18 (28. září 1990): 400.

³¹² „Schengen: Ende der Kritik aus Bayern“, 26. března 1998, *internetové stránky rakouských novin Salzburger Nachrichten*, <http://search.salzburg.com/display/SNA2614-19980327> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³¹³ „Mainoni: Schleierfahndung an Grenze Österreich-Bayern als Vorbild für EU-Beitrittskandidaten“, 3. prosince 2001, rakouský zpravodajský server APA, http://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20011203_OTS0164/mainoni-schleierfahndung-an-grenze-oesterreich-bayern-als-vorbild-fuer-eu-beitrittskandidaten (poslední přístup: 7. 4. 2014).; SRN – Bavorsko, Bavorské ministerstvo vnitra. „Zehn Jahre Schleierfahndung in Oberbayern: Herrmann würdigt bayerisches Erfolgsmodell Einladung an die Presse“, tiskové prohlášení ze dne 27. března 2008, http://www.stmi.bayern.de/med/pressemitteilungen/pressearchiv/2008/Pressemitteilung_111_08.htm (poslední přístup: 18.4. 2012).

³¹⁴ Stejně jako Bavorská státní policie může i Spolková policie provádět v příhraničním pásmu kontroly osob bez důvodného podezření. SRN – Bavorsko. „Tnr. 14: Einsatz der Polizei an Bayerns Grenzen und Flughäfen“, in *Jahresbericht 2013 der Obersten Rechnungshof*, <http://www.orh.bayern.de/berichte/jahresberichte/aktuell/jahresbericht-2013/organisation/780-tnr-14-einsatz-der-polizei-an-bayerns-grenzen-und-flughafen.html#FN> (poslední přístup: 12.3. 2014).

provádět namátkové kontroly osob. V německém městě Waidhaus byl za tímto účelem zřízen policejní inspektorát pátrání (Polizeiinspektion Fahndung, PIF), který měl za úkol provádět závojevé pátrání. U policejních inspektorátů ve městech Marktredwitz, Waldsassen, Furth im Wald, Zwiesel a Freyung byly nově vytvořeny speciální pátrací jednotky.³¹⁵ Takto bylo pátracími týmy pokryto celé území u česko-bavorské hranice³¹⁶, a navíc nedošlo k rušení policejních míst, protože volné kapacity byly z velké části převedeny do pátracích jednotek.³¹⁷

Od zapojení České republiky do schengenské spolupráce se začaly u Ministerstva vnitra ČR objevovat stížnosti českých řidičů na policejní kontroly prováděné v těsné blízkosti česko-bavorské hranice,³¹⁸ které prý „(...) *přesahují běžný rámec a připomínají zrušené hraniční kontroly*.“³¹⁹ Tohoto dojmu nabylí čeští občané kvůli četnosti těchto kontrol, jejich umístění hned za hranicí a jejich zaměřenosti na vozidla s cizí SPZ. Namátkové kontroly v rámci závojevého pátrání byly podle svědků dokonce někdy mnohem důkladnější než původní hraniční kontroly.³²⁰ Od plného zapojení ČR do tzv. schengenu měla být ale ochrana česko-bavorské hranice z obou stran zrušena. Schengenská spolupráce nepřipouštěla ani žádné zástupné policejní

³¹⁵ SRN – Bavorsko. „Bericht aus der Kabinettsitzung Nr. 476: Bayern schnürt umfangreiches Sicherheitspaket zum Ausgleich des Wegfalls der Kontrollen an der tschechischen Grenze - Polizeistärke in der Grenzregion bleibt in vollem Umfang erhalten“, 10-11.; SRN – Bavorsko. „Tnr. 14: Einsatz der Polizei an Bayerns Grenzen und Flughäfen“.

³¹⁶ Podle bavorského ministra vnitra Güntra Becksteina měly u česko-bavorské hranice vzniknout 2 pásy závojevého pátrání – první měl být v okresech přiléhajících k hranici a druhý na úrovni měst Hof, Weiden, Regensburg, Passau. Viz. SRN – Bavorsko. „15. Wahlperiode Plenarprotokoll: 94. Sitzung des Bayerischen Landtages am Dienstag, dem 22. Mai 2007, 15.00 Uhr, in München“, protokol ze zasedání bavorského zemského sněmu na stránkách *Bayerischer Landtag*. 7108, https://www.bayern.landtag.de/www/ElanTextAblage_WP15/Protokolle/15%20Wahlperiode%20Kopie/15%20WP%20Plenum%20Kopie/094%20PL%20220507%20ges%20endg%20Kopie.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

³¹⁷ SRN – Bavorsko. „15. Wahlperiode Plenarprotokoll: 94. Sitzung des Bayerischen Landtages am Dienstag, dem 22. Mai 2007, 15.00 Uhr, in München“, protokol ze zasedání bavorského zemského sněmu na stránkách *Bayerischer Landtag*. 7107, https://www.bayern.landtag.de/www/ElanTextAblage_WP15/Protokolle/15%20Wahlperiode%20Kopie/15%20WP%20Plenum%20Kopie/094%20PL%20220507%20ges%20endg%20Kopie.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

³¹⁸ Během prvních dvou let se jednalo okolo 150 stížností na postupy německých policejních orgánů. Drtina, Martin, Martin Hromádka. „Německá policie bude na letácích informovat Čechy o právech při kontrolách“, 8. února 2010, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/692255 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³¹⁹ „Schengen zdvojnásobil ilegály v Bavorsku“, 8. srpna 2008, *internetové stránky lidovky.cz Lidových novin*, http://www.lidovky.cz/schengen-zdvojnásobil-ilegaly-v-bavorsku-fgf-/zpravy-svet.aspx?c=A080808_164616_in_zahranici_mel#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³²⁰ Byly evidovány případy, kdy mělo dojít za účelem zjištění užití drog k odběru moči. ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských

kontroly³²¹ a závojevé kontroly se pro svoji intenzitu a formu jevíly jako náhrada hraničních kontrol.³²²

Z českého pohledu se česko-bavorská hranice ze své liniové podoby proměnila po 21. prosinci 2007 na třicetikilometrové pásmo, ve kterém mohou jak bavorští, tak spolkové policisté provádět namátkové, ale podle zkušeností českých řidičů velmi systematické, kontroly bez důvodného podezření. Ke kontrole stačila jen skutečnost, že došlo k překročení hranice.³²³

Praxe německých bezpečnostních složek byla vnímána negativně nejen občany ČR, ale i českými politiky. Český premiér Mirek Topolánek (ODS) už na jaře 2008 označil závojevé kontroly za „(...) šikanu a porušení schengenských dohod (...)“³²⁴. I podle českého ministerstva vnitra takto prováděné kontroly nerespektují příslušná pravidla EU/schengenu.³²⁵

O závojevé patřání jednal ministr vnitra Ivan Langer (ODS) se svým německým protějškem Wolfgangem Schäuble (CDU), který sice projevil politování nad tímto problémem, ale stížnosti českých občanů vnímal pouze jako „(...) nepochopení pro opatření německých policejních orgánů (...)“ a vyzval českou stranu, aby společně hledali řešení, které „(...) zajistí na obou stranách hranice pochopení pro nezbytná kompenzační opatření.“³²⁶ Ve stejném duchu se nesla i jednání ministra vnitra Martina Peciny (ČSSD) s Thomase de Maizière (CDU). Německá odpověď byla stále

hranic“, Ministerstvo vnitra, 2009, 2. www.mzv.cz/file/414624/Strategie.doc (poslední přístup: 14.4. 2014).

³²¹ Schengenský hraniční kodex umožňuje vykonávat policejní pravomoci v pohraničí, „(...) pokud výkon těchto pravomocí nemá účinek rovnocenný hraničním kontrolám“. To znamená, že policejní kontroly v příhraničí nesmí mít za cíl ochranu hranic, musejí být namátkové, musejí se svou organizací a formou lišit od hraničních kontrol na vnější hranici a musejí vycházet z „(...) všeobecných policejních informací (...)“. Viz Čl. 21 *Schengenský hraniční kodex*. EU. „Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006,

kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)“, in *Úřední věstník Evropské unie*. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0562:CS:HTML> (poslední přístup: 14.4. 2014).

³²² ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 2.

³²³ Ibidem, 5.

³²⁴ „Schengen zdvojnásobil ilegály v Bavorsku“, 8. srpna 2008, *internetové stránky lidovky.cz Lidových novin*.

³²⁵ Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

³²⁶ ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 16.

stejná: Jedná se o vnitrostátní věc a Německo si nemyslí, že by kontroly byly v rozporu se Schengenským hraničním kodexem.³²⁷

Zajímavé je, že z německé a české strany existoval jiný přístup k řešení tohoto problému. Zatímco německá strana chtěla, „(...) *stáhnout téma z titulků a co nejrychleji ho přenechat policejní činnosti všedních dnů.*“³²⁸ Česká strana naopak viděla dodržování schengenských pravidel jako politickou odpovědnost a řešení tohoto problému mělo být hledáno v politické rovině, nikoliv mezi bezpečnostními sbory obou států.³²⁹ Důvodem pro obě pozice bylo, že čeští policisté měli více pochopení pro německé argumenty než čeští politici.³³⁰ Toto pochopení pramenilo především z blízkosti obou policií jako složek, které mají stejný cíl zajišťovat veřejný pořádek a bezpečnost, ale i jako složek, které spolu dlouho spolupracují a vznikla mezi nimi důvěra a vztah partnerů.

V rámci dotazníkového šetření se ukázalo, že čeští policisté, kteří se podíleli na policejní spolupráci u hranic před rokem 2007, vnímali zrušení hraničních kontrol negativně, protože ztratili přímý kontakt s německými kolegy, který výrazně zjednodušoval vzájemnou spolupráci. Tato skutečnost si podle nich vyžádala zintenzivnění spolupráce. Závojevé pátrání sice není formou přeshraniční spolupráce, ale je to kompenzační opatření ke zrušeným kontrolám, což může vysvětlovat porozumění českých policistů pro toto německé opatření.

Ministerstvo vnitra ČR vypracovalo v roce 2009 strategii, která měla zajistit jednotný postup českých úřadů ve věci náhodných kontrol podél vnitřních hranic schengenského prostoru. Tato strategie ovlivnila i policejní spolupráci, protože „[d]o doby přehodnocení dosavadní praxe (...) [měl být] *pozastaven další rozvoj bilaterálních smluvních vztahů s Německem a Rakouskem v oblasti schengenské*

³²⁷ Hošek, Jiří. „Bavorští policisté každý den zahajují závojevé pátrání“, 9. února 2010, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/692629 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³²⁸ Citován podle ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 17.

³²⁹ *Ibidem*, 16.

³³⁰ „*No tak když se zeptáte českých policistů, tak samozřejmě pro tento postup velké pochopení mají. Protože tímto postupem se samozřejmě odhalí spousta zločinců, pašeráků a tak dále. To je jako objektivní pravda. Ale my nemůžeme přece připustit, jako politici, jako ministr nemůžu připustit to, aby čeští občané byli vystavováni nějakému diskomfortu,*“ uvedl ministr vnitra Martin Pecina při rozhovoru. Viz „Český rozhlas: Ivan Langer: Radioforum, Kontroly českých řidičů německými policisty“, 3. března 2010, rozhovor Ivana Langer a Martina Peciny pro Český rozhlas, <http://www.langer.cz/clanky.php?cid=1390> (poslední přístup: 14. 4. 2014).; Potvrzeno i během rozhovoru autorky na MV ČR: „Za zády politiků si policie Schengen rozebírá, vyprazdňuje ty výdobytky schengenské spolupráce.“ Čelíkovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

*policejní spolupráce.*³³¹ Konkrétně byla zastavena jednání o provádějícím *Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce*, jehož potřebu obě strany deklarovaly v roce 2008.³³² Nicméně policie na obou stranách nemohly nespolupracovat, na což je v této strategii také brán zřetel.³³³ A tak zatímco nebylo možné dále prohlubovat smluvní vztahy, každodenní policejní spolupráce pokračovala a dokonce se dále rozvíjela a zlepšovala. I nadále probíhala společná cvičení, hlídky, školení, hospitace, semináře, jazykové kurzy, spolupráce při vyšetřování, při pronásledování i sledování.³³⁴ Například v roce 2010 byly v rámci jednání česko-bavorské regionální skupiny dohodnuty efektivnější postupy boje s přeshraniční kriminalitou:

1. Do přeshraničního pronásledování mělo být jako spojovací článek zapojeno Společné centrum česko-německé policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu, které mělo především zajistit tlumočení informací předávaných kolegům za hranicemi během vícenásobné telefonní konference. Tím mělo být zajištěno rychlé vyrozumění druhé strany o probíhající akci i aktuálnost informací o jejím průběhu.
2. Byla domluvena pravidla policejního opatření „kruhová uzávěra“, tak aby v případě spáchání trestného činu v příhraničí, došlo k uzavření oblasti

³³¹ ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 7.

³³² Ibidem.

³³³ Ibidem.

³³⁴ Potvrzují zkušenosti policistů, které uváděli v rámci dotazníkového šetření, ale i „Cvičení Společného centra česko-německé spolupráce policie a celní správy“, *profesní policejní web Policista.cz*, <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/cviceni-spolecneho-centra-cesko-nemecke-spoluprace-police-a-celni-spravy-799/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).; Policie ČR. „Přeshraniční pronásledování: Policie České republiky – KŘP Plzeňského kraje“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/sprava-zapadoceskeho-kraje-akce-a-projekty-preshranicni-pronasledovani.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; Dohnalová Kateřina. „Česko-bavorské hlídky: CHEB – MARKTREDWITZ“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/cesko-bavorske-hlidky.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; „Auf Streife mit tschechischer Polizei“, *Straubinger Tagblatt*, 12. května 2010. K dispozici jako příloha u Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“ (diplomová práce, Praha: Metropolitní univerzita, 2011), 72.; „Gemeinsam auf Streife mit Polizeibeamten aus Tschechien“, internetové lokální noviny Idowa (Isar-Donau-Wald), <http://www.idowa.de/anzeigen/kontakt/artikel/2011/10/05/gemeinsam-auf-streife-mit-polizeibeamten-aus-tschechien.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014). Policie ČR. „Mezinárodní seminář v Ainringu“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-seminar-v-ainringu.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

i za hranicemi. Do předávání informací k tomuto opatření má být zapojeno i Společné centrum ve Schwandorfu.³³⁵

Takže ačkoliv nemohlo dojít k zavedení nových institutů spolupráce, policie po obou stranách hranic alespoň zefektivňovala stávající interakce.

Závěrem tohoto krátkého exkurzu k praktické policejní spolupráci je, že i přes problémy na ministerské úrovni po zahájení závojevého pátrání u česko-bavorské hranice se tato spolupráce dále pozitivně rozvíjela. Tento příklad ukazuje, že od roku 1990, kdy začala policejní spolupráce na česko-bavorské hranici, došlo na základě silného společného zájmu, vzájemného poznávání během pravidelných a stále se zintenzivňujících interakcí k vytvoření silného pocitu sounáležitosti a ke vzájemnému sblížení, které bylo demonstrováno pochopením pro využití závojevých kontrol. Rozkol v názorech mezi českým ministerstvem vnitra a policisty potvrzuje blízkost obou policejních sborů na česko-bavorské hranici. Velký význam společného zájmu nedovoloval policejním sborům omezit spolupráci, protože by tak tento zájem mohl být ohrožen. Tyto skutečnosti potvrzují naplňování konceptu *transakcionalismu* v případě policejní spolupráce na česko-bavorské hranici.

Nyní se ale vrátíme od policejní spolupráce všedního dne zpět k problematice závojevého pátrání. Česká a německá strana³³⁶ se shodla v otázce kontrol v Bavorsku alespoň na tom, že velký podíl na stížnostech českých občanů měl i nedostatek informací: „(...) *nevím co vse po mne muzou chtit* (...).“³³⁷ Čeští občané nebyli dostatečně znalí pravidel ani pravomocí policejních příslušníků v Bavorsku, což se

³³⁵ Vrána. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“, 57-58.

³³⁶ Vedoucího inspekce BPOL Selb Alberta Blersche se vyjádřil, že důvodem stížností byly rozdílné způsoby práce policejních orgánů. Čeští občané si na kontroly musejí zvyknout, protože německá policie má jiné pravomoci než česká. „Schengen znamená práci pro cizineckou policii a tvrdé kontroly v Německu“, 21. prosince 2009, *oficiální stránka ČT* 24, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/76084-schengen-znamenapraci-pro-cizineckou-policii-a-tvrde-kontroly-v-nemecku/> (poslední přístup: 7. 4. 2014). Stejně tak bavorský ministr vnitra: „*Myslím, že v uplynulých dvou letech došlo k nedorozuměním. Vím, že čeští občané nejsou zvyklí na kontroly policistů v civilu a v civilních vozech, ty ale patří k normální práci bavorské a německé policie.*“ „Bavorská policie českým řidičům: Nechceme šikanovat, ale přísní budeme“, 8. února 2010, *zpravodajský server IHNEDE.cz*, <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-40422040-bavorska-policie-ceskym-ridicum-nehceme-sikanovat-ale-prisni-budeme> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³³⁷ Vyňato ze stížnosti, která přišla na Ministerstvo vnitra ČR v roce 2009. ČR. „Interpelace Evropské komise ve věci německých kontrol prováděných v příhraničních oblastech sousedících s Českou republikou – podkladové informace od Ministerstva vnitra“, Odbor azylové a migrační politiky MV ČR, 2010, 6. http://www.pavelpoc.cz/uploads/e11fc93572b9cce9c7636e5d43766dd52ab13fa6_uploaded_schengen-p3.doc (poslední přístup: 14.4. 2014).

mohlo nepříznivě odrazit při vnímání kontrol (strach z možného přepadení nebo šikany):³³⁸ „Když mně šacují auto dva frajeři – s prominutím – v kožených bundách a riflích, někdy jsem strach měl.“³³⁹ V Německu mohou být ke kontrole využita civilní vozidla a policisté mohou být také v civilu. Dokonce nemají bez vyzvání kontrolované osoby povinnost prokázat svoji příslušnost k policii. Kontroly mohou navíc v příhraničí kvůli federální struktuře SRN provádět jak zemská, tak Spolková policie, což pro české občany bylo dalším matoucím faktorem, který mohl přispět k nejistotě – kdo a proč mě kontroluje?³⁴⁰

Schengen rušil hraniční kontroly, ale státní hranice jako hranice odlišných právních řádů stále existují, proto Ministerstvo vnitra v roce 2009 zahájilo informační kampaň, během které měli být čeští i němečtí občané informováni o průběhu kontrol, pravomocech příslušníků bezpečnostních sborů na druhé straně hranic, ale i o odlišných právních normách (dopravní předpisy, převážení zakázaných předmětů³⁴¹), jejichž neznalost by v případě kontroly mohla způsobit problémy. K české informační kampani, která měla zabránit nedorozuměním a zajistit větší transparentnost, se v roce 2010 připojilo i Bavorsko. Nově měla při každé kontrole bavorská policejní jednotka předat kontrolované osobě leták s informacemi o prováděné namátkové kontrole v češtině, angličtině a němčině.³⁴² Na vzniku tohoto letáku se na základě impulzu ze strany Bavorské státní policie podílela i PČR,³⁴³ což znovu dokazuje blízký vztah obou útvarů.

České ministerstvo vnitra tedy usilovalo o větší informovanost české veřejnosti, ale zároveň i o zrušení nebo úpravu systému závojevého pátrání, tak aby nenahrazovalo

³³⁸ ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 7.

³³⁹ „Kdo šacuje auto – bavorští policisté, nebo gangsteři?“, 9. února 2010, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/doprava/80505-kdo-sacuje-auto-bavorsti-policiste-nebo-gangsteri/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).; „Německá policie pokračuje v přísných kontrolách v pohraničí“, 7. dubna 2009, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/doprava/51033-nemecka-policie-pokracuje-v-prisnych-kontrolach-v-pohranici/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³⁴⁰ ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 7.; „Bavorský ministr vnitra: Kontroly v příhraničí nejsou namířeny proti Čechům“, 31. března 2010, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/85010-bavorsky-ministr-vnitra-kontroly-v-prihranici-nejsou-namireny-proti-cechum> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³⁴¹ Problémy působil například zákon o zbraních a střelivu, který je v Německu přísnější a nedovoluje držení teleskopických obušků nebo vystřelovacích nožů. Kerles, Marek. „Do Německa se nesmí s obušky“, *Lidové noviny*, 26. dubna 2002.

³⁴² SRN – Bavorsko. Bavorské ministerstvo vnitra. „Schleierfahndung Garant für Sicherheit“ *tiskové prohlášení ze dne 17. února 2010*, <http://www.pressrelations.de/new/standard/derefferrer.cfm?r=399357> (poslední přístup: 12.3. 2014).; „Česko-německé centrum omezilo nezákonné praktiky na hranicích“, 21. prosince 2009, *zpravodajský server ČTK České noviny*, <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cesko-nemecke-centrum-omezilo-nezakonne-praktiky-na-hranicich/413134> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

hraniční kontroly, ale jednalo se skutečně o namátkové kontroly. Bavorská (i německá) pozice zůstávala neměnná, což stěžovalo české straně veškerá jednání:

- (1) Závojevé pátrání, které je určeno k potírání příhraniční kriminality a nelegální migrace v příhraničních oblastech, se v policejní praxi velmi osvědčilo, a proto není důvod systém měnit.³⁴⁴
- (2) Závojevé kontroly nejsou ekvivalent hraničních kontrol, a proto jsou slučitelné se schengenskými pravidly. Navíc bavorská strana rozhodně popírala, že by byly cíleny na cizí státní příslušníky.³⁴⁵

Čeští politici usilovali několik let na bilaterální, ale i evropské úrovni o změnu německé praxe v závojevé pátrání.³⁴⁶ Ačkoliv do roku 2012 nedošlo v této věci k žádné politické dohodě, bylo možné zaznamenat určité zlepšení situace na obou stranách. Obyvatelé ČR si byli díky informačním kampaním více vědomi pravomocí německých policistů, ale také si na kontroly policistů v civilu v Bavorsku zvykli, což je jeden faktor vedoucí k úbytku českých stížností. Jistý posun ve vnímání celého problému bylo možné sledovat i na straně českých politiků. Ministr Pecina v roce 2010 například uvedl: „*Na to [kontroly v rámci závojevého pátrání] má Spolková republika právo, byť se nám to samozřejmě nelíbí. A mysleli jsme si, že ten průjezd hranic bude volný. Ale to není nic nového. A obávám se, že to v nejbližší době odstranit nejsme schopni.*“³⁴⁷

Na německé straně naopak došlo na základě společných jednání k pokroku v počtu a formě kontrol oproti situaci během prvních dvou let po připojení,³⁴⁸ to je další faktor ovlivňující úbytek českých stížností. Tato pozitivní změna v chování německých

³⁴³ Sděleno jedním z účastníků dotazníkové šetření.

³⁴⁴ Bavorský ministr vnitra Hermann uvedl, že v rámci závojevého pátrání u česko-bavorské hranice od roku 2008 do roku 2012 bylo odhaleno 25 000 trestných činů. „Grenzkontrollen zu Tschechien“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 20. prosince 2012, <http://www.cop2cop.de/?s=Grenzkontrollen+zu+Tschechien%2C+20.+Dezember+2012> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

³⁴⁵ SRN – Bavorsko. „Schleierfahndung Garant für Sicherheit“ tiskové prohlášení *Bayerisches Ministerium des Inneren* ze dne 17. února 2010.

³⁴⁶ Čelíkovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

³⁴⁷ „Český rozhlas: Ivan Langer: Radioforum, Kontroly českých řidičů německými policisty“, 3. března 2010, rozhovor Ivana Langer a Martina Peciny pro Český rozhlas, <http://www.langer.cz/clanky.php?cid=1390> (poslední přístup: 14.4. 2014).

³⁴⁸ Polák, Pavel, Martin Hromádka. „Česko proti německým kontrolám bojuje už roky. Úspěchy patrné jsou, říká Haišman“, *oficiální stránky Českého rozhlasu*,

policistů za hranicemi nebyla nikdy německou stranou přiznána, protože nikdy nebyla připuštěna ani nepřiměřenost závojevých kontrol.³⁴⁹ Zda ale za markantním snížením českých stížností stojí větší informovanost a s tím spojené vědomí, že na namátkové kontroly mají policisté v Bavorsku právo, nebo zmírnění jejich počtu a formy ze strany policie za bavorskou hranicí, je otázkou, která nemá jednoznačnou odpověď.

Teprve tyto pozitivní změny umožnily další smluvní rozvoj policejní spolupráce na česko-bavorské hranici. Policejní spolupráce sice mezi lety 2007 a 2012 na česko-bavorské hranici operativně probíhala a fungovala, jak už bylo ale výše zmíněno, její prohloubení bylo Ministerstvem vnitra ČR vázáno na uspokojivé řešení problému se závojevým pátráním.

V únoru 2012 podepsal český ministr vnitra Jan Kubice (nestraní) a jeho německý kolega Hans-Peter Friedrich (CSU) v rámci setkání českého, německého, bavorského a saského ministra vnitra v Hofu *Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice – Schwandorf*,³⁵⁰ jehož sjednání bylo kvůli problematice závojevého pátrání v roce 2009 odloženo. Zároveň se oba dva zavázali k vypracování nové smlouvy o policejní spolupráci,³⁵¹ protože ta stávající byla uzavřena už v roce 2000, a proto bylo nutné ji přizpůsobit aktuální situaci.³⁵² Toto první setkání dalo také vzniknout pravidelným setkáním ministrů vnitra nad otázkami policejní spolupráce, tzv. Hofskému dialogu.³⁵³

http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskezalezitosti/_zprava/cesko-proti-nemeckym-kontrolam-bojuje-uz-roky-uspechy-patrne-jsou-rika-haisman--1082023 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³⁴⁹ Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

³⁵⁰ ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice- Schwandorf“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 22 (11.3. 2013): 2819-22. http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0012-2013m.pdf (poslední přístup: 6.4. 2014).

³⁵¹ Stav k lednu 2014: Jednání o nové policejní smlouvě stále nejsou uzavřena.

³⁵² Policie ČR. „Zpráva o vývoji situace v oblasti výroby, nabídky a poptávky po metamfetaminu v ČR“, 29. ledna 2013, zpráva *Pracovní skupiny pro metamfetamin u Policie ČR*, 5. http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/jednanirady/V_Zprava-o-metamfetaminu_web.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).; „Zoll- und Polizeizentrum feiert“, 17. prosince 2012, *internetové stránky německých regionálních novin Mittelbayerische Zeitung*, <http://www.mittelbayerische.de/index.cfm?pid=10073&pk=861411#861411> (poslední přístup: 6. 5. 2014).; „Ministr Kubice bude v Bavorsku jednat o příhraniční kriminalitě“, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/1017475 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Závojevé pátrání bylo kvůli své formě a intenzitě brzy po zavedení z české strany vnímáno jako náhrada hraničních kontrol. Ministerstvo vnitra ČR usilovalo kvůli stížnostem českých občanů prostřednictvím jednání na různých úrovních o změnu tohoto opatření. Prováděné závojevé kontroly byly mezi roky 2007 a 2012 citlivou a spornou otázkou česko-bavorské hranice.

Problematika závojevého pátrání se na policejní spolupráci odrazila zastavením rozvoje smluvních vztahů. Ministerstvo vnitra ČR nebylo do doby nalezení přijatelného řešení ochotno dále smluvně rozvíjet česko-německou policejní spolupráci. Praktická policejní spolupráce na česko-bavorské hranici však fungovala úspěšně dál a dokonce byla zlepšována.

Výše nastíněný případ potvrzuje naplňování konceptu *transakcionalismu* v případě policejní spolupráce na česko-bavorské hranici. Na základě silného společného zájmu, schopností reagovat a předvídat reakce, které se vytvořily během interakcí od roku 1990, vzniklo mezi policejními sbory stabilní partnerství vybudované na vzájemné důvěře, sympatiích a pocitu sounáležitosti. Toto sblížení, které se například projevilo pochopením pro zavedení závojeových kontrol, bylo negativně vnímáno ze strany Ministerstva vnitra ČR, protože hrozilo, že by jednání policejních složek s partnery za hranicí podkopávalo politická jednání ve věci závojevého pátrání. To bylo důvodem, proč Ministerstvo vnitra ČR vyvíjelo tlak na jednotný postup vůči bavorským/německým partnerům. Tento tlak se však na policejní spolupráci projevilo pouze jako výše zmíněná nemožnost smluvně zlepšit policejní vztahy, nikoliv omezením praktické spolupráce na nezbytné minimum.

Rok 2012 byl po roce 2007 dalším zlomovým rokem, protože došlo ke zlepšení smluvního základu policejní spolupráce, což značilo překonání problematiky závojevého pátrání.

³⁵³ Ministerstvo vnitra ČR, „Česko-německé jednání o spolupráci při potírání příhraniční trestné činnosti“, oficiální stránky Ministerstva vnitra ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/cesko-nemecke-jednani-o-spolupraci-pri-potirani-prihranicni-trestne-cinnosti.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

4.3. Společné centrum ve Schwandorfu

Společné centrum česko-německé policejní a celní spolupráce s pracovišti ve Schwandorfu a Petrovicích vzniklo v souvislosti se vstupem ČR do schengenského prostoru dne 17. prosince 2007 podepsáním *Společného prohlášení o spolupráci při budování společného centra mezi ministerstvy vnitra ČR a SRN*.³⁵⁴ Vzorem pro toto centrum bylo společné policejní a celní pracoviště na německo-francouzské hranici, které bylo první svého druhu v Evropě.³⁵⁵

S ohledem na téma této magisterské práce se bude tato podkapitola dále věnovat jen pracovišti při česko-bavorské hranici, tedy ve Schwandorfu. Cílem této kapitoly je objasnit úlohu a význam společně obsazené služebny v rámci policejní spolupráce na česko-bavorské hranici.

Společné centrum ve Schwandorfu nezačalo fungovat na zelené louce, ale navázalo na činnost českého styčného důstojníka a bavorského zmocněnce pro česko-bavorskou hranici ve Furth im Waldu.³⁵⁶

Společné centrum je komunikační uzel na česko-bavorské hranici, který však není určen pro občany, ale slouží 24 hodin denně k podpoře policejních útvarů v pohraničí.³⁵⁷ Jinými slovy je to místo, na které se v případě potřeby může obrátit policista z příhraničí s žádostí o pomoc od kolegů za hranicemi.³⁵⁸

Tato služebna byla zřízena na základě *Kooperační smlouvy* z roku 2002. Plné zapojení České republiky do schengenské spolupráce tedy dalo impuls k plnému využití všech nástrojů spolupráce, které smluvní základ na česko-bavorské hranici nabízel.

³⁵⁴ „Zoll- und Polizeizentrum feiert“, 17. prosince 2012, *internetové stránky německých regionálních novin Mittelbayerische Zeitung*; ČR, „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, 11-12.; Landgrebe et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, 29.

³⁵⁵ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Polizei- und Zollzusammenarbeit in Schwandorf und im tschechischen Petrovice hat Betrieb aufgenommen“, *tiskové prohlášení ze dne 17. prosince 2007*, http://www.pressrelations.de/new/standard/result_main.cfm?r=307821&aktion=jour_pm (poslední přístup: 6. 5. 2014).; SRN – Bádensko-Württembersko, policie. „Gemeinsame Zentrum für Polizei- und Zollzusammenarbeit in Kehl“, *oficiální stránky Polizei Baden-Württemberg*, http://www.polizei-bw.de/Dienststellen/LKA/Seiten/GZ_Kehl.aspx (poslední přístup: 6. 5. 2014).

³⁵⁶ Viz. 3.1.2. *Vývoj policejních kontaktů mezi léty 1989 a 2002* v této práci

³⁵⁷ Landgrebe et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, 29.; SRN – Bavorsko. „Bericht aus der Kabinettsitzung Nr. 476: Bayern schnürt umfangreiches Sicherheitspaket zum Ausgleich des Wegfalls der Kontrollen an der tschechischen Grenze - Polizeistärke in der Grenzregion bleibt in vollem Umfang erhalten“.

³⁵⁸ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Polizei- und Zollzusammenarbeit in Schwandorf und im tschechischen Petrovice hat Betrieb aufgenommen“.

Kooperační smlouva stanoví možnosti spolupráce policejních útvarů v pohraničí, tedy to co může být řešeno prostřednictvím Společného centra. Tato policejní služebna má dva základní úkoly, které přispívají k zefektivnění policejní spolupráce v česko-bavorském příhraničí. Jednak na základě žádosti přímo sděluje relevantní policejní informace, jednak překládá a předává žádosti policejních útvarů z jedné strany hranic, které nemohou pracovníci SC sami vyřídit, příslušným policejním útvarům na druhé straně hranic ke zpracování.³⁵⁹

V prvním případě se může jednat o žádosti jako lustrace osoby, ověření platnosti dokladu, zjištění majitele automobilu, majitele telefonního čísla nebo poskytnutí informací o bezpečnostní situaci v příhraničí, o struktuře policejních složek a právním řádu ve druhém státě. Toto jsou stěžejní úkoly SC, které řeší sami pracovníci SC, protože mají přístup do národních policejních databází. Policejní služebny mimo pohraničí mohou žádat o informace prostřednictvím Společného centra na základě čl. 39 odst. 3 *Schengenské prováděcí dohody* pouze v případech, kdy by prodlením mohla být ohrožena policejní práce.³⁶⁰

Jak konkrétně ve druhém případě společně obsazená služebna ve Schwandorfu funguje, lze ukázat na následujících dvou příkladech z praxe:

(1) Na silnici u města Sokolov byl autem sražen motocyklista. Řidič stříbrného Audi z místa nehody ujel. Motocyklista na místě zahynul. S využitím pracoviště ve Schwandorfu byly všechny na místě zajištěné stopy sděleny policistům z Wunsiedlu a Marktredwitz. Ti začali prověřovat možné pachatele. Poničené auto a jeho majitele našli po třech dnech vyšetřování.³⁶¹

(2) Na německé části silnice z Aše do Selbu se řidič jedoucí z České republiky chtěl vyhnout dopravní kontrole Spolkové policie, a proto otočil vůz a začal ujíždět zpět, odkud přijel. Hlídce se ho podařilo zastavit až 2 km za česko-bavorskou hranicí. V té době už německá hlídka přes centrum ve Schwandorfu upozornila české policisty, kteří prchajícího od svých kolegů

³⁵⁹ Landgrebe, et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, 30.

³⁶⁰ Ibidem.

³⁶¹ Čihová, Jolana. „Tragická nehoda na Sokolovsku vyřešena“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/tragicka-nehoda-na-sokolovsku-vyresena.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

převzali. Mladý Němec si z České republiky vezl zábavnou pyrotechniku, která v Německu není povolena.³⁶²

Kromě výše zmíněných dvou základních úkolů organizuje SC předávání nelegálních migrantů na základě readmisní dohody, podporuje koordinaci operativních forem spolupráce, ale i jiných přeshraničních opatření. V naléhavém případě fungují pracovníci centra i jako tlumočníci.³⁶³

Společné centrum ve Schwandorfu pomáhá policistům překonávat různé podoby česko-bavorské hranice, čímž zefektivňuje jejich spolupráci. V rámci dotazníkového šetření byla policisty s malou jazykovou znalostí často zmiňována spolupráce prostřednictvím Společného centra, protože se obracejí na své kolegy v rodném jazyce, kteří když je to potřeba jejich žádost přeloží a předají partnerům na druhé straně stolu. Tím je v těchto konkrétních případech pro policisty odstraňována jazyková bariéra. Společné centrum ve Schwandorfu ale zlepšuje spolupráci i v případech, kdy by policisté nevědí, na jakou složku partnerské policie se se svou žádostí obrátit, čímž zrychluje předávání policejních informací.³⁶⁴ Někteří policisté také v dotazníkovém šetření vyzdvihovali význam společného centra jako zprostředkovatele prvního kontaktu. Policejní služebna se může obrátit na Společné centrum, pokud by měla zájem o spolupráci a Společné centrum zprostředkuje kontakt se zahraniční služebnou.

Ve společně obsazené služebně jsou navzdory hranici propojeny všechny tři bezpečnostní sbory přítomné u česko-bavorské hranice. Ve Schwandorfu totiž pod jednou střechou spolupracují zástupci Spolkové policie, Bavorské státní policie a Policie ČR. Mimo to jsou zde přítomni i zástupci celní správy.³⁶⁵ Při zahajování

³⁶² SRN, Spolková policie. „Bundespolizeidirektion München: Speiübel wegen Blaulicht - Flucht auf tschechisches Hoheitsgebiet half nichts. Erfolgreiche Zusammenarbeit zwischen Bundespolizei und tschechischer Polizei“, *tisková zpráva ze dne 30. prosince 2013*, <http://www.presseportal.de/polizeipresse/pm/64017/2630045/bundespolizeidirektion-muenchen-speiuebel-wegen-blaulicht-flucht-auf-tschechisches-hoheitsgebiet> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

³⁶³ Landgrebe, et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, 29.; čl. 3. *Ujednání*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice-Schwandorf“, 2820-21.

³⁶⁴ Pelíšek, Antonín. „V Čechách budou kontrolovat Němci“, *Mladá fronta Dnes*, 2. srpna 2002.

³⁶⁵ Od ledna 2013 pracují ve společném centru i dva zástupci české celní správy. „Zoll- und Polizeizentrum feiert“, 17. prosince 2012, *internetové stránky německých regionálních novin Mittelbayerische Zeitung*.

činnosti bylo počítáno s tím, že zde bude pracovat 47 osob.³⁶⁶ O rok později to bylo ale 54 osob – 17 zástupců BPol, 20 bavorské policie, 16 PČR a jeden zástupce německé celní správy.³⁶⁷ V roce 2012 se počet pracovníků zvýšil na 63 osob.³⁶⁸

Tento trend plně koresponduje se stále se zvětšujícím počtem žádostí o pomoc, které musí tato česko-německá služebna zpracovávat. Během prvního roku působení (2008) vyřídilo Společné centrum 12 376 žádostí. V průběhu roku 2011 to bylo 13 629 žádostí. V roce 2012 došlo k nárůstu žádostí oproti předešlému roku dokonce až o 15%.³⁶⁹ Rostoucí počty žádostí svědčí o tom, že se Společné centrum ve Schwandorfu úspěšně zapojilo do systému policejní spolupráce na česko-bavorské hranici a že je rok od roku více využíváno.

V ujednání z roku 2012 se ve čl. 4 odst. 1 píše, že „[p]racovníci Společného centra spolupracují na základě důvěry a navzájem se podporují.“³⁷⁰ Zahrnutí této věty do textu na jednu stranu ukazuje, že ve společné služebně působí zástupci cizích bezpečnostních sborů, a proto je potřeba takto spolupráci definovat, avšak na druhou stranu má být tato skutečnost překonána a pracovníci společného centra mají pracovat jako jeden celek. Na základě obsahu tohoto ujednání lze říci, že je mezi policisty ve Společném centru ve Schwandorfu žádoucí existence důvěry a pocitu sounáležitosti. Problémy policistů v příhraničí na jedné straně jsou zároveň problémy policistů v příhraničí na druhé straně a pracovníci společného centra mají podporovat obě strany ve vykonávání policejní práce.

Společné centrum ve Schwandorfu představuje značný pokrok ve spolupráci policejních složek na česko-bavorské hranici od roku 1989, protože spolupráce u jednoho stolu je mnohem efektivnější než na dálku.

³⁶⁶ SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Polizei- und Zollzusammenarbeit in Schwandorf und im tschechischen Petrovice hat Betrieb aufgenommen“.

³⁶⁷ Liška. „Česko-německá policejní centra“, 12.

³⁶⁸ „Zoll- und Polizeizentrum feiert“, 17. prosince 2012, *internetové stránky německých regionálních novin Mittelbayerische Zeitung*.

³⁶⁹ Statistická data byla poskytnuta Společným centrem Schwandorf. Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

³⁷⁰ Článek 4. *Ujednání z roku 2012*. ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice-Schwandorf“, 2821.

Společná služebna PČR, BPol a Bavorské státní policie ve Schwandorfu pomáhá policistům překonávat různé podoby česko-bavorské hranice, které stojící v cestě interakcím. To je důvodem, proč v rámci dotazníkového šetření policisté bez znalosti jazyka na komunikační úrovni vnímali zřízení SC ve Schwandorfu s ohledem na zmenšení jazykové bariéry velmi pozitivně.

Kapacita této společně obsazené služebny byla od vzniku v roce 2007 kvůli vzrůstajícímu počtu žádostí navyšována, což svědčí o snaze z obou stran hranic tuto spolupráci zlepšovat. Zároveň to potvrzuje existenci a význam společného zájmu, který tato spolupráce už od roku 1990 sleduje.

Propojení třech policejních složek v jedné instituci přispívá ke zlepšení jejich kooperace, protože jsou zrychlovány reakce na impulzy ke spolupráci, ale také je zjednodušen přístup k informacím o kompetencích, struktuře a organizaci policejních sborů, které jsou důležité pro vytvoření schopnosti předvídat reakce partnerů. Vytvořením společného pracoviště se tak zásadním způsobem zlepšila schopnost spolupráce u spolupracujících policejních útvarů.

V úvodu práce si autorka stanovila za cíl sledovat vývoj spolupráce. Společné centrum ve Schwandorfu je na základě jeho organizace a funkce ve zkoumaném období na pomyslném vrcholu. Policejní sbory začaly v roce 1990 na česko-bavorské hranici od nuly. Nejdříve šlo jen o sdílení znalostí a výměnu informací, pak přišly pravidelné konzultace, koordinace policejních aktivit v příhraničí, společné nasazení na obou stranách hranic a od roku 2007 kooperují policejní sbory za účelem zlepšení vzájemných interakcí pod jednou střešou ve Schwandorfu.

4.4. Policejní spolupráce očima policistů

Tato poslední podkapitola vznikla na základě odpovědí policistů v rámci dotazníkového šetření. Policejní spolupráce není jen o zákonech, nařízeních a institucích, které ji provádějí a naplňují, ale je i o policistech, kteří se jí účastní, kteří ji svojí činností tvoří. To, jak samotní aktéři, v našem případě policisté, spolupráci vnímají neboli, jak vypadá z jejich úhlu pohledu, vypovídá o kvalitě spolupráce více, než se dočteme v oficiálních prohlášeních nebo novinách. Výše v této práci bylo nastíněno, na čem policejní spolupráce na česko-bavorské hranici stojí, jak se rozvíjela, jakými

problémy byla zpomalována a jak byly tyto problémy překonávány. Na tomto místě bude policejní spolupráce hodnocena z pohledu policistů.

Podle Karla Deutsche intenzivní a kvalitní interakce přes jakoukoliv hranici vedou k vytvoření celku, který bude své spory řešit bez násilí. Při přenesení na policejní spolupráci to znamená, že rozvoj interakcí přes hranice povede k většímu porozumění a pochopení, které nedovolí řešit problémy jinak než jednáním u stolu. Karl Deutsch také uváděl, že jednou z možností, jak zjistit míru takovéto integrace u entit, které spolu spolupracují, je analýza názorů samotných aktérů spolupráce.

Autorka této práce se proto písemným dotazováním na názory policistů snažila nalézt odpověď na otázku, jak policisté tuto spolupráci vnímají a hodnotí, aby mohla ověřit, zda je v případě policejní spolupráce na česko-bavorské hranici naplňován koncept *transakcionalismu*.

V jedné z prvních otázek dotazníku měli policisté zhodnotit na škále od 1 do 5 na základě vlastní zkušenosti policejní spolupráci na česko-bavorské hranici a zdůvodnit své hodnocení. Jen asi v sedmi případech ze všech došlých 80 dotazníků zvolili známku dobře (3). Všichni ostatní tuto spolupráci hodnotili lepší známkou. Co bylo důvodem takto pozitivního výsledku? Rychlá reakce na žádosti zahraničních kolegů, přátelský kontakt během spolupráce, dobré osobní vztahy, znalost jazyka, otevřenost vůči partnerům, vzájemná důvěra a úcta, angažovanost ve spolupráci, kolegiálnost vůči partnerům za hranicemi, pocit sounáležitosti, snaha pomoci si, viditelná motivovanost spolupracovat – to vše byly uváděné důvody bavorských a českých policistů, na základě kterých hodnotí spolupráci velmi pozitivně.

Od roku 1989 ušli policisté během vzájemné spolupráce dlouhou cestu, která obě strany sblížila. Nicméně těžko soudit o kvalitě spolupráce pouze z jedné otázky, proto je důležité věnovat pozornost i dalším odpovědím v dotazníku.

Velká část policistů uváděla v souvislosti s jejich pozitivní zkušeností především existenci osobních kontaktů, které umožnily vzájemné poznání, vznik důvěry a respektu, čímž došlo ke zlepšení spolupráce. Jako příklad, jak osobní kontakty zlepšují spolupráci, může posloužit odpověď jednoho policisty: *„Jednoznačně je výhodné, pokud své partnery v zahraničí znáte. Veškeré problémy se snadněji řeší s osobou, kterou znáte a máte k ní důvěru. Rovněž nemá člověk ostych projednat nějaký případ, i když si není jist, že jej lze řešit v rámci smluvního vztahu. Tímto způsobem dochází k tomu, že je možno řešit stále více případů, ujasňovat si konkrétní postupy a získávat větší jistotu při řešení případů přeshraniční kriminality. Známé osobě, které důvěřuji, bez obav předám*

poznatek a vím, že s touto informací bude osoba pracovat tak, aby nedošlo k narušení vyšetřování.“ Dále byla s existujícími osobními kontakty dávana do souvislosti i větší rychlost spolupráce nebo větší ochota hledat cesty, jak by bylo možné druhé straně pomoci, zatímco bez osobních kontaktů je spolupráce velmi formální, pomalejší a striktně podle předpisů a nařízení.

Policisté, kteří byli již delší dobu součástí této spolupráce, uváděli, že právě díky svým dlouhotrvajícím kontaktům mají za hranicí přátele, se kterými se občas vídají i mimo práci. Ke sblížení tedy dochází při určitém trvání přeshraničních kontaktů (faktor času).

Dalším faktorem mimo času, který podle odpovědí policistů vede k důvěře a přátelským vztahům, je intenzita spolupráce. Ti policisté, kteří pracují na služebnách, kde dochází k pravidelnému kontaktu s partnery na druhé straně, například v rámci pravidelných společných porad, spontánně v dotazníku sdělovali, že se v rámci porad společně poznali, seznámili se s postupy a možnostmi svých partnerů, což vedlo ke vzniku důvěry, která podmínila zlepšení spolupráce. Dokonce policisté, kteří měli osobní kontakty a jejich účinek na spolupráci pocítili, psali, že by bylo žádoucí, kdyby byly tyto interakce více podporovány i ze strany vedení. Tyto konkrétní policejní zkušenosti potvrzují tezi Karla Deutsche, protože častější a kvalitnější interakce vedou ke vzájemnému poznání, ke vzniku důvěry, a ta způsobuje zlepšení spolupráce.

Dalším faktorem, který zásadním způsobem ovlivňoval, zda mezi policisty vznikl pocit blízkosti, byl jazyk. Policisté znalí jazyka často zdůrazňovali, že jde o významné plus při spolupráci v praxi, protože umožňuje vytvořit si osobní vztahy mezi kolegy za hranicí: *„Bez znalosti němčiny by vůbec nefungovala osobní spolupráce, byli bychom odkázáni jen na OMV Schwandorf.*“ Autorka se dále v textu bude nejdříve věnovat znalosti jazyka u policistů, poté se zaměří na subjektivní vnímání jazykové bariéry ze strany policistů.

Většina českých policistů, která se spolupráce účastní, má znalost němčiny a je schopná komunikovat s bavorskými kolegy. Někteří policisté však uváděli, že v případě, když půjde o detaily, využijí raději služby tlumočnicka. Na druhou stranu pouze malá část bavorských policistů má srovnatelnou znalost češtiny. Nicméně, a to je jistě rozdíl oproti začátkům této spolupráce, překvapivě velká část bavorských policistů uváděla, že se učí nebo učila češtinu. Jejich znalost však nebyla dostatečná pro komunikaci v práci. I ti, kteří uměli pouze základy češtiny, však zmiňovali, že jsou díky jejich snaze naučit se češtinu lépe přijímání, jak od českých občanů, tak od českých kolegů. Bavorští

policisté také velmi často oceňovali znalost němčiny u českých policistů, na kterou byli podle vlastních slov odkázáni. Pokud však ani jeden z policistů neovládal jazyk svých partnerů, tak při své komunikaci spoléhali na prostředníka, který přeloží žádost nebo přetlumočí rozhovor. Avšak při takovémto kontaktu nemůže dojít k získání bližších vztahů. K tomu je zapotřebí, aby alespoň jeden z partnerů ovládal druhý jazyk na komunikační úrovni. Jazyková hranice byla při komunikaci velmi výjimečně překonávána i s pomocí angličtiny.

Vnímání jazyka jako bariéry při spolupráci bylo hodně rozdílné. Někdy se stávalo, že policisté bariéru sice zmiňovali, v zápětí ale vysvětlovali, jak je v praxi minimalizována. V zásadě záviselo vnímání jazykové bariéry u policistů na tom, jaké spolupráce a jak často se účastní. Při společné hlídce je totiž znalost jazyka více zásadní než v případě, kdy potřebujete zjistit majitele vozidla, kdy se stačí v rodném jazyce obrátit na Společné centrum Schwandorf.

Z dotazníků vyplynulo, že čeští policisté neznají němčiny spolupracují spíše výjimečně ve srovnání s jejich českými kolegy ovládajícími němčinu na komunikativní úrovni. První zmíněná skupina českých policistů většinou neznalost jazyka ani nevnímala jako problém, protože využívali tlumočnický nebo SC Schwandorf jako prostředníka při komunikaci s bavorskými policisty. Nutno podotknout, že zároveň neměli žádnou zkušenost s výhodami spolupráce na osobním základu. Naopak policisté, kteří němčinu ovládali, upozorňovali na význam této znalosti. Důvodem pro jejich vnímání mohla být skutečnost, že si byli vědomi zlepšení kvality spolupráce při znalosti jazyka, a proto byla neznalost jazyka z jejich úhlu pohledu velkou nevýhodou.

Na bavorské straně neznalost češtiny automaticky neznamena menší kontakt s českými kolegy, především proto, že čeští policisté zdařile srovnávali jazykový deficit bavorských policistů vlastní znalostí němčiny. Vnímání jazyka jako bariéry bylo u bavorských policistů ovlivněno intenzitou a délkou jejich spolupráce. Bavorští policisté spolupracující mnoho let, nebo krátce, ale o to intenzivněji, pociťovali neznalost nebo nedostatečnou znalost češtiny jako problém právě kvůli nemožnosti se kolegům přiblížit. Tito policisté si také díky své větší zkušenosti byli vědomi faktu, že bez znalosti jazyka nemůže dojít k poznání kolegů, jež by vytvářelo pocit důvěry a že tudíž nemůže dojít k výše popsanému zkvalitnění spolupráce na základě osobních kontaktů. Naopak bavorští policisté, kteří spolupracovali spíše výjimečně, potřebu znalosti češtiny ze stejných důvodů, jako čeští policisté bez znalosti němčiny, velmi často neuváděli. Toto vnímání policistů s nedostatečnou jazykovou znalostí ukazuje, že

se podařilo najít takové mechanismy spolupráce, které pomáhají efektivně překonávat jazykovou hranici.

Závěrem lze k otázce jazyka říci, že neznalost jazyka pociťovali jako komunikační bariéru výrazněji bavorsští policisté, ale na druhou stranu byla tato bariéra ve většině případů úspěšně překonávána, ať už tím, že jazyk uměl alespoň jeden z partnerů, přítomností tlumočníka nebo spoluprací prostřednictvím SC Schwandorf.

Rozdílnost jazyka bude vždy představovat bariéru na česko-bavorské hranici a bude ztěžovat její překročení. Avšak, jak uvádí Karl Deutsch, pro stabilní a přátelskou spolupráci je důležité, zda jsou tyto bariéry odstraňovány, tedy to, zda postupně přestávají být aktéry spolupráce vnímány jako překážky.³⁷¹ Těžko se někdy podaří, aby z česko-bavorské hranice zmizela jazyková bariéra, ale fakt, že policisté bez znalosti jazyka ve většině případů tuto bariéru nepociťovali, svědčí o tom, že se daří naplňovat jednu z výše několikrát zmiňovaných podmínek pro kvalitní a stabilní spolupráci.

Policisté byli v dotazníku také vyzváni, aby uvedli problémy, se kterými se během spolupráce setkali. Problémy v přeshraniční spolupráci jsou určitými projevy státní hranice a mají tendenci, pokud nejsou řešeny, spolupracující entity rozdělovat. Navíc to, jak je na problémy nahlíženo a jak se s nimi nakládá, vypovídá o úrovni spolupráce.

Nejčastěji byla policisty zmiňována výše popsaná jazyková bariéra. Velmi často však byly uváděny i problémy vyplývající z rozdílů v právních řádech ČR a SRN. Jednalo se například o přestupky a trestné činy, protože „(...) *dle stávajících smluv si lze vyměňovat informace pouze k trestným činům, ne k přestupkům. Někdy je komplikované to, že v jednom státě je určité protiprávní jednání kvalifikováno jako trestný čin a v druhém jako přestupek. Pak nastává otázka, zda lze dané informace poskytnout. Určitě by spolupráci ulehčilo, kdyby podobné omezení nebylo a stačilo by pouze uvést "protiprávní jednání".*“ Dále policisté uváděli rozdíly ve svých pravomocech nebo rozdíly v tom, že některé akce policistů musejí být schvalovány justičními orgány a v druhé zemi tomu tak být nemusí, což může ve výsledku vést k nedorozuměním.

Podle Karla Deutsche je podmínkou úspěšné spolupráce rychlá a adekvátní reakce na podněty. Všechny výše zmíněné problémy (bariéry) měly potenciál reakci

³⁷¹ Deutsch. *Political Community*, 62.

zpomalit nebo znemožnit, což si mohla druhá strana v případě nedostatku informací a neznalosti možností partnera vykládat jako nechuť spolupracovat.

Někteří respondenti v této věci dále uváděli, že je potřeba si rozdíly v právních řádech vysvětlit, aby „(...) *bylo jednání partnera za hranicí pochopitelné*.“ Jiní si byli vědomi, že tyto rozdíly nemohou být řešeny v rámci každodenní policejní spolupráce, nicméně hodnotili pozitivně, že policisté za hranicí byli velmi „*vynalézaví*“ ve snaze jim pomoci.

Vezmeme-li v potaz, jak to, že policisté hodnotili spolupráci pozitivně, tak jejich další odpovědi, zjistíme, že byly učiněny kroky k překonání problémů vyplývající z rozdílných právních řádů. Pokud si totiž obě strany jsou vědomy omezení svých partnerů, tak mohou snadno předcházet nedorozuměním a nejsou překvapeny reakcí druhé strany.

Na začátku policejní kooperace na česko-bavorské hranici se během operativních forem spolupráce státní hranice projevovala jako technická hranice. Docházelo například k selhání komunikačního spojení, které bylo důležité pro vyrozumění druhé strany o probíhajícím příhraničním pronásledování nebo sledování. V dotazníkovém šetření policisté, kteří uváděli zkušenost s těmito formami spolupráce, technickou bariéru ani jednou nezminili. To svědčí o tom, že byla odstraněna.

Tato podkapitola měla za cíl ukázat spolupráci z pohledu samotných policistů. Jak policisté vnímají policejní spolupráci na česko-bavorské hranici, vypovídá o jejím charakteru a kvalitě interakcí. Autorka vzhledem ke stanoveným cílům celé práce sledovala, nejen jak policisté spolupráci hodnotí a co je důvodem pro jejich hodnocení, ale i jak vnímají případné bariéry.

Jak čeští, tak bavorští policisté hodnotili policejní spolupráci velmi pozitivně, a to i přesto, že v jiných částech dotazníku uváděli bariéry, které ji ztěžují. Nicméně podle policistů tyto bariéry nevznikaly z neochoty spolupracovat nebo nezájmu druhé strany, ale byly to různé projevy hranic, se kterými museli policisté při kontaktu s partnery na druhé straně hranice pracovat. Toto vnímání vypovídá hodně o vzájemném poznání, ke kterému došlo na základě interakcí od roku 1990.

Mimoto se z odpovědí policistů ukázalo, že některé bariéry byly oproti situaci na začátku spolupráce úspěšně odstraněny (technická, ekonomická bariéra). Jiné (například

jazyková bariéra) stále existují, ale byly zavedeny takové metody společné práce, které je snižují na minimum. Bariéry (problémy), které jsou způsobeny rozdíly v právních řádech, jsou podle policistů lépe zvládnány zvýšenou informovaností o těchto rozdílech, což umožňuje, aby druhá strana vždy chápala jednání svých kolegů. Avšak sami policisté si jsou vědomi toho, že není v silách kolegů v každodenní praxi tuto bariéru vyřešit. Znalost možností a limitů partnerů je také důležitým předpokladem pro zlepšování spolupráce, protože zlepšuje schopnost předvídání reakce partnerů.

Policisté hodnotili policejní spolupráci pozitivně nejen kvůli rychlé a adekvátní reakci, ale i kvůli „přidaným hodnotám“ této spolupráce, jakými jsou přátelské kontakty, otevřenost, důvěra, úcta, kolegiálnost, pocit sounáležitosti, připravenost si pomoci. Tyto „přidané hodnoty“ podle odpovědí policistů vznikaly postupně během dlouhodobých a pravidelných interakcí. Na základě těchto „přidaných hodnot je podle policistů spolupráce dále zlepšována. Postřehy policistů z praxe ukazují, jak dochází k naplňování konceptu *transakcionalismu*.

Závěr

Tato práce se věnuje policejní spolupráci na česko-bavorské hranici mezi lety 1989 a 2012. Autorka si dala za cíl prověřit platnost konceptu *transakcionalismu* pro tuto spolupráci: čím více a kvalitnější interakce mezi bezpečnostními sbory podél česko-bavorské hranice, tím stabilnější a mírovější je výsledná spolupráce.

Při zkoumání, zda je koncept *transakcionalismu* naplňován, věnovala autorka pozornost kompatibilitě obou států v oblasti policejní spolupráce, existenci společného zájmu a formám spolupráce a jejich vývoji.

Na obou stranách česko-bavorské hranice operují policejní sbory, které jsou zodpovědné za udržování veřejného pořádku a bezpečnosti. Jinými slovy existují zde instituce, mezi kterými může docházet k interakcím. Tyto instituce byly postupně více přizpůsobovány ke spolupráci – vznikaly útvary, jejichž úkolem byla spolupráce, ale i společná grémia a pracovní skupiny, ve kterých pracovali policisté bok po boku. Kompatibilita policejních složek byla zvyšována i se zaváděním nových možností spolupráce, protože bezpečnostní sbory musely více komunikovat při provádění společných interakcí. Se zvyšující se kompatibilitou je spojena také rostoucí schopnost reagovat na impulzy ke spolupráci, která je podle Karla Deutsche podmínkou pro vznik stabilních a přátelských přeshraničních vztahů.

Policejní složky na obou stranách hranice mají společné cíle a úkoly, čímž je splněna podmínka existence společného zájmu. Tyto společné úkoly a cíle jsou jediné, které tyto státní instituce mají. To znamená, že neexistují jiné cíle, které by byly protichůdné, a působily proti této spolupráci. Navíc ani jedna ze stran nemá možnost při sledování těchto cílů kooperovat s jinými partnery. Společný zájem na boji s přeshraniční kriminalitou, která ohrožuje pořádek a bezpečnost uvnitř státu, působí při interakcích jako tmel, který k sobě spolupracující entity připoutává. V případě policejní spolupráce je faktor společného zájmu kvůli výše zmíněným skutečnostem velice silný.

Autorka s ohledem na vytyčené cíle pracovala se třemi základními otázkami. První otázka zněla: „*Jak spolupráce funguje, tedy jaké formy interakcí mezi bezpečnostními složkami probíhají a jak se vyvíjely?*“ Autorka odpovědí na otázku dokázala, že policejní spolupráce na česko-bavorské hranici se od roku 1990 do roku 2012 stávala intenzivnější a kvalitnější.

V roce 1989 se na česko-bavorské hranici setkaly policejní sbory, které se vůbec neznaly. Neznaly strukturu, ani organizaci policie za hranicemi, chyběly jim znalosti o právech a povinnostech zahraničních kolegů. To vše způsobovalo při spolupráci nedorozumění, která mohla být vykládána jako nechuť spolupracovat.

Během 90. let byly přes hranice vytvářeny nové kontakty. Spolupráce začala nejdříve jako výměna informací a znalostí. Postupně docházelo k pravidelným konzultacím a koordinacím policejních akcí. Existující právní úprava byla ale pro potřeby policejní práce nedostatečná, což se projevovalo například v případech, kdy bylo nutné jednat operativně.

Rok 2002 byl pro policejní spolupráci významným mezníkem. *Kooperační smlouva* a *Smlouva o právní pomoci*, které posunuly hranice zkoumané policejní spolupráce, vstoupily v platnost. Kooperující policejní sbory dostaly těmito smlouvami do rukou více možností, jak naplňovat společný cíl. Zároveň s tím se zvýšila jejich schopnost reakce, protože mohli reagovat na více impulzů ke spolupráci. Zintenzivnění a zkvalitnění spolupráce na základě těchto smluv zlepšilo schopnost předvídat reakce partnerů, protože obě strany získaly více možností, při kterých se vzájemně poznávaly. To znamená, že tyto smlouvy umožnily vytváření „přidané hodnoty“ této spolupráce jako důvěru, loajalitu a pocit sounáležitosti.

Vstup České republiky do EU (2004) přinesl další zlepšení. Policisté působící na hranicích začali společně provádět hraniční kontroly, což způsobilo zásadní nárůst přeshraničních interakcí u těchto policistů. Zintenzivnění spolupráce vedlo k většímu poznání kolegů za hranicemi, k navazování osobních kontaktů, k lepšímu seznámení se s možnostmi a postupy policie za hranicemi, což přispívalo k překonávání problémů a bariér, které mezi sebou policejní sbory na hranicích měly.

Plné zapojení České republiky do schengenské spolupráce (2007) nepřineslo policistům v česko-bavorském příhraničí žádné nové formy spolupráce, protože smluvní základ z roku 2002 byl hodně rozsáhlý a kvalitní. Nicméně zrušení hraničních kontrol a s tím spojovaný deficit v oblasti bezpečnosti byl významným impulzem k zintenzivnění spolupráce. Bezpečnostní sbory se proto snažily o lepší využití všech možností, které jim smlouvy z roku 2002 nabízely. Příkladem pro tuto snahu je v roce 2007 otevřená společná služebna, která zatím představuje vrchol společné spolupráce. Pracovníci společného centra ve Schwandorfu, kteří jsou příslušníky jednoho ze tří policejních sborů působících u česko-bavorské hranice, spolupracují pod jednou střechou 24 hodin denně jako podpora policejních útvarů při překonávání různých

podob česko-bavorské hranice. Vytvořením společného pracoviště se tak zlepšila schopnost spolupráce u policejních útvarů. SC ve Schwandorfu je jedním z důvodů, proč policisté při své práci nepociťují česko-bavorskou hranici jako jazykovou bariéru.

Po roce 2007 se tématem číslo jedna v oblasti bezpečnosti na česko-bavorské hranici stalo závojevové pátrání, které zahájila bavorská spolková policie v pohraničí jako kompenzaci za zrušené hraniční kontroly. Ministerstvo vnitra ČR požadovalo přehodnocení tohoto opatření, které mělo porušovat zásady schengenské spolupráce. Spornost závojevového pátrání na jednu stranu způsobila, že Ministerstvo vnitra ČR odmítlo zlepšovat smluvní základ policejní spolupráce, dokud nebude otázka závojevového pátrání uspokojivě vyřešena, na druhou stranu se ale fakticky na praktické spolupráci neprojevila. Praktická policejní spolupráce na česko-bavorské hranici fungovala dál a byla dokonce i zlepšována.

Tento vývoj potvrzuje naplňování konceptu *transakcionalismu*. Na začátku existoval silný společný zájem a malá schopnost reakce. Schopnost reakce se postupně se zvětšující se intenzitou spolupráce zlepšovala a spolu s tím se rozvíjela i schopnost předvídat reakci. Policisté se vzájemně poznávali a vznikala mezi nimi důvěra, sympatie a také pocit sounáležitosti, které jsou důležité pro stabilní a mírovou spolupráci. Kdyby mezi policisty neexistovala stabilní a mírová spolupráce, tak by Policie ČR zaujala ve věci závojevového pátrání stanovisko Ministerstva vnitra ČR a mohla by se snažit dle svých možností přimět druhou stranu k přehodnocení tohoto opatření. To se ale nedělo. Policisté naopak měli pochopení pro počínání svých kolegů.

Druhá otázka, s níž se rozhodla autorka práce pracovat, zněla: „*Na jaké problémy/bariéry při překonávání státní hranice policisté narážejí a zda vůbec a jak jsou tyto bariéry odstraňovány?*“ Autorka odpovědí na tuto otázku potvrdila, že spolupráce se opravdu, s tím jak byly ve sledovaném období odstraňovány překážky této spolupráce, zlepšovala.

Česko-bavorská hranice se od začátku policejní spolupráce projevovala jako hranice právních řádů, a s tím spojená hranice působnosti a pravomocí policejních sborů, jako jazyková hranice, jako hranice ekonomická, ale i jako hranice technická. Všechny tyto podoby hranice měly potenciál působit proti spolupráci, a proto se policejní sbory na česko-bavorské hranici snažily o zmenšování těchto překážek spolupráce.

Některé policejní interakce měly za primární cíl překonat tyto bariéry – například jazykové kurzy, výměnné pobyty. Jiné interakce, jejichž primárním cílem

bylo udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, pomáhaly ve zmenšování těchto překážek až sekundárně, protože se během nich policisté při kontaktu se zahraničními kolegy seznamovali se způsoby jejich práce, zlepšovali si své jazykové kompetence, vyměňovali si zkušenosti o policejní práci. Všechny informace, které policisté o svých zahraničních partnerech získali, zvyšovaly jejich schopnost předvídání reakce partnera; šlo o nezbytnou podmínku pro stabilní a mírové přeshraniční vztahy. Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici se s rostoucím počtem interakcí zlepšovala, protože každá nová interakce pomáhala překonávat bariéry spolupráce, což potvrzuje zkoumání Karla Deutsche.

Česko-bavorská hranice jako ekonomická hranice byla zmenšována německou finanční pomocí, ale i dodávkami techniky v počátcích této spolupráce. *Kooperační smlouva* tuto hranici zmenšovala možností zapůjčení technického vybavení mezi policejními sbory. Ekonomická hranice nebyla v rámci dotazníkového šetření policisty uvedena jako problém pro spolupráci.

Česko-bavorská hranice se jako technická hranice projevovala při operativních formách spolupráce výpadky v komunikační technice. Aby tato překážka byla překonána, byla organizována pravidelná cvičení mající za cíl upevnění návyků jednání v těchto situacích a navíc bylo vytvořeno přímé telefonické spojení. V dotazníkovém šetření policisté tuto bariéru vůbec nezmiňovali, proto je možné říci, že byla spoluprací úspěšně překonána.

Zásadní překážkou policejní spolupráce je jazyková bariéra. K jejímu překonání byly organizovány jazykové kurzy nebo hospitace. V dotazníkovém šetření se ukázalo, že tuto bariéru policisté bez znalosti jazyka svých kolegů nepociťovali, což znamená, že byly od roku 1990 vytvořeny takové způsoby spolupráce, které ji úspěšně překonávají.

Česko-bavorská hranice jako hranice právních řádů, pravomocí a kompetencí policie stále existuje a policisté na ni také při své práci mohou narazit. Nicméně díky interakcím cíleným přímo na tuto problematiku (např. školení, společná cvičení, působení pozorovatele), ale i kontaktem se zahraničními policisty při jiných interakcích získávali policisté více informací o právním řádu, způsobech práce, pravomocích a kompetencích zahraničních partnerů. Policisté si jsou těchto rozdílů vědomi, chápou jejich podstatu. Nemůže tak dojít k situaci, kdy by se tato bariéra negativně odrazila na vzájemné interakci a policisté si to vykládali například jako neochotu spolupracovat. Tato bariéra nebyla překonána, ale policisté o ní jsou informováni, a proto nepůsobí dezintegračně.

Policisté tedy během dlouhé spolupráce úspěšně překonávali různé podoby státní hranice, které by mohly brzdit nebo úplně znemožnit jejich spolupráci.

Odpovědi na předchozí dvě otázky vytvořily základ pro otázku poslední: „*Zda stále se zkvalitňujícími a zintenzivňujícími interakcemi mezi policejními útvary na česko-bavorské hranici dochází k naplňování Deutschova konceptu a vzniká v tomto systému vzájemná důvěra, pocit sounáležitosti, loajalita, které vedou ke stabilitě tohoto systému a k mírovému řešení konfliktů.*“ Už vývoj spolupráce od roku 2007 na pozadí problematiky závojevého pátrání ukázal naplňování konceptu *transakcionalismu*, protože spolupráce byla stabilní a spolupracující entity si byly kvůli svým společným zájmům, dlouhotrvajícím interakcím velmi blízké, což se projevovalo v jejich jednání do roku 2012, kdy byl překonán spor o závojevé pátrání. Avšak to, zda skutečně v rámci spolupráce vznikaly „přidané hodnoty“ jako důvěra, či pocit sounáležitosti, ověřovala autorka písemným dotazováním aktérů této spolupráce.

Policisté na obou stranách hranic hodnotili spolupráci velmi pozitivně a to i navzdory tomu, že se během ní setkali s různými překážkami. Skutečnost, že existence překážek nepůsobí na spolupráci negativně, lze vysvětlit jednak tím, že si policisté uvědomovali, že tyto překážky nevznikly z neochoty spolupracovat, ale byly dány příhraničním charakterem spolupráce. Jednak byly některé bariéry, jak již bylo zmíněno, úspěšně odstraněny, jiné byly během interakcí alespoň zmenšovány.

Policisté hodnotili policejní spolupráci velmi kladně nejen kvůli rychlé a adekvátní reakci na impulzy ke spolupráci, ale velmi často vyzdvihovali i „přidané hodnoty“ této spolupráce jako přátelský kontakt, otevřenost, důvěra, úcta, kolegiálnost, pocit sounáležitosti, připravenost si pomoci, které pro policisty zlepšovaly spolupráci. Tyto přidané hodnoty vznikaly podle odpovědí policistů při osobním kontaktu během spolupráce, kdy se policisté lépe poznávali. Vzájemná intenzivní spolupráce tedy vedla ke sblížení a vzniku „přidaných hodnot“.

Odpovědi policistů na základě jejich osobní zkušenosti ukazují, jak dochází k naplňování konceptu *transakcionalismu*: Rozvoj interakcí přes hranice vedl k většímu porozumění a pochopení, které je základem pro stabilní a přátelskou spolupráci v rámci které jsou spory řešeny jednáním.

Autorka ve své práci potvrdila, že ve sledovaném období policejní spolupráce na česko-bavorské hranici naplňuje koncept *transakcionalismu*.

Summary

The presented diploma thesis deals with police cooperation on the Czech-Bavarian border during the period between 1989 and 2012. The police scope of activity is restricted by state borders; however, with growing border penetrability the mobility of crime increases as well. Police forces have to reduce this disadvantage and therefore they cooperate with their colleagues on the other side of the borderline.

The aim of this diploma thesis is to verify the fulfilment of Karl Deutsch's concept of *transactionalism* on the particular example of the above-mentioned cooperation. For this purpose the author examines three areas – compatibility of states in the view of police cooperation, existence of a common interest and forms of interaction and their development.

This thesis consists of four chapters. In the first chapter the author studies the notion of the state border. The introductory part adds selected findings from the research of borders within the political and regional geography to Karl Deutsch's concept. A border is a place of clash as well as contact. In the process of cross-border cooperation the state borders are traversed and these may manifest themselves as various barriers or problems. Thus, it is crucial to demonstrate which qualities this border is characterised by. The author considers the Czech-Bavarian borderline as a language boundary, a border of legal systems and a socio-economic boundary.

In the second chapter the author carries out an institutional analysis of police forces which participate in the cooperation on the Czech-Bavarian border. She clarifies the way of their functioning and their structure with regard to the engagement in the cross-border cooperation in order to evaluate their compatibility. She also draws attention to the existence of a strong common interest which forms the foundation for the cooperation.

The subject of the third chapter is the first part of the examined period (1989 - 2007). On the basis of studying the development of cooperation forms the author shows that legal base of cooperation was being expanded and along with it the cooperation was being improved. Last but not least she focuses on the Czech-Bavarian border as a technical and language barrier but also as boundary of legal codes, and she investigates how the barrier function of borders was being solved. The author observed an effort on the part of the cooperating police forces to reduce these barriers.

The final chapter deals with the second part of the inspected period (2007-2012). Here again the author pays attention to the aspect of how cooperation was being improved. She uses the issues of so-called *Schleierfahndung* (stop and search practices) for verifying the fulfilment of *transactionalism* as she shows on the examples of police actions on both sides of the borderline that the police forces are very close to each other due to the long-term cooperation on the Czech-Bavarian boundary. On the grounds of policemen's answers in a questionnaire survey the author proves the existence of values added to this cooperation such as trust, a sense of belonging and mutual understanding which contribute to the stability of the system and peaceful solution of problems.

The author confirms in her thesis the fulfilment of the *transactionalism* concept: Intensive and long-term interactions enable better knowledge and understanding between cooperating partners which leads to the creation of values added such as trust, loyalty, a sense of belonging, and these cause that this cooperation is more stable and peaceful.

Seznam pramenů a literatury:

1. Prameny:

1.1 Legislativa (zákony, nařízení, dohody, ujednání):

„Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji“, Praha (21. leden 1997),

https://www.mzv.cz/berlin/cz/vzajemne_vztahy/cesko_nemecka_deklarace_o_vzajemnych.html (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Dohoda mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“ in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

ČR. „Prováděcí protokol podle čl. 6 Dohody mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra uzavřené dne 26.2. 1991, na rok 1992“, in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

ČR. „Prováděcí protokol k Dohodě mezi ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra“, in Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů a Ujednání k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 6 (18.01. 1995): 21-25. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2812> (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích a Ujednání k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 5 (18.01. 1995): 15-20. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2812> (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 164 (12. 6. 1996): 1614-17. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1996/046-1996.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 266 (24. 10. 1997): 4998-5003. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1997/089-1997.pdf> (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 68 (19. 6. 2002): 9911-23. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3787> (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech“, in *Sbírka mezinárodních smluv ČR*. č. 91 (28.8. 2002): 10834-42. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3798> (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice- Schwandorf“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 22 (11.3. 2013): 2819-22. http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0012-2013m.pdf (poslední přístup: 6.4. 2014).

ČR. „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 306 (12. 6. 1996): 4297-301. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1996/092-1996.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).

ČR. „Ujednání o zrušení vízové povinnosti mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo sjednané výměnou nót“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 340 (27. 6. 1990): 1206-07. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1990/054-1990.pdf> (poslední přístup: 7.4. 2014).

ČR. „Zákon České národní rady o Policii České republiky“, in *Sbírka zákonů ČR*. č. 283 (15. 7. 1991): 1180-89. <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2463> (poslední přístup: 7.4. 2014).

ČR. „Zákon o Policii České republiky“, in *Sbírka zákonů ČR*. č.273 (11.8. 2008): 4086-116. <http://www.policie.cz/soubor/zakon-o-policii-cr-273-2008-sb.aspx> (poslední přístup: 7.4. 2014).

ČR. „Zákon ze dne 8. srpna 2001 o státních hranicích a o změně zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů“, *Sbírka zákonů ČR*. č. 312 (6. 9. 2001): 7213-19. <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1997/089-1997.pdf> (poslední přístup: 6.4. 2014).

„Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsaná v Schengenu dne 14. června 1985“, <http://www.euroskop.cz/gallery/2/731-dohoda.pdf> (poslední přístup: 14.4. 2014).

EU. „Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)“, in *Úřední věstník Evropské unie*. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0562:CS:HTML> (poslední přístup: 14.4. 2014).

„Prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích, uzavřené mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky“, http://www.euroskop.cz/gallery/2/732-provadeci_umluva_k_schengenske_dohode_1990_1.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN. „Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über die Zusammenarbeit bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, in *Bundesgesetzblatt II* (9. ledna 1993) : 38-40.

<http://archiv.jura.uni-saarland.de/BGBl/TEIL2/1993/19930038.2.HTML> (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN – Bavorsko. „Bekanntmachung des Abkommens zur Änderung des Verwaltungsabkommens zwischen dem Bundesminister des Innern und der Bayerischen Staatsregierung über die Wahrnehmung von Aufgaben des grenzpolizeilichen Einzeldienstes in Bayern vom 19. Dezember 1991“, in *Bayerisches Gesetz- und Verordnungsblatt* 28 (31. prosince 1991): 518. <https://www.verkuendung-bayern.de/files/gvbl/1991/28/gvbl-1991-28.pdf> (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Aufgaben und Befugnisse der Bayerischen Staatlichen Polizei“, in *Gesetz- und Verordnungsblatt* 18 (28. září 1990): 397-415. <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psm1?showdoccase=1&doc.id=jlr-PolAufgGBY1990rahmen&doc.part=X> (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN – Bavorsko. „Gesetz über die Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei“, in *Bayerische Rechtssammlung* II. <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psm1?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-PolGBYrahmen&doc.part=X&doc.origin=bs> (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN. „Gesetz über Bundespolizei“, in *Bundesgesetzblatt* I (19. říjen 1994): 2978-9. http://www.gesetze-im-internet.de/bgsg_1994/ (poslední přístup: 14.4. 2014).

„Vertrag über gute Nachbarschaft: Vertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“, Praha (27. února 1992), http://www.prag.diplo.de/Vertretung/prag/de/03/Deutsch_tschesche_Beziehungen/seite_vertrag_gute_nachbarschaft.html (poslední přístup: 14.4. 2014).

1.2 Jiné dokumenty (protokoly ze zasedání, interpelace, programy):

ČR. „Interpelace Evropské komise ve věci německých kontrol prováděných v příhraničních oblastech sousedících s Českou republikou – podkladové informace od Ministerstva vnitra“, Odbor azylové a migrační politiky MV ČR, 2010. http://www.pavelpoc.cz/uploads/e11fc93572b9cce9c7636e5d43766dd52ab13fa6_uploaded_schen-gen-p3.doc (poslední přístup: 14.4. 2014).

ČR. „Strategie ČR pro dodržování schengenských standardů při zajišťování bezpečnosti podél vnitřních schengenských hranic“, Ministerstvo vnitra, 2009, www.mzv.cz/file/414624/Strategie.doc (poslední přístup: 14.4. 2014).

ČR. „Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, podepsaná dne 19. září 2000 v Berlíně: Předkládací zpráva pro Parlament České republiky“, Praha: Poslanecká sněmovna ČR, 2001. www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=28806 (poslední přístup: 14.4. 2014).

ČR. „Vystoupení ministra vnitra ČR Stanislava Grosse: Informace o stavu vyjednávání České republiky s Evropskou unií v oblastech spadajících do působnosti MV ČR“, in *Zápis ze 45. schůze zahraničního výboru, která se konala ve dnech 2. - 3. května 2001*. Praha: Poslanecká sněmovna ČR, 2001. www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=19504 (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN – Bavorsko. „15. Wahlperiode Plenarprotokoll: 94. Sitzung des Bayerischen Landtages am Dienstag, dem 22. Mai 2007, 15.00 Uhr, in München“, protokol ze zasedání bavorského zemského sněmu na stránkách *Bayerischer Landtag*. 7105-48, https://www.bayern.landtag.de/www/ElanTextAblage_WP15/Protokolle/15%20Wahlperiode%20Kopie/15%20WP%20Plenum%20Kopie/094%20PL%20220507%20ges%20endg%20Kopie.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN – Bavorsko. „Bericht aus der Kabinettsitzung Nr. 476: Bayern schnürt umfangreiches Sicherheitspaket zum Ausgleich des Wegfalls der Kontrollen an der tschechischen Grenze - Polizeistärke in der Grenzregion bleibt in vollem Umfang erhalten“, tisková zpráva vydaná Bavorskou státní kanceláří 4. prosince 2007, 9-12. www.bayern.de/Presse-Info/PM/2007MRat/071204-Ministerrat.html (poslední přístup: 11.4. 2013).

SRN – Bavorsko. „Newsletter der Bayerischen Staatsregierung – 10. Juni 2011“, vydán Bavorskou státní kanceláří, <http://www.bayern.de/Newsletter-.429.10346267/index.html> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

SRN – Bavorsko. „Tnr. 14: Einsatz der Polizei an Bayerns Grenzen und Flughäfen“, in *Jahresbericht 2013 der Obersten Rechnungshof*, <http://www.orh.bayern.de/berichte/jahresberichte/aktuell/jahresbericht-2013/organisation/780-tnr-14-einsatz-der-polizei-an-bayerns-grenzen-und-flughafen.html#FN> (poslední přístup: 12.3. 2014).

SRN. *Bericht für den Innenausschuss des Deutschen Bundestages Neuorganisation der Bundespolizei: Bericht zum 1. März 2010*, Bundesministerium des Inneren, http://www.gdpbundespolizei.de/wp-content/uploads/2010/03/100301_bericht_bt-inna_neuorg_bpol.pdf (poslední přístup: 12.3. 2014).

SRN. „197. Kabinettsitzung am Dienstag, den 22. Januar 1952: 3. Verwaltungsabkommen über den Bundespaßkontrolldienst mit dem Bundesminister der Finanzen und den Ländern Bremen und Hamburg, BMI“, protokol ze zasedání německé vlády na stránkách *Das Bundesarchiv*. https://www.bundesarchiv.de/cocoon/barch/0000/k/k1952k/kap1_2/kap2_4/para3_3.html (poslední přístup: 14.4. 2014).

SRN. „272. Kabinettsitzung am Freitag, den 30. Januar 1953: 10. Verwaltungsabkommen über den Bundespaßkontrolldienst mit dem Lande Bayern, BMI“, protokol ze zasedání německé vlády na stránkách *Das Bundesarchiv*. https://www.bundesarchiv.de/cocoon/barch/0000/k/k1953k/kap1_2/kap2_5/para3_10.html (poslední přístup: 14.4. 2014).

1.3 Prameny v archivu autorky:

Hauer, Rainer, Společné centrum Schwandorf, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. března 2014.

Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 31. ledna 2014.

Holánková, Petra, MV ČR – odbor mezinárodní spolupráce a EU, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 26. března 2014.

Lédl, Tomáš, Policie ČR – odboru mezinárodních vztahů Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, e-mailová zpráva adresovaná autorce, 10. října 2013.

Čelikovský, Jiří, MV ČR – oddělení koordinace schengenské spolupráce a ochrany hranic, rozhovor s autorkou, 27. března 2014.

2. Sekundární literatura:

2.1 Knižní publikace

Achermann, Alberto, et al. *Schengen und die Folgen: Der Abbau der Grenzkontrollen in Europa*. Bern: Stämpfli Verlag, 1995.

Baar, Vladimír, Petr Rumpel, Petr Šindler, *Politická geografie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996.

Beckmann, Klaus. *Vorläufiger Rechtsschutz und aufschiebende Wirkung: Eine kritische Bestandsaufnahme unter besonderer Berücksichtigung von unaufschiebbaren Anordnungen und Maßnahmen von Polizeivollzugsbeamten*. Hamburg: LIT Verlag, 2008.

Beneš, Zdeněk a kol. *Rozumět dějinám: Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948*. Praha: Gallery, 2002.

Brammertz, Serge. *Grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit am Beispiel der Euregio Maas-Rhein*. Freiburg: Ed. iuscrim, Max-Planck-Institut f. ausländ. u. inter.. Strafrecht, 1999.

Brettner-Messler, Gerald, Guther Hauser. *Militärische und polizeiliche Kooperation in Mitteleuropa*. Wien: Landesverteidigungsakademie, 2013.

Busch, Heiner. *Grenzenlose Polizei? Neue Grenzen und polizeiliche Zusammenarbeit*. Münster: Westfallische Dampfboot, 1995.

Dejmek, Jiří. *Československo, jeho sousedé a velmoci ve XX. století (1918 až 1992): Vybrané kapitoly z dějin československé zahraniční politiky*. Praha: cep, 2002.

Deutsch, Karl W et al. *Political Community and the North Atlantic Area: International Organization in the Light of Historical Experience*. Princeton: Princeton University Press, 1957.

Deutsch, Karl W. *Die Analyse internationaler Beziehungen: Konzeption und Probleme der Friedensforschung*. Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt 1968.

Doelemeyer, Anne, Daniel Schmidt, Rebecca Pates. *Transnationale Kriminalitätsbekämpfung und Sexindustrie: Bericht aus europäischen Grenzregionen*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2011.

Franzen, K. Erik. *Der vierte Stamm Bayerns: Die Schirmherrschaft über die Sudetendeutschen 1954-1975*. München: Collegium Carolinum, 2010.

Gade, Gunther D, Marita Kieler. *Polizei und Föderalismus: Aufgabenfelder der Bundes- und Landespolizeien im verfassungsrechtlichen Gefüge der Bundesrepublik Deutschland*. Stuttgart: Kohlhammer, 2008.

Gavora, Petr. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

- Handl, Vladimír. *Germany and the Visegrad countries between dependence and asymmetric partnership? (Studien zur Internationalen Politik. Heft 3)*, Hamburg: Institut für Internationale Politik, Universität der Bundeswehr, 2002.
- Hendl, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008.
- Hopp, Gerhard. *Machtfaktor auch ohne Machtbasis? : Die sudetendeutsche Landsmannschaft und die CSU*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2010.
- Houžvička, Václav. *Návraty sudetské otázky*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2005.
- Jánský, Jiří. *Kronika česko-bavorské hranice I.: Od války Václava IV. s Ruprechtem Falckým k počátkům husitské ofenzívy*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2001.
- Jílek, Tomáš, Alena Jílková a kol. *Železná opona: Československá státní hranice od Jáchymova po Bratislavu 1948-1989*. Praha: Baset, 2005.
- Kuržeja, Jan. *Cizinecká policie a evropské právo*, Praha: Vydavatelství Policejní akademie ČR, 2007.
- Kvasil, Bohumil (ed.). *Malá československá encyklopedie: II. svazek, písmeno D-CH*. Praha: Academia, 1984.
- Pikna, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2012.
- Plšková, Jaroslava. *Východní politika Brandtovy vlády v letech 1969-1974*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1999.
- Schmidt, Carola. *Korruption, Gewalt und die Welt der Polizisten: Deutschland, Chile, Bolivien und Venezuela im Vergleich*. Frankfurt am Main: Vervuert, 2007.
- Schmitt-Egner, Peter. *Handbuch zur Europäischen Regionalismusforschung: theoretisch-methodische Grundlagen, empirische Erscheinungsformen und strategische Optionen des transnationalen Regionalismus im 21. Jahrhundert*. Wiesbaden: Verlag Sozialwissenschaften, 2005.
- Sovinský, Jaroslav. *Státní hranice Československa a České republiky*. Praha: Spolek českých právníků VŠEHRD, 2005.
- Šindler, Petr. *Základy politické geografie*. Ostrava: Pedagogická fakulta, 1986.

2.2 Studie a příspěvky ve sbornících a odborných periodikách:

- Břach, Radko. „Smlouva o vzájemných vztazích mezi ČSSR a SRN z roku 1973: od prvních rozhovorů po ratifikaci smlouvy: studie“, *Sešity Ústavu pro Soudobé dějiny AV ČR*, č. 25 (1994): 1-97.
- Deutsch, Karl W. „Communication Theory and political Integration“, in *The Integration of Political Communities*, eds. Philip E. Jacob, James V. Toscano, 46-74. Philadelphia: J. B. Lippincott Company, 1964.

Dokoupil, Jaroslav. „Typologie českého pohraničí“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek; Jaroslav Dokoupil; Tomáš Havlíček, 137-147. Praha: Academia, 2004.

Handl, Vladimír. „Die Politik des wiedervereinigten Deutschland gegenüber der Tschechischen Republik“, in *Die Tschechoslowakei und die beiden deutschen Staaten*, eds. Christoph Buchheim, Edita Ivaničková, Kristina Kaiserová a Volker Zimmermann, 219-259. Essen: Klartext-Verlag, 2010.

Havlíček, Tomáš. „Teoretická východiska“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek, Jaroslav Dokoupil, Tomáš Havlíček, 45-59. Praha: Academia, 2004.

Havrlant, Miroslav. „Hranice a pohraničí. Geografický fenomén při integračních procesech“, in *Hranice a pohraničí jako geopolitický, ekonomický, historický, sociokulturní a filosofický fenomén. Sborník z konference s mezinárodní účastí konané na Pedagogické fakultě OU v Ostravě 4. a 5. května 1999*, ed. Jan Pavlíček, 15-17. Ostrava: Pedagogická fakulta OU v Ostravě, 1999.

Heisl, Josef. „Formen der Bayerisch-tschechischen polizeilichen Zusammenarbeit“, in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí : 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek, 18-21. Praha: Police History, 2007.

Jeřábek, Milan. „Reflexe regionálního rozvoje českého pohraničí“, in *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*, eds. Milan Jeřábek; Jaroslav Dokoupil; Tomáš Havlíček, 123-36. Praha: Academia, 2004.

Kaupper, Franz, Konrad Unger. „Polizei und Zoll“, in *Nachbar im Gespräch: Tschechen und Bayern*, eds. Heinrich Giegold, Otto Gerd, 154-56. Regensburg: Buchverlag der Mittelbayerischen Zeitung, 1994.

Kießling, Andreas. „Das Parteiensystem Bayerns“, in *Parteien und Parteiensysteme in den deutschen Ländern*, eds. Uwe Jun, Melanie Hass, Oskar Niedermayer, 125-46. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2008.

Köppen, Bernhard, Jarmo Kortelainen. „Vertrauen als Grundlage grenzüberschreitender Kooperationen - Erkenntnisse aus dem deutsch-tschechischen und finnisch-russischen Grenzraum“, in *Das Europa der EU an seinen Grenzen !?: Konzepte und Erfahrungen der europäischen grenzüberschreitenden Kooperation*, eds. Bernhard Köppen, Michael Horn, 55-68. Berlin: Logos, 2009.

Landgrebe, Uwe et al. „Das gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit“, *Deutsches Polizeiblatt* 27, č. 5 (2009): 29-30.

Liška, Přemysl. „Česko-německá policejní centra“, *Policista* 14, č. 7 (2008): 12.

Lorenscheit, Markus. „(Grenz-)Polizeiliche Zusammenarbeit an der gemeinsamen deutsch-polnischen Schengenbinnengrenze“, *Deutsches Polizeiblatt* 26, č. 6 (2008): 24-26.

Müller, David. „Cesta České republiky do Evropské unie“, in *Cesta České republiky do Evropské unie*, ed. Hynek Fajmon, 13-53. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004.

Novotný, Lukáš. „Hranice v názorech občanů českého pohraničí s Bavorskem - Pak se zatáhla železná opona a bylo to“, in *Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí*.

Sebedefinice a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství, eds. Václav Houžvička, Lukáš Novotný, 95-116. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007.

Pech, Artur. „Zum militarisierten Grenzregime der DDR“, *Grenzschutz und Grenzregime an der deutsch-deutschen Grenze: Standpunkte zu einer andauernden Kontroverse*, č. 103 (2011): 9-48. <http://www.sicherheitspolitik-dss.de/ap/ap103000.pdf> (poslední přístup: 20.4. 2014).

Schreindl, Siegfried. „Innere Sicherheit und Grenzkontrollen an der tschechisch-bayerischen Grenzen“, in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí : 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek, 38-42. Praha: Police History, 2007.

Svatoš, Roman. „Policejní spolupráce okresů Freyung - Grafenau a Prachatice“ in *Mezinárodní konference Bezpečné příhraničí: 1.3.2007, Prachatice, Česká republika*, ed. David Zámek, 5-8. Praha: Police History, 2007.

Šindler, Petr. „Hranice státu jako politickogeografický fenomén“, in *Hranice a pohraničí jako geopolitický, ekonomický, historický, sociokulturní a filosofický fenomén. Sborník z konference s mezinárodní účastí konané na Pedagogické fakultě OU v Ostravě 4. a 5. května 1999*, ed. Jan Pavlíček, 7-14. Ostrava: Pedagogická fakulta OU v Ostravě, 1999.

Soukup, Jiří. „Bavorská komise pracuje již 15 let“, *Policista* 13, č. 1 (2007): 38-39.

Wache, Eckehard. „Polizeiliche Grenzüberschreitende Zusammenarbeit – Beispiel: Deutschland – Polen“, *Deutsches Polizeiblatt* 20, č. 2 (2000): 30-32.

Wolters, Jörg. „Grenzüberschreitende Zusammenarbeit nach Bestimmungen des SDÜ-Anspruch und Wirklichkeit aus der Sicht der Bundeskriminalamt“, in *Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit von Polizei uf Justiz in den Schengen-Staaten: Fachtagung*, ed. Andreas Nachhaur, 36-44. Villingen-Schwenningen: Fachhochschule Villingen-Schwenningen, Hochschule für Polizei, 1998.

2.3 Novinové články (v tištěné podobě):

„Auf Streife mit tschechischer Polizei“, *Straubinger Tagblatt*, 12. května 2010. K dispozici jako příloha u Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“ (diplomová práce, Praha: Metropolitní univerzita, 2011), 72.

Amortová, Jana. „Čeští policisté pomohou Němcům na slavnostech“, *Listy Prachaticka*, 30. července 2005.

Biskup, Patrik. „Němečtí policisté na plzeňském obchvatu“, *Právo*, 1. září 2006

Biskup, Patrik. „Čeští policisté pomohli Němcům chytit zabijáka“, *Právo*, 14. ledna 2005.

Brabec, Vladimír. „Nejde o migrační šok, jde o politiku“, *Hospodářské noviny*, 31. květen 2001.

Budka, Tomáš. „Společné hlídky střeží česko-německou hranici“, *Plzeňský deník*, 25. července 2003.

Cibulková, Milena. „Němečtí policisté pracovali v Čechách“, *Domažlický deník*, 8. dubna 2005.

Cibulková, Milena. „Řidiči se sice divili, ale nic nenamítali“, *Týdeník Domažlicko*, 13. dubna 2005.

- „Čeští policisté budou moci zasahovat v Německu“, *Právo*, 28. prosince 2001.
- ČTK, Petr Eret, „Kontroly u hranic řidiče méně zdrží“, *Mladá fronta Dnes*, 2. října 2004.
- Doležal, Milan. „Bezpečnost státních hranic budou nyní nově zajišťovat společné hlídky“, *Českolipský deník*, 25. května 2002.
- Fröhlichová, Leona. „Kradené auto hranice nepřejelo, dvě pokuty však také nepotěšily“, *Listy Prachaticka*, 18. duben 2005.
- Fröhlichová, Leona. „Policisté z Čech pomáhali na německých slavnostech“, *Listy Prachaticka*, 16. srpna 2005.
- Hartlová, Alena. „Policisté pronásledovali pachatele přes hranice“, *Českobudějovické listy*, 29. července 2003.
- Hartlová, Alena, „Pokus o nelegální překročení hranic policisté včas zarazili“, *Listy Prachaticka*, 29. července 2003.
- Hrbáček, Jan. „Rozšíření EU: Němci zvýší ostrahu hranic“, *Hospodářské noviny*, 8. září 2003.
- Janouš, Václav. „Honička na hranici měla svou reži“, *Mladá fronta Dnes*, 29. července 2003.
- Janouš, Václav, „Policisté už sloužili jako v unii: Na šumavském hraničním přechodu odbavovali společně český a německý policista“, *Mladá fronta Dnes*, 27. dubna 2004.
- Ježek, Petr. „Celníci opustí hranice o půlnoci“, *Mladá fronta Dnes*, 29. dubna 2004.
- Ježek, Petr, ČTK, „Policisté kontrolovali nákladní auta“, *Mladá fronta Dnes*, 8. duben 2005.
- Kain, Alexander, „Bavoři se bojí volné hranice“, *Českobudějovický deník*, 7. prosince 2006.
- Kerles, Marek. „Do Německa se nesmí s obušky“, *Lidové noviny*, 26. dubna 2002.
- Kleknerová, Zuzana. „Jaké případy řešila policie na hranici s Bavorskem“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.
- Kleknerová, Zuzana. „Otevření hranic zločinnost nezvýšilo“, *Hospodářské noviny*, 11. dubna 2005.
- „Letní dopoledne na hraničním přechodu“, *Domažlický deník*, 29. červenec 2006.
- Ludvík, Matěj. „Hände hoch - ruce vzhůru“, *Tachovský deník*, 05. duben 2004.
- Nagovská, Radmila. „Vyděrače s rukojmím zadrželi aneb Jak se cvičí policejní zásah“, *Klatovský deník*, 5. dubna 2003.
- Němec, Miloš. „Spolupráce pokračuje“, *Tachovská Jiskra*, 18. října 2006.
- Orholz, Pavel. „U hranic může stavět i německý policista“, *Právo*, 3. dubna 2003.
- Pelíšek, Antonín. „V Čechách budou kontrolovat Němci“, *Mladá fronta Dnes*, 2. srpna 2002.
- Peňás, Pavel. „Českoněmecké policejní hlídky už začaly zasahovat i přes hranici“, *Právo*, 27. března 2003.
- Pírník, Jiří, „Policistka jezdí za prací přes hranici“, *Mladá fronta Dnes*, 2. března 2002.
- Przeczek, Petr. „Češi a Němci hlídají pořádek společně“, *Plzeňský deník*, 13. července 2006.
- Rosner, Josef. „Ochránci hranic konečně spolu“, *Tachovský deník*, 14. dubna 2003.
- „Řeč je jistě víc, než pohyb rtů“, *Tachovský deník*, 11. května 2004.
- Šorfá, Josef. „Němci se bojí nárůstu kriminality, ale s Čechy mluví rádi“, *Mladá fronta Dnes*, 11. červen 2004.

- Šťástka, Tomáš. „Policisté propojují své síly“, *Mladá fronta Dnes*, 1. prosince 2001.
- Tauer, Václav. „Bavorští policisté se osvědčili“, *Domažlický deník*, 19. srpna 2004.
- Tauer, Václav. „Hodnotili rok na hranicích“, *Domažlický deník*, 24. března 2005.
- Tauer, Václav. „Němečtí policisté pobývali v Domažlicích“, *Plzeňský deník*, 27. března 2004.
- Troníček, Jakub. „Cizineckou policii čeká reorganizace“, *Právo*, 3. únor 2006.
- Tichá, Eva. „Bavorští policisté pomáhají“, *Mladá fronta Dnes*, 6. ledna 2005.;
- Tóth, Pavel. „Policisté sloužili s německými kolegy“, *Tachovský deník*, 27. října 2005.
- Třeček, Čeněk. „Na hranici je pouze jedna kontrola: Čeští policisté začali na přechodu Stožec-Haidmühle pracovat s bavorskými“, *Mladá fronta Dnes*, 2. října 2004.
- Vachuda, Josef. „Strážci zákona boří hranice“, *Tachovský deník*, 19. říjen 2005.
- Veselý, Jaroslav. „Společné hlídky kontrolovaly kamióny“, *Právo*, 8. dubna 2005.
- Veselý, Jaroslav. „Policisté měli posily z Německa“, *Tachovský deník*, 21. dubna 2006.

2.4 Závěrečné práce:

- Lezzi, Maria. „Raumordnungspolitik in Europäischen Grenzregionen Zwischen Konkurrenz und Zusammenarbeit: Untersuchungen an der EG-Aussengrenze Deutschland-Schweiz“ (dizertační práce, Curych: Universität Zürich-Irchel, Geographisches Institut, 1994).
- Lukášková, Gabriela. „Cizinecká policie“ (diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita, 2012).
- Těžká, Štěpána. „Česko-německá policejní spolupráce v rámci Evropské unie“ (bakalářská práce, Praha: Vysoká škola ekonomická, 2011).
- Vrána, Jiří. „Policejní přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko“ (diplomová práce, Praha: Metropolitní univerzita, 2011).
- Winter, Martin. „POLITIKUM POLIZEI: Macht und Funktion der Polizei in der Bundesrepublik Deutschland“ (dizertační práce, Halle-Wittenberg: Martin-Luther-Universität, 1997).

2.5 Internetové zdroje:

2.5.1 Internetové zdroje ministerstev a policií

- Číhová, Jolana. „Tragická nehoda na Sokolovsku vyřešena“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/tragicka-nehoda-na-sokolovsku-vyresena.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).
- Dohnalová Kateřina. „Česko-bavorské hlídky: CHEB – MARKTREDWITZ“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/cesko-bavorske-hlidky.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Heřman, Radomír, „*Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje*“, prezentace pro potřeby Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, <http://www.policie.cz/soubor/krp-jck-kriminalita-2013-pdf.aspx> (poslední přístup: 14. 3. 2014).

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020*. Praha: MMR ČR, 2013.

<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Ministerstvo vnitra ČR. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách: Komentovaná podoba probíhající Reformy Policie ČR*. Praha: MV ČR, 2009. <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2004 (ve srovnání s rokem 2003)*. Praha: MV ČR, 2005. <http://tousek.wz.cz/zlocinnost2004.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Ministerstvo vnitra ČR, „Česko-německé jednání o spolupráci při potírání příhraniční trestné činnosti“, *oficiální stránky Ministerstva vnitra ČR*, <http://www.mvcr.cz/clanek/cesko-nemecke-jednani-o-spolupraci-pri-potirani-prihranicni-trestne-cinnosti.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Činnosti Národní centrály SIRENE“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/cinnosti-narodni-centraly-sirene-373136.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Mezinárodní seminář v Ainringu“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-seminar-v-ainringu.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Policie České republiky – Služba cizinecké policie: Porada s policejním prezidentem Dolního Bavorska“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/fotogalerie/sluzba-cizinecke-policie-fotogalerie-porada-s-policejnim-prezidentem-dolniho-bavorska.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Přeshraniční pronásledování: Policie České republiky – KŘP Plzeňského kraje“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/sprava-zapadoceskeho-kraje-akce-a-projekty-preshranicni-pronasledovani.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Schengenský informační systém“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/schengensky-informacni-system.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Skupina zahraničních styků: PČR Správa Západočeského kraje“, *oficiální stránky Policie ČR*, www.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/zapadocesky/plzenstrutura/60815.html (poslední přístup: 20.3. 2012).

Policie ČR. „Útvary Policie ČR“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/utvary-policie-cr.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policie ČR. „Zpráva o vývoji situace v oblasti výroby, nabídky a poptávky po metamfetaminu v ČR“, 29. ledna 2013, zpráva *Pracovní skupiny pro metamfetamin u Policie ČR*, http://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/jednanirady/V_Zprava-o-metamfetaminu_web.pdf (poslední přístup: 14.4. 2014).

Policie ČR. „20 let Policie České republiky“, *oficiální stránky Policie ČR*, <http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Policejní prezidium PČR. *Policie České republiky*. Praha: PP PČR, 2010. <http://www.policie.cz/soubor/publikace-policie-swf.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN – Bádensko-Württembersko, policie. „Gemeinsame Zentrum für Polizei- und Zollzusammenarbeit in Kehl“, *oficiální stránky Polizei Baden-Württemberg*, http://www.polizei-bw.de/Dienststellen/LKA/Seiten/GZ_Kehl.aspx (poslední přístup: 6. 5. 2014).

SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Geschichte der Bayerischen Polizei“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/wir/geschichte/index.html/3247> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Reform der Polizeiorganisation“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/wir/organisation/index.html/6093> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN – Bavorsko, Bavorská státní policie. „Spezialaufgabe Grenzschutz: Die Bayerische Grenzpolizei“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/wir/geschichte/index.html/23287> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN – Bavorsko, Bavorské ministerstvo vnitra. „Zehn Jahre Schleierfahndung in Oberbayern: Herrmann würdigt bayerisches Erfolgsmodell Einladung an die Presse“, *tiskové prohlášení ze dne 27. března 2008*, http://www.stmi.bayern.de/med/pressemitteilungen/pressearchiv/2008/Pressemitteilung111_08.htm (poslední přístup: 18.4. 2012).

SRN – Bavorsko. Bavorské ministerstvo vnitra. „Schleierfahndung Garant für Sicherheit“, *tiskové prohlášení ze dne 17. února 2010*, <http://www.pressrelations.de/new/standard/derefferrer.cfm?r=399357> (poslední přístup: 12.3. 2014).

SRN – Bavorsko, Bavorský kriminální úřad. „Geschichte des Bayerischen Landeskriminalamtes“, *oficiální stránky Bayerische staatliche Polizei*, <http://www.polizei.bayern.de/lka/wir/geschichte/index.html/1855> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN, Spolková policie. „Bundespolizeidirektion München: Speiübel wegen Blaulicht - Flucht auf tschechisches Hoheitsgebiet half nichts. Erfolgreiche Zusammenarbeit zwischen Bundespolizei und tschechischer Polizei“, *tisková zpráva ze dne 30. prosince 2013*, <http://www.presseportal.de/polizeipresse/pm/64017/2630045/bundespolizeidirektion-muenchen-speiuebel-wegen-blaulicht-flucht-auf-tschechisches-hoheitsgebiet> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN, Spolková policie. „Bundespolizeidirektionen“, *oficiální stránky Bundespolizei*, http://www.bundespolizei.de/DE/06Die-Bundespolizei/Organisation/Direktionen/direkten_node.html (poslední přístup: 13. 4. 2014).

SRN, Spolková policie. „Bundespolizeidirektion München“, *oficiální stránky Bundespolizei*, http://www.bundespolizei.de/DE/06Die-Bundespolizei/Organisation/Direktionen/Muenchen/organisationsuebersicht_file.pdf?__blob=publicationFile (poslední přístup: 13. 4. 2014).

SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Gemeinsam für mehr Sicherheit“, *oficiální stránky Bundesministerium des Inneren*, <http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2013/07/sicherheitsabkommen.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. „Polizei- und Zollzusammenarbeit in Schwandorf und im tschechischen Petrovice hat Betrieb aufgenommen“, tiskové prohlášení ze dne 17. prosince 2007, http://www.pressrelations.de/new/standard/result_main.cfm?r=307821&aktion=jour_pm (poslední přístup: 6. 5. 2014).

SRN, Spolkové ministerstvo vnitra. *60 Jahre Bundespolizei, Im Einsatz für Deutschlands Sicherheit: Innenpolitik, Informationen des Bundesministeriums des Innern*, č. 3 (srpen 2011). http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2012/innenpolitik_august.pdf?__blob=publicationFile (poslední přístup: 12.3. 2014).

SRN. Spolkový kriminální úřad. *Das Bundeskriminalamt - Das Profil*, informační brožura, BKA, leden 2008, http://www.bka.de/nn_194220/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/Brosch_C3_BCren/profil2008,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/profil2008.pdf (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Reichl, Jiří. „Ministr vnitra rozhodl o budoucnosti cizinecké policie“, *oficiální stránky Ministerstva vnitra ČR*, <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-rozhodl-o-budoucnosti-cizinecke-policie.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Články na internetových stránkách novin, rozhlasu a televize:

„Bavorská policie českým řidičům: Nechceme šikanovat, ale přísní budeme“, 8. února 2010, *zpravodajský server IHNEDE.cz*, <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-40422040-bavorska-policie-ceskym-ridicum-nehceme-sikanovat-ale-prisni-budeme> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Bavorský ministr vnitra: Kontroly v příhraničí nejsou namířeny proti Čechům“, 31. března 2010, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/85010-bavorsky-ministr-vnitra-kontroly-v-prihranici-nejsou-namireny-proti-cechum> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Bavorský premiér oceňuje lítost Čechů nad příkořím při odsunu“, 10. září 2008, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/28206-bavorsky-premier-ocenuje-litost-cechu-nad-prikorim-pri-odsunu/?mobileRedirect=off> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Bayern will Grenzen bis 2000 kontrollieren“, 16. března 1997, *internetové stránky rakouských novin Salzburger Nachrichten*, <http://search.salzburg.com/display/SNA17130-19970317> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Česko-německé centrum omezilo nezákoné praktiky na hranicích“, 21. prosince 2009, *zpravodajský server ČTK České noviny*, <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cesko-nemecke-centrum-omezilo-nezakonne-praktiky-na-hranicich/413134> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Český rozhlas: Ivan Langer: Radioforum, Kontroly českých řidičů německými policisty“, 3. března 2010, rozhovor Ivana Langer a Martina Peciny pro *Český rozhlas*, <http://www.langer.cz/clanky.php?cid=1390> (poslední přístup: 14.4. 2014).

Dršina, Martin, Martin Hromádka. „Německá policie bude na letácích informovat Čechy o právech při kontrolách“, 8. února 2010, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/692255 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Freie Fahrt für Kriminelle“, 17. května 2010, *internetové stránky Süddeutsche.de německých novin Süddeutsche Zeitung*, <http://www.sueddeutsche.de/bayern/guenther-beckstein-freie-fahrt-fuer-kriminelle-1.421332> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Gemeinsam auf Streife mit Polizeibeamten aus Tschechien“, *internetové lokální noviny Idowa (Isar-Donau-Wald)*, <http://www.idowa.de/anzeigen/kontakt/artikel/2011/10/05/gemeinsam-auf-streife-mit-polizeibeamten-aus-tschechien.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Hošek, Jiří. „Bavorští policisté každý den zahajují závoje pátrání“, 9. února 2010, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/692629 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Janda, Vojtěch a kol. „Listopad 1989: Se svobodou přišel zločin“, *zpravodajský server Deník*, http://www.denik.cz/z_domova/listopad_zlocin20091002.html (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Kdo šacuje auto – bavorští policisté, nebo gangsteri?“, 9. února 2010, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/doprava/80505-kdo-sacuje-auto-bavorsti-policiste-nebo-gangsteri/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Mainoni: Schleierfahndung an Grenze Österreich-Bayern als Vorbild für EU-Beitrittskandidaten“, 3. prosince 2001, *rakouský zpravodajský server APA*, http://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20011203_OTS0164/mainoni-schleierfahndung-an-grenze-oesterreich-bayern-als-vorbild-fuer-eu-beitrittskandidaten (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Ministr Kubice bude v Bavorsku jednat o příhraniční kriminalitě“, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/1017475 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Německá policie pokračuje v přísných kontrolách v pohraničí“, 7. dubna 2009, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/doprava/51033-nemecka-policie-pokracuje-v-prisnych-kontrolach-v-pohranici/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Polák, Pavel, Martin Hromádka. „Česko proti německým kontrolám bojuje už roky. Úspěchy patrné jsou, říká Haišman“, *oficiální stránky Českého rozhlasu*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskezalezitosti/_zprava/cesko-proti-nemeckym-kontrolam-bojuje-uz-roky-uspechy-patrne-jsou-rika-haisman--1082023 (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Schengen: Ende der Kritik aus Bayern“, 26. března 1998, *internetové stránky rakouských novin Salzburger Nachrichten*, <http://search.salzburg.com/display/SNA2614-19980327> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Schengen zdvojnásobil ilegály v Bavorsku“, 8. srpna 2008, *internetové stránky lidovky.cz Lidových novin*, http://www.lidovky.cz/schengen-zdvojnásobil-ilegaly-v-bavorsku-fgf-/zpravy-svet.aspx?c=A080808_164616_ln_zahranici_mel#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=t_ext&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Schengen znamená práci pro cizineckou policii a tvrdé kontroly v Německu“, 21. prosince 2009, *oficiální stránka ČT 24*, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/76084-schengen-znamena-praci-pro-cizineckou-policii-a-tvrde-kontroly-v-nemecku/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Schmiedtová, Věra. „Příhraničí“, *seriál - Čeština, jak ji neznáte - na stránkách Českého rozhlasu*, <http://www.radio.cz/cz/rubrika/cestina/prihranici> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Rückblick: Zwei Nachbarn nähern sich an“, *oficiální stránky Bayerischer Rundfunk*, http://www.br.de/nachrichten/bayern-tschechien-zeitstrahl100~_page-14_-1d62803797c6b921bbcc25cf34e818b8fabe0e07.html (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Vogler, Ulf. „Europahymne statt nationaler Klänge“, *stránky internetového deníku OberpfalzNETZ.de*, <http://www.oberpfalznetz.de/zeitung/1212995-100-commentprocess,1,0.html> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Zoll- und Polizeizentrum feiert“, 17. prosince 2012, *internetové stránky německých regionálních novin Mittelbayerische Zeitung*, <http://www.mittelbayerische.de/index.cfm?pid=10073&pk=861411#861411> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„377. Příprava resortu Ministerstva vnitra na vstup ČR do EU“, *stránky internetového deníku E-pravo.cz*, <http://www.epravo.cz/top/clanky/priprava-resortuministerstva-vnitra-cr-na-vstup-do-eu-377.html?mail> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Ostatní internetové zdroje:

EU. „Hintergrundinformationen zur Schengen-Erweiterung“, *oficiální stránky Evropské unie*, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-07-618_de.htm (poslední přístup: 13. 4. 2014).

EU. „Kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)“, *oficiální stránky Evropské unie*, http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_a_sylum_immigration/114514_cs.htm (poslední přístup: 6.4. 2014).

Cejp, Martin. „Společenské faktory ovlivňující vývoj kriminality“, in *Kriminalita očima kriminologů*, ed. Zdeněk Karabec, 19-34. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. <http://www.ok.cz/iksp/docs/371.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Geschichte der CSU (1950 – 1959)“, *oficiální stránky bavorské CSU*, <http://www.csu.de/partei/geschichte/die-1950er/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Grenzkriminalität: Wir haben ein Problem“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 25. ledna 2012, <http://www.cop2cop.de/2012/01/25/grenzkriminalitat-%E2%80%9Ewir-haben-ein-problem/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„Hraniční přechody: Česko-bavorské hraniční přechody v době studené války“, *internetové stránky projektu - Česko-bavorský dějepis - Univerzity v Pasově a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, <http://www.geschichtsbausteine.uni-passau.de/cz/materialy-pro-vyuku/zelezna-opona/fakticke-informace/hrani269ni-p345echody/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Jurczek, Peter, Gabi Müller, *Zukünftige Entwicklungschancen und -probleme im deutsch-tschechischen Grenzraum: Beiträge zur Kommunal- und Regionalentwicklung Heft 46*, Chemnitz : Techn. Universität, Fachgebiet Geographie, 2007. <http://www.tu-chemnitz.de/phil/europastudien/geographie/download/BKR46.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Machotková, Šárka. „Co je Schengen“, *internetový portál Euroskop.cz*, <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/> (poslední přístup: 13. 4. 2014).

Müller, Thorsten. *Den Herausforderungen der internationalen Kriminalität begegnen - Maßnahmenvorschläge für eine verbesserte Polizeikooperation in Europa*. Sankt Augustin: Konrad Adenauer Stiftung, 2002. http://www.kas.de/wf/doc/kas_1101-544-1-30.pdf?040415175126 (poslední přístup: 6.4. 2014).

„Ostraha hranice: Bavorská pohraniční policie po druhé světové válce“, *internetové stránky projektu - Česko-bavorský dějepis - Univerzity v Pasově a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, <http://www.geschichtsbausteine.uni-passau.de/cz/materialy-pro-vyuku/zelezna-opona/fakticke-informace/ostraha-hranice/> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Scheinost, Miroslav. „Kriminalita a kriminologie v České republice“, in *Kriminalita očima kriminologů*, ed. Zdeněk Karabec, 7-18. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. <http://www.ok.cz/iksp/docs/371.pdf> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Schengenský akční plán a informační systém“, *regionální informační server Regionplzen.cz Krajského úřadu Plzeňského kraje*, <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/?schengensky-akcni-plan-a-informacni-system-> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Schengenské aquis a Česká republika“, *oficiální stránky Institutu pro evropskou politiku Europeum*, <http://www.europeum.org/cz/integrace/30-integrace--8/695-schengenske-acquis-a-ceska-republika> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Cvičení Společného centra česko-německé spolupráce policie a celní správy“, *profesní policejní web Policista.cz*, <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/cviceni-spolecneho-centra-cesko-nemecke-spoluprace-policie-a-celni-spravy-799/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„Keine Sicherheitsdefizite nach einem Jahr ohne Grenzkontrollen zu Tschechien – Ausgleichsmaßnahmen greifen“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 21. prosince 2008, <http://www.cop2cop.de/2008/12/21/keine-sicherheitsdefizite-nach-einem-jahr-ohne-grenzkontrollen-zu-tschechien-ausgleichsmaßnahmen-greifen/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„Grenzkontrollen zu Tschechien“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 20. prosince 2012, <http://www.cop2cop.de/?s=Grenzkontrollen+zu+Tschechien%2C+20.+Dezember+2012> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„Kriminalitätsentwicklung im Zusammenhang mit dem Wegfall der Personenkontrollen zu Polen und Tschechien“, *profesní policejní web Cop2Cop*, 7. srpna 2008,

<http://www.cop2cop.de/2008/08/07/kriminalitatsentwicklung-im-zusammenhang-mit-dem-wegfall-der-personenkontrollen-zu-polen-und-tschechien/> (poslední přístup: 6. 5. 2014).

„Schwandorf“, *oficiální stránky projektu Plzeňský kraj – bezpečný kraj*, <http://www.bezpecnykraj.cz/schwandorf.aspx> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Sinner, Eberhard. „Die deutsch-tschechische Nachbarschaft in Europa“, *proslov z 21. března 2009 u příležitosti diecézní zasedání Sdružení Ackermann-Gemeinde*, http://www.eberhard-sinner.de/main/index.php?webcode=deutsch_tschechische_nachbarschaft&PHPSESSID=fmada hga (poslední přístup: 7. 4. 2014).

„Vývoj Schengenské spolupráce mezi ČR a EU“, *oficiální stránky Institutu pro evropskou politiku Europeum*, <http://www.europeum.org/cz/integrace/35-integrace--13/861-vyvoj-schengenske-spoluprace-mezi-cr-a-eu> (poslední přístup: 7. 4. 2014).

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek č. 1 Struktura Policie ČR	22
Obrázek č. 2 Struktura Bavorské státní policie	30
Tabulka č. 1: Počty žádostí zpracované kontaktním místem ve Furth im Waldu	58

Seznam zkratek:

BGP	Bayerische Grenzpolizei (Bavorská pohraniční policie)
BGS	Bundesgrenzschutz (Spolková pohraniční stráž)
BKA	Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad)
BKAG	Bundeskriminalamtgesetz (Zákon o Spolkovém kriminálním úřadu)
BLKA	Bayerisches Landeskriminalamt (Bavorský kriminální úřad)
BPol	Bundespolizei (Spolková policie)
BPolG	Bundespolizeigesetz (Zákon o spolkové policii)
CDU	Christlich-demokratische Union (Křesťansko-demokratická unie)
CSU	Christlich-soziale Union (Křesťansko-sociální unie)
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSFR	Československá federativní republika
EU	Evropská unie
Europol	European Police Office (Evropský policejní úřad)
FDP	Freie demokratische Partei (Svobodná demokratická strana)
FRONTEX	Agence européenne pour la gestion de la coopération opérationnelle aux frontières extérieures (Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie)
GSG 9	Grenzschutzgruppe 9
Interpol	International Criminal Police Organization (Mezinárodní organizace kriminální policie)
KŘP	Krajské ředitelství policie
MV	Ministerstvo vnitra
ODS	Občanská demokratická strana
OMV	Odbor mezinárodních vztahů
OSN	Organizace spojených národů
PAG	Polizeiaufgabengesetz (Policejní zákon o úkolech policie)
PIF	Polizeiinspektionfahndung (Policejní inspektorát pátrání)
POG	Polizeiorganisationsgesetz (Policejní zákon o organizaci policie)
PČR	Policie České republiky
PP PČR	Policejní prezidium Policie České republiky
SC	Společné centrum
SIRENE	Supplementary Information Request at the National Entry
SIS	Schengenský informační systém
SPÚ	Schengenská prováděcí úmluva

SPZ	Státní poznávací značka
SRN	Spolková republika Německo
ZZ	Základní zákon

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník pro policisty PČR - čeština

Příloha č. 2: Dotazník pro policisty Bavorské státní policie – němčina

Příloha č. 3: Vyplněné dotazníky – Policie ČR [tabulka]

Příloha č. 4: Vyplněné dotazníky – Bavorská státní policie [tabulka]

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník pro policisty PČR - čeština

Policejní spolupráce na česko-bavorské hranici

Dobrý den,

jsem studentka Fakulty sociálních věd, Univerzity Karlovy. V současné době zpracovávám diplomovou práci na téma policejní spolupráce na česko-bavorské hranici. Mým cílem je ukázat, jak tato spolupráce funguje a jak se na ní projevuje česko-bavorská hranice. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto anonymního dotazníku. Dotazník svým obsahem nahrazuje rozhovory, proto se nebojte rozepsat o Vašich zkušenostech a názorech. V případě, že by Vás zajímala moje diplomová práce, tak Vám jí ráda pošlu.

Vyplněný dotazník pošlete na adresu **majerova.katerina@gmail.com** do čtvrtka **28. března 2014**.

S díky,

Bc. Kateřina Majerová

1. Místo pracoviště (*např. společné centrum Schwandorf, Obvodní oddělení – Prachatice*)
2. Od kdy a jak často vy osobně spolupracujete s německými partnery?
3. S jakými německými partnery spolupracujete?
 - A) Spolková policie – přímo, přes společné centrum, jinou cestou
 - B) Bavorská policie – přímo, přes společné centrum, jinou cestou
 - C) Jiný subjekt – jaký?
 - D) Nevím

Vnímáte nějaký rozdíl, zda spolupracujete s příslušníky bavorské nebo spolkové policie?

4. S jakým druhem spolupráce jste se setkal/a? (*např. přeshraniční pronásledování, sledování, společné hlídky, výměna informací, společná školení, jazykové kurzy atd.*)
5. Co bylo účelem této spolupráce? (*např. vyšetřování trestné činnosti, udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, výměna informací o policejních pravomocích a postupech v druhé zemi, prevence, jazykové vzdělání atd.*)

6. Jak byste tuto spolupráci hodnotil/a? Proč?
Funguje výborně – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – Nefunguje
7. Byl/a jste proškolen/a o této spolupráci? Funguje spolupráce v praxi stejně jako ve smlouvách, předpisech?

Problémy:

8. Zaznamenal/a jste z Vaší osobní zkušenosti při této spolupráci nějaké problémy? Jaké? Jak jste je řešil/a? Byly úspěšně odstraněny do příští spolupráce?
9. Co by podle vás mělo být dále smluvně upraveno, aby se ještě více zlepšila policejní spolupráce? A proč?
10. Je Vaše činnost v oblasti přeshraniční spolupráce nějak ztěžována rozdílnými právními řády v ČR a SRN? Pokud ano, uveďte Vaši zkušenost.

Jazyk spolupráce:

11. Mluvíte německy? Jak byste svoji znalost zhodnotil/a?
- Pokud mluvíte německy, usnadňuje Vám znalost němčiny nějak spolupráci? Uveďte proč.
 - Pokud nemluvíte německy, je to pro Vás překážka při spolupráci nebo to není problém? Uveďte proč.
12. Jak komunikuje s německými partnery (přímo nebo přes prostředníka)? Pokud přímo v jakém jazyce?

Osobní kontakty:

13. Myslíte si, že je přínosné mít za hranicemi partnery, které osobně znáte? Pomáhají v přeshraniční spolupráci osobní kontakty, které jste získal/a během této spolupráce?

Vývoj policejní spolupráce:

14. Jak hodnotíte vývoj této spolupráce? Sledujete zlepšení nebo se někde objevily nové problémy?
15. Vnímali/a jste nějakou pozitivní/negativní změnu v policejní praxi:
- A) po roce 2002 (Česko-německá smlouva o spolupráci, Česko-německá smlouva o vzájemné pomoci ve věcech trestních)
 - B) po roce 2007 (ČR vstoupila do tzv. schengenu)

Příloha č. 2: Dotazník pro policisty Bavorské státní policie – němčina

Polizeiliche Zusammenarbeit an der bayerisch-tschechischen Grenze

Grüß Gott,

ich studiere an der Fakultät für Sozialwissenschaften in Prag an der Karls Universität. Zurzeit schreibe ich meine Masterarbeit, die sich mit der polizeiliche Zusammenarbeit an der bayerisch-tschechischen Grenze beschäftigt. Als Ziel habe ich mir gesetzt zu zeigen, wie diese Zusammenarbeit funktioniert und wie sich die bayerisch-tschechische Grenze an dieser Zusammenarbeit auswirkt. Ich möchte Sie deshalb bitten, diesen anonymen Fragebogen auszufüllen. Der Fragebogen dient als Ersatz für ein Interview, deshalb haben Sie keine Angst so viel wie möglich über ihre Erfahrungen und Meinung zu schreiben. Falls Sie sich für Ergebnisse meine Masterarbeit interessierten, dann könnte ich Ihnen sie später schicken.

Ausgefüllte Fragebogen schicken Sie bis Donnerstag **den 28. März 2014** an **majerova.katerina@gmail.com**

Mit großem Dank,

Kateřina Majerová, BA.

-
1. Dienststelle? (z.B. *gemeinsame Zentrum Schwandorf, Polizeiinspektion Marktredwitz –Bayerische Polizei*)
 2. Ab wann und wie oft arbeiten Sie persönlich mit tschechischen Partnern zusammen?
 3. Mit welchem tschechischen Partner arbeiten Sie zusammen?
(z.B. *Regionaldirektion Pilsen, Gebietsabteilung Prachatitz/Prachatice*)
Verläuft diese Zusammenarbeit direkt/indirekt über gemeinsames Zentrum Schwandorf/ noch anders?
 4. Mit welcher Art von Zusammenarbeit haben Sie Erfahrung gemacht?
(z.B. *grenzüberschreitende Nacheile, Observation, gemeinsame Wache, Informationsaustausch, gemeinsame Schulungen, Sprachunterricht usw.*)
 5. Was war Zweck dieser Zusammenarbeit?
(z.B. *Ermittlung von Straftaten, Gewährleistung der öffentlichen Sicherheit und Ordnung, Informationsaustausch über polizeiliche Befugnisse und Verfahren in dem anderen Land, Prävention, Sprachunterricht usw.*)
 6. Wie würden Sie diese Zusammenarbeit bewerten? Warum?
Funktioniert hervorragend – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – Nicht funktioniert

7. Wurden Sie für diese Zusammenarbeit geschult? Funktioniert die Zusammenarbeit in der Praxis genau so wie in Verträgen, Vorschriften?

Probleme:

8. Haben Sie während der Zusammenarbeit Probleme festgestellt? Welche? Wie sind Sie mit diesen Problemen umgegangen? Wurden die Probleme bis zur nächsten Zusammenarbeit beseitigt?
9. Was meinen Sie, was sollte weiter in Verträgen geregelt werden, um die polizeiliche Zusammenarbeit noch mehr zu verbessern? Und warum?
10. Ist Ihre Tätigkeit im Bereich grenzüberschreitende Zusammenarbeit irgendwie durch unterschiedliche Gesetzgebung in Tschechien und Deutschland (Bayern) erschwert? Wenn ja, erläutern Sie ihre Erfahrung.

Sprache der Zusammenarbeit:

11. Sprechen Sie Tschechisch? Wie würden Sie ihre Tschechisch-Kenntnisse beurteilen?
- Falls Sie Tschechisch sprechen, ist das für Sie während der Zusammenarbeit hilfreich? Erklären Sie warum.
 - Falls Sie nicht Tschechisch sprechen, ist das für Sie während der Zusammenarbeit ein Hindernis oder ist es kein Problem? Erklären Sie warum.
12. Wie kommunizieren Sie mit tschechischen Partnern (direkt oder über Vermittler)? Falls direkt, in welcher Sprache?

Persönliche Kontakte:

13. Finden Sie, dass es nutzbringend ist, wenn Sie hinter der Grenze Partner haben, die Sie persönlich kennen? Helfen persönliche Kontakte, die Sie während der Zusammenarbeit gemacht haben, in der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit?

Entwicklung der polizeilichen Zusammenarbeit:

14. Wie bewerten Sie die Entwicklung der Zusammenarbeit? Haben Sie Verbesserung festgestellt oder sind neue Probleme irgendwo aufgetaucht?
15. Haben sie positive/negative Veränderung in der polizeilichen Praxis festgestellt:
- A) nach dem Jahre 2002 (Polizeikooperationsvertrag, Rechtshilfeergänzungsvertrag)
 - B) Nach dem Jahre 2007 (Beitritt Tschechiens zum Schengener Vertrag)

Příloha č. 3: Vyplněné dotazníky – Policie ČR

Pracoviště	Počet dotazníků
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje – Odbor mezinárodních vztahů	1
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje – Operační odbor	1
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje – Odbor cizinecké policie detašované pracoviště Strakonice	2
Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje – Dálniční oddělení Ostrov	7
Obvodní oddělení Domažlice	12
Obvodní oddělení Františkovy Lázně	1
Obvodní oddělení Horažďovice	1
Obvodní oddělení Horní Vltavice	2
Obvodní oddělení Prachatice	1
Obvodní oddělení Železná ruda	1
Územní odbor Prachatice – Dopravní inspektorát	1
Celkem došlých dotazníků	30

Příloha č. 4: Vyplněné dotazníky – Bavorská státní policie

Pracoviště	Počet dotazníků
Dopravní inspektorát Hof	2
Dopravní inspektorát Weiden	4
Inspektorát kriminální policie Řezno	7
Inspektorát kriminální policie Weiden	5
Služba operativní podpory Weiden	2
Policejní inspektorát Bad Kötzing	2
Policejní inspektorát Furth im Wald	2
Policejní inspektorát Marktredwitz	1
Policejní inspektorát Marktredwitz – pátrací skupina Schirnding	1
Policejní inspektorát Neustadt	1
Policejní inspektorát Oberviechtach	3
Policejní inspektorát pátrání Freyung	1
Policejní inspektorát pátrání Zwiesel	1
Policejní inspektorát pátrání Waidhaus	2
Policejní inspektorát Selb	1
Policejní inspektorát Tirschenreuth	4
Policejní inspektorát Vohenstrauß	3
Policejní inspektorát Waldsassen	5
Policejní presidium Dolní Bavorsko	1
Policejní presidium Horní Franky	1
Společné centrum ve Schwandorfu	1
Celkem došlých dotazníků	50